

NURMIJÄRVI

Nurmijärven hyvinvointikertomus

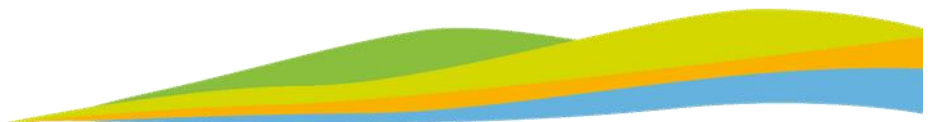
2017–2020

Nurmijärvi
on
ilmiö

kh 19.2.2018 § 43
valtuusto 28.2.2018 § 15

Elinvoimaa ja elämisen tilaa

Sisältö

OSA I

VÄESTÖN HYVINVOINNIN KEHITYS VALTUUSTOKAUDELLA 2013 - 2016

- 1 Indikaattorien ja muun tiedon osoittama hyvinvointi
- 2 Painopisteiden, tavoitteiden ja toimenpiteiden arviointi
- 3 Johtopäätökset ja toimenpide-ehdotukset

OSA II

HYVINVOINTISUUNNITELMA VALTUUSTOKAUDELLE 2017 - 2020

- 4 Kuntastrategian painopisteet ja linjaukset
- 5 Hyvinvoinnin edistämisen erillisohjelmat ja -suunnitelmat
- 6 Hyvinvointisuunnitelma

OSA III

VALTUUSTOKÄSITTELY

- 7 Suunnitelman laatijat
- 8 Suunnitelman hyväksyminen

OSA I VÄESTÖN HYVINVOINNIN KEHITYS VALTUUSTOKAUDELLA 2013–2016

Tässä seuraavalle valtuustokaudelle laadittavassa laajassa hyvinvointikertomuksessa kuvataan väestön hyvinvoinnin ja terveyden kehitystä noin viiden vuoden ajalta verraten samalla väestön tilannetta vertailukuntiin ja -alueisiin. Vertailukuntina ovat Hyvinkää, Järvenpää, Tuusula ja alueina koko maa ja joissain indikaattoreissa Helsingin seutukunta. Analysoinnin tarkoituksena on tuoda esille tämän hetkiset hyvinvoinnin keskeiset vahvuudet ja haasteet. Tavoitteena on myös kuvata tehtyjen toimenpiteiden kautta niiden tavoitteiden toteutumista, jotka edellisissä suunnitelmissa on asetettu. Tulevalle valtuustokaudelle asetettavien tavoitteiden asettamiselle on pohjana myös kunnan strategia.

Laajaan hyvinvointikertomukseen sisältyvä hyvinvointisuunnitelma on ylätasoinen suunnitelma, joka kattaa kaikki kuntalaiset ikäryhmittäin. Indikaattoriluokituksen ikäryhmittäinen jaottelu (lapset, nuoret, työikäiset, ikäihmiset) ohjaa hyvinvointikertomuksen ja -suunnitelman tarkastelua.

Kertomuksesta vastaa kunnan johtoryhmä ja valmistelusta kunnan johtoryhmän nimeämä, eri toimialojen ja hyvinvoinnin edistämisen alatyöryhmien edustajista koostuva hyvinvointityöryhmä. Hyvinvointiryhmän lisäksi kunnassa toimii lasten ja nuorten hyvinvoinnin ohjausryhmä, aikuisväestön hyvinvointiryhmä, liikenneturvallisuusryhmä sekä turvallisuusryhmä, jotka ovat olleet valitsemassa hyvinvointimittareita ja käsitelleet niiden pohjalta nousutta hyvinvointitietoa.

Tulevassa sote-uudistuksessa maakunnat vastaavat sosiaali- ja terveystalouksista. Kunnat vastaavat kuitenkin edelleen kuntalaisten hyvinvoinnin ja terveyden edistämisestä, joskin se on myös maakuntien tehtävä. Tärkeää uudistuksessa on vastuuden, tehtävien, osaamisen, resurssien ja poikkihallinnollisten rakenteiden varmistaminen. Huomioitava on Sote-palveluiden ja kunnan palveluiden saumattoman yhteistyön varmistaminen kuntalaisten hyvinvoinnin edistämiseksi.

Tämä kertomus on laadittu suositusten mukaisesti FCG:n ylläpitämällä sähköinen hyvinvointikertomus-työkalulla. Sähköiseen kertomukseen voi tutustua osoitteessa www.hyvinvointikertomus.fi, minne tämä kertomus tulee nähtäville kunnanvaltuuston hyväksymisen jälkeen.

1 Indikaattorien ja muun tiedon osoittama hyvinvointi

Tässä laajassa hyvinvointikertomuksessa on käytetty indikaattoreina pääosin sähköisen hyvinvointikertomuksen tarjoamia indikaattoreita. Nämä indikaattorit kuuluvat Terveyden ja hyvinvoinnin laitoksen kouluterveyskyselyyn sekä alueelliseen terveys- ja hyvinvointitutkimukseen (ATH-tutkimus). Mukana on myös joitakin indikaattoreita Sotkanetistä sekä Tilastokeskukselta. Kuntakohtaisia mittareita on käytetty niiltä osin kun niistä on seurantatietoa olemassa.

Indikaattoreiden analysoinnissa on pyritty saamaan mahdollisimman laaja näkemys indikaattoreiden tuottamasta hyvinvointitiedosta. Indikaattoreita on analysoitu sekä poikkihallinnollisissa että toimialojen eri työryhmissä. Kuntalaisten ja järjestöjen ajatuksia hyvinvoinnin edistämiseksi on kuultu muun muassa Hyvinvointitalkoot - Kumppanuusfoorumissa vuosina 2015 ja 2016. Edellä mainittujen tilaisuuksien tarkoitus on ollut koota elinkaarimallin mukaisesti eri toimijat yhteistyömahdollisuuksien äärelle kehittämään kumppanuutta terveyden ja sosiaalisen hyvinvoinnin, sekä turvallisen ja viihtyisän asuin ympäristön edistämiseksi kaikille kuntalaisille.

Sähköisessä hyvinvointikertomuksessa indikaattorit on luokiteltu seuraaviin kokonaisuuksiin: Talous ja elinvoima, Lapset, Varhaisnuoret ja lapsiperheet, Nuoret ja nuoret aikuiset, Työikäiset, Ikäihmiset ja Kaikki ikäryhmät. Alle on koottu yhteenveto väestön hyvinvoinnin tunnusluvuista indikaattorikokonaisuuksittain. Kouluterveyskyselyssä 2017 keväällä ei saatu ammattioppilaitosten osalta luotettavaa tulosta vähäisen vastaajamäärän vuoksi (N=37).

Elinvoima ja talous

Vahvuudet:

- Kunnan verotulot ovat nousseet hiljalleen vuosina 2013–2016.
- Kuntaan muuttaa paljon nuoria perheitä ja lapsiperheitä ja luonnollinen väestönkasvu on säilynyt suhteellisen korkealla tasolla, mutta suunta on tällä hetkellä aleneva.
- Muuttovoitto ulkomailta on kasvanut vuosina 2013–2016 selvästi.
- Nurmijärven työpaikkaomavaraisuus on kasvanut 58,9 prosentista (vuonna 2009) 61,6 prosenttiin (vuonna 2013)
- Nurmijärvi on sijoittunut hyvin yrityspäättäjien imagoselvityksissä vuosina 2013–2015.
- Työttömyysprosentti on kääntynyt laskuun vuonna 2016 ollen joulukuussa 2016 7,5 %
- Asunnottomuus on Nurmijärvellä hyvin harvinaista.

Haasteet:

- Kunnan toimintamenot ovat nousseet.
- Kunnan tulot eivät riitä kattamaan kaikkia investointeja; lainakanta/asukas on noussut merkittävästi.
- Kunnan väkiluku kasvanut 0,8–1,1 % vuosivauhtia, mutta hidastuvasti: vuonna 2015 väestön kasvuprosentti oli 0,8 % ja vuonna 2016 vain 0,3 %.
- Nurmijärvi on ollut muuttovoittokunta, mutta muuttovoitto on pienentynyt vuosina 2013–2016 ja näyttää kääntyvän lieväksi muuttotappioksi v. 2016. Muuttovirta Helsingistä, Espoosta ja Vantaalta kehyskuntiin on vähentynyt selvästi ja vastaavasti pääkaupunkiseudun vetovoima on kasvanut. Myös monella muulla Helsingin seudun kehyskunnalla on ollut haasteita vetovoiman ylläpitämisessä.
- Uusien asuntojen vuosittaiset rakentamismäärät ovat pienentyneet vuosina 2013–2016 lähes 400 asunnosta alle 300 asuntoon. Edellytykset asuntotuotannon elpymiseen ovat kuitenkin tonttivarannon puolesta olemassa.
- Kunnan demografinen huoltosuhde on selvässä kasvussa, koska väestö elää nykyisin aiempaa pidempään ja koska uusia lapsiperheitä muuttaa kuntaan aiempaa vähemmän.
- Nurmijärveläiset yritykset ovat vertailukuntiin verrattuna suhteellisen pienikokoisia sekä henkilöstömäärältään että liikevaihdoltaan.
- Asuntokuntien velat ovat Nurmijärvellä varsin isoja ja nousseet edelleen vuosina 2013–2015.

Lapset, varhaisnuoret ja lapsiperheet

Vahvuudet:

- Kokemus terveydentilasta on heikentynyt, mutta on edelleen vertailukuntien paras.
- Kokemus yksinäisyydestä tai siitä, että ei ole yhtään läheistä ystävää on vähentynyt ja on keskitasoa suhteessa vertailukuntiin.
- Alkoholin käyttö ja tupakointi on vähentynyt.
- Vapaa-ajalla liikkuminen on hieman lisääntynyt ja on vertailukuntiin nähden hyvää tasoa.
- Lapsiperheille suunnatut palvelut ovat kehittyneet (avoin varhaiskasvatus, kodinhoitoapu, perheasiansovittelu).

- Kodin ulkopuolelle sijoitettujen 0–17 v. lasten määrä on pieni ja on vakiintunut 0,7 % vastaavan ikäisestä väestöstä. Myös lastensuojelun avohuollon piirissä olevien asiakkuuksien määrä on laskenut ja luvut ovat pienimpiä suhteessa vertailukuntiin.
- Kokemus koulukiusaamisesta on vähentynyt.
- Keskusteluvaikkeudet vanhempien kanssa ovat vähentyneet.
- Opettajat rohkaisevat oppilaita ilmaisemaan mielipiteensä aiempaa enemmän ja mielipiteet otetaan hieman paremmin huomioon koulutyötä kehitettäessä.
- Varhaiskasvatuksen ja koulun liikuntaa edistävät toimenpiteet ovat lisääntyneet (mm. Liikkuva koulu - ohjelma käynnistynyt useissa kouluissa).
- Osallisuutta mittaavissa terveydenedistämisasiaktiivisuutta – tuloksissa (TEAvisari) on myönteistä kehitystä.
- Yhä useampi oppilas syö koululounasta päivittäin.

Haasteet:

- Ylipaino on lisääntynyt.
- Nuuskankäyttö on lisääntynyt, samoin huumeiden käyttökokeilut.
- Mielenterveyden pulmat lapsilla näyttävät lisääntyneen.
- Kouluterveydenhoitajilla, koulupsykologeilla ja koululääkäreillä on eniten asiakkaita suhteessa muihin vertailukuntiin.
- Osalla lapsista on huono peruskunto ja kehon liikkuvuus on vähäistä.
- Muuta kieltä kuin suomea tai ruotsia äidinkielenään puhuvien oppilaiden määrä on lisääntynyt. Haaste palveluiden järjestämiselle.

Nuoret ja nuoret aikuiset

Vahvuudet:

- Kokemus terveydentilasta on parantunut.
- Opiskelijoiden mielipiteet heidän opiskeluunsa liittyvissä asioissa huomioidaan paremmin.
- Alkoholin käyttö ja tupakointi on vähentynyt.
- Liikunnan harrastaminen on lisääntynyt hieman.
- Koulutuksen ulkopuolelle jääneiden määrä on vähentynyt.
- Koulujen ja oppilaitosten fyysiset työolosuhteet ovat parantuneet.
- Kokemus koulukiusaamisesta on vähentynyt.

Haasteet:

- Ylipaino on lisääntynyt.
- Nuuskan käyttö on lisääntynyt.
- lähes 40 % lukio-opiskelijoista on ollut huolissaan mielilalastaan viimeisen vuoden aikana.
- Huumeiden käyttökokeilut ovat lisääntyneet, 15 % lukiolaista on kokeillut marihuanaa tai kannabista ainakin kerran, eniten vertailukuntiin nähden.
- Nuoret nukkuvat liian vähän: kolmannes lukiolaisista ilmoittaa nukkuvansa tavallisesti arkisin alle 8 tuntia.

Työikäiset

Vahvuudet:

- Elämänlaatunsa keskimäärin hyväksi kokee reilu puolet (53%) ATH-kyselyn 20-54-vuotiaista vastaajista, kun esimerkiksi Tuusulan vastaavan ikäisistä vastaajista luku on 59%. Neljännes vastaajista kokee terveytensä keskitasoiseksi tai sitä huonommaksi, määrä on vertailukuntien keskitasoa.
- Koulutustaso eli peruskoulun jälkeen suoritetun koulutuksen pituus on hiukan pidentynyt. Koulutustaso Nurmijärvellä on koko maata hiukan korkeampi, mutta on alempi kuin Järvenpäässä tai Tuusulassa.

- Tulonsaajien mediaanitulot ovat hiukan kasvaneet (2012 28619 €, 2013 29298 €, 2014 29463 €) ja tulot ovat vertailukuntien toiseksi korkeimmat.
- Toimeentulotukea saaneiden osuus on kasvanut vähän, mutta saajien määrä on vertailukuntien alhaisimpia.
- Riittämättömästi terveyskeskuslääkärin palveluita saaneiden osuus on vain alle viidennes.
- Kunnan palveluista ylipäätään riittämättömästi tietoa saaneiden osuus on alle viidennes.
- Liikuntapalveluiden ja kirjastojen käyttäjien määrät ovat suhteellisen vakiintuneita.

Haasteet:

- Itsensä yksinäiseksi tuntevien osuus 20–54-vuotiaista työikäisistä on vertailukuntien korkein (8 %), mutta hiukan koko maan keskiarvoa (9 %) pienempi.
- Ihmissuhteisiinsa tyytyväisiä on 75 % ja määrä on vertailukuntien toiseksi pienin.
- Päivittäin tupakoivien ja alkoholia liikaa käyttävien määrä on vertailukuntien kärkeä.
- Vapaa-ajan liikuntaa harrastamattomien ja ylipainoisten osuus ovat myös vertailukuntien kärkeä.
- Työkyky koetaan heikentyneeksi ja niiden osuus, jotka uskovat etteivät jaksaa työskennellä vanhuuseläkeikään saakka on vertailukuntien korkein.
- Työn ja perheen myönteistä vuorovaikutusta koetaan Nurmijärvellä vertailukunnista vähiten. Niiden osuus, jotka kokevat laiminlyövänsä kotiasioita työn vuoksi on vertailukuntien suurin.
- Väkivallan tai sillä uhkailun kohteeksi joutuneiden osuus on korkeampi kuin vertailukunnissa ja osuus on yli koko maan keskiarvon.

Ikäihmiset

Vahvuudet:

- Nurmijärvellä on vähiten yksinäiseksi itsensä tuntevia ja yksinasuvia.
- Ihmissuhteisiin ollaan tyytyväisiä.
- Elämänlaatunsa hyväksi tuntee lähes puolet, vaikka sairastetaan vakavia pitkäaikaisia sairauksia keskimäärin saman verran kuin vertailukunnissa.
- Arkiaskareissa pärjätään ja terveys koetaan keskimääräistä paremmaksi.
- Päivittäistoimissa koetaan vaikeuksia huomattavasti vähemmän kuin vertailukunnissa, arjen toimintakykyä ylläpitävä ja ihmisen omia voimavaroja vahvistava työote näkyy oletettavasti tuloksissa ja siksi sitä tulee jatkossakin pitää vahvana.
- Ikäihmiset ovat tyytyväisiä asuinalueensa turvallisuuteen ja olosuhteisiin.
- Palveluja koetaan saatavan hyvin. Erityisen tyytyväisiä ollaan terveyskeskuslääkäripalveluiden saatavuuteen ja tiedon saantiin kunnan palveluista.

Haasteet:

- Nurmijärvellä on edelleen potilaita enemmän ympärivuorokautisessa pitkäaikaisessa laitoshoidossa kuin vertailukunnissa. Tavoite on pitkäaikaisen laitoshoidon vähentäminen ja kotona asumisen ja kodinomaisen asumisen tukeminen mahdollisimman pitkään.
- Yli 75 -vuotiaista alkoholia liikaa käyttävien osuus on vertailukuntien suurin.
- Ikäihmisten osallistuminen ohjattuun vapaa-ajanliikuntaan ja järjestötoimintaan on vähäistä.
- Kulttuuripalveluita kaivataan lisää.
- Yli 75 -vuotiaiden menojen kattaminen tuloilla on haastavaa noin kolmannekselle, mutta noin yksi kymmenestä joutunut tinkimään ruoasta, lääkkeistä tai lääkärikäynneistä rahan puutteen vuoksi.

Kaikki ikäryhmät

Vahvuudet:

- Terveydenedistämisasiivisuus perusterveydenhuollossa on lisääntynyt.
- Terveydenedistämisasiivisuus liikunnan edistämässä on vertailukuntien korkein ja korkeampi kuin koko maan keskiarvo.
- Asunnottomuus on harvinaista.
- Kirjastokäyntien määrät ovat vertailukuntien keskitasoa.
- Tyytyväisyys katujen ja teiden kunnossapitoon on hiukan kasvanut vuodesta 2012.
- Urheilu- ja pelikenttien hoitoon tyytyväisten osuus on kasvanut vuodesta 2012.

Haasteet:

- Poliisin tietoon tulleiden henkeen, terveyteen ja omaisuuteen kohdistuneiden rikosten, rattijuopumusten ja muiden liikennerikosten ja -rikkomusten sekä huumausainerikosten määrä on Itä-Uudenmaan Poliisin tilastojen mukaan lisääntynyt huomattavasti vuonna 2016. Myös vertailukuntiin nähden muutos Nurmijärvellä on ollut huomattavaa.
- Väkivallan tai sillä uhkailun kohteeksi joutuneiden osuus sekä fyysistä uhkaa kokeneiden osuus on vertailukuntien korkein.
- Kirjasto- ja museokäyntien sekä kulttuuripalveluiden kävijämäärät ovat laskeneet jonkin verran.
- Asuinalueensa olosuhteisiin tyytyväisiä on Nurmijärvellä hieman vähemmän kuin vertailukunnissa ja koko maassa.
- Asuinalueensa turvattomaksi kokevien osuus on vertailukuntien korkein ja hieman suurempi kuin koko maassa.
- Joukkoliikennettä kohtaan on Nurmijärvellä jonkin verran tyytymättömyyttä.
- Vuonna 2015 oli poikkeuksellisen paljon liikenneonnettomuuksissa kuolleita ja loukkaantuneita.

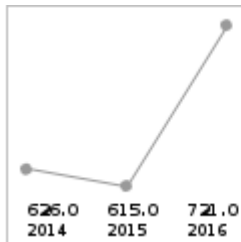
TALOUS JA ELINVOIMA

Talous

Tulot

Valtionosuudet yhteensä euroa / asukas

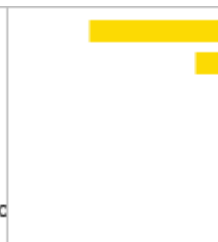
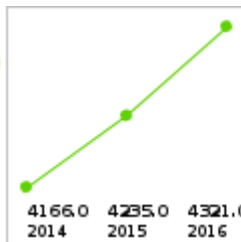
2.27

598.0 Tuusula
604.0 Helsingin seutukun
654.0 Järvenpää
721.0 Nurmijärvi
1148.0 Hyvinkää
1604.0 Koko maa

Verotulot, euroa / asukas

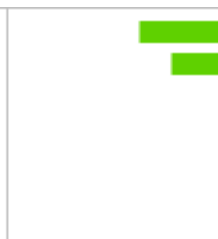
16.22

4016.0 Koko maa
4260.0 Hyvinkää
4321.0 Nurmijärvi
4370.0 Järvenpää
4574.0 Tuusula
4815.0 Helsingin seutuku

Vuosikate, euroa / asukas

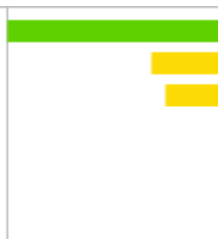
7.19

388.0 Järvenpää
429.0 Tuusula
492.0 Nurmijärvi
494.0 Koko maa
617.0 Hyvinkää
763.0 Helsingin seutukun

Vuosikate, % poistoista

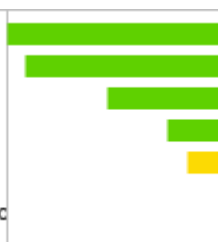
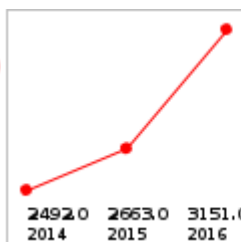
-11.37

99.9 Järvenpää
127.9 Koko maa
130.9 Tuusula
141.9 Nurmijärvi
142.5 Hyvinkää
158.1 Helsingin seutukun

Lainakanta, euroa / asukas

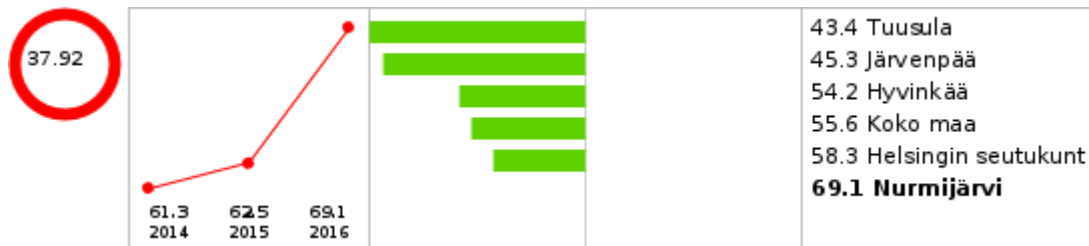
68.05

1797.0 Tuusula
1914.0 Järvenpää
2436.0 Hyvinkää
2812.0 Helsingin seutuku
2933.0 Koko maa
3151.0 Nurmijärvi

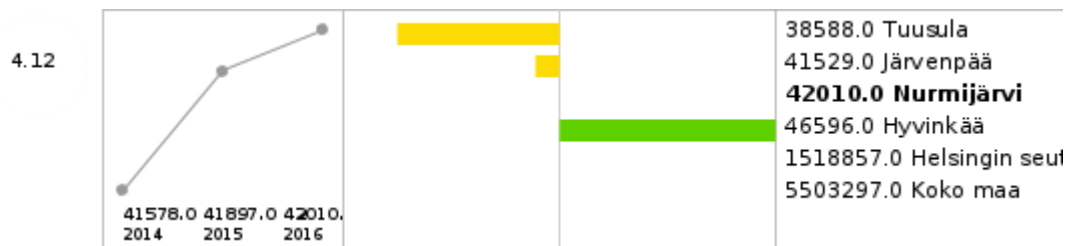

Suhteellinen velkaantuneisuus, %

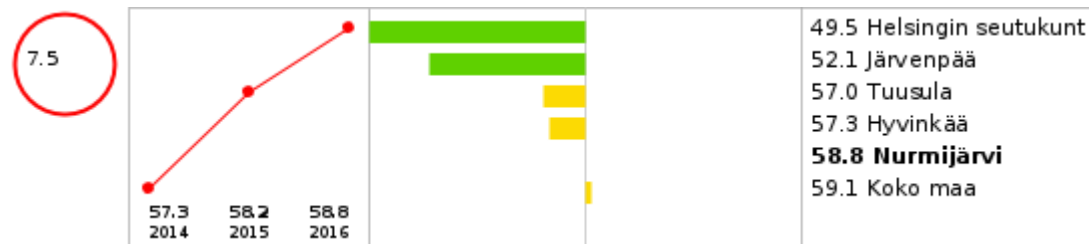

Väestö

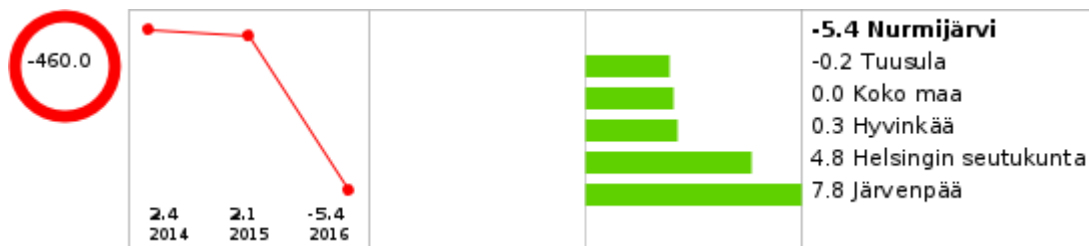
Väestö 31.12.

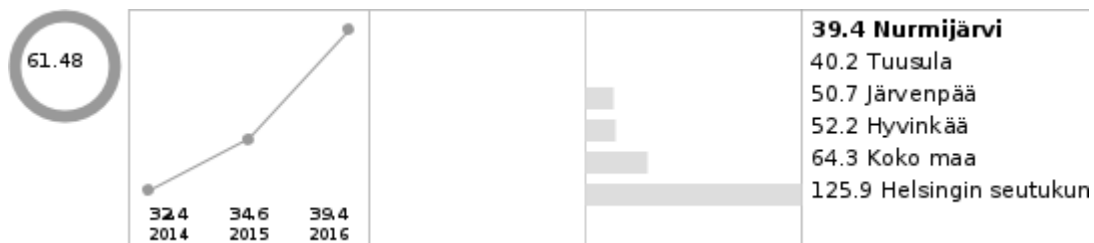
Huoltosuhte, demografinen

Kuntien välinen nettomuutto / 1 000 asukasta

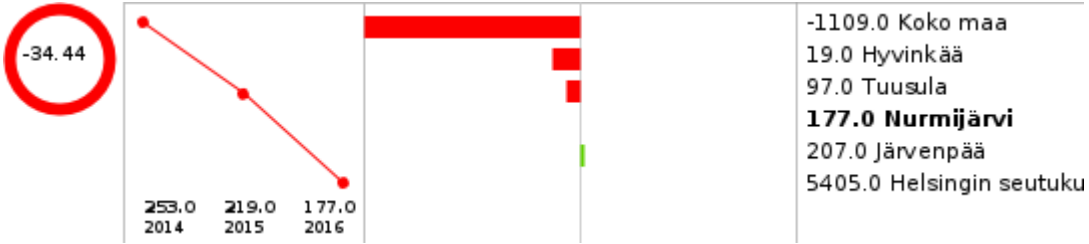
Muu kuin suomi, ruotsi tai saame äidinkielenä / 1 000 asukasta

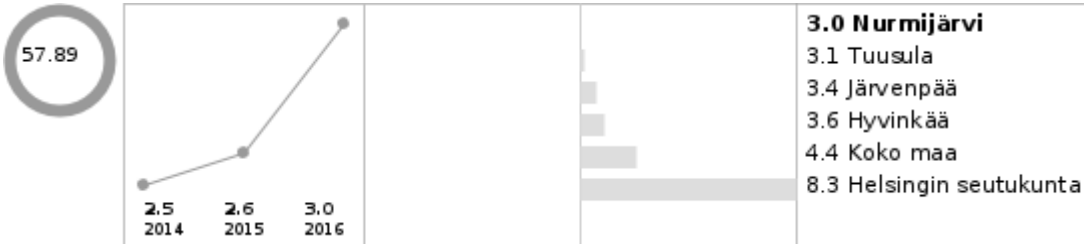
Lapsiperheet, % perheistä

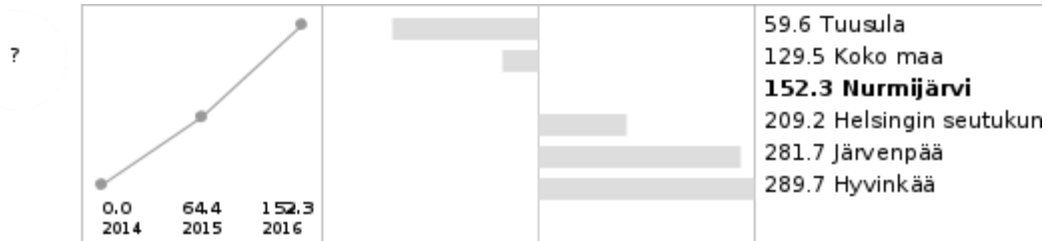
Syntyneiden enemmitys

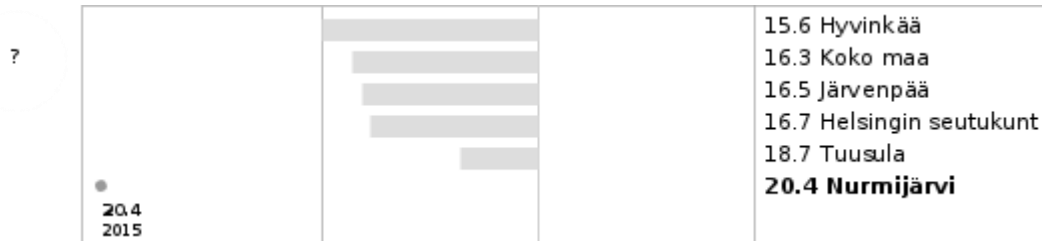
Ulkomaan kansalaiset, % väestöstä

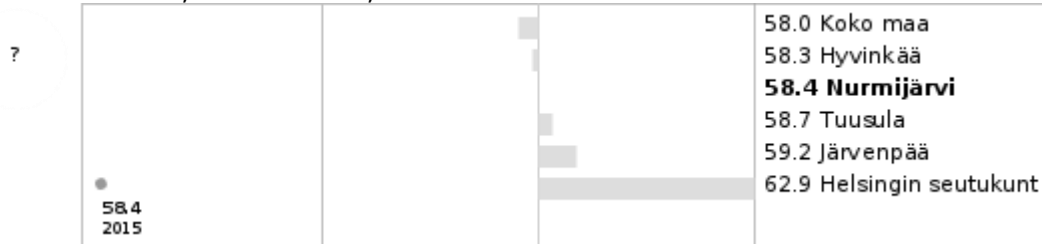
Vastaanotetut pakolaiset / 100 000 asukasta

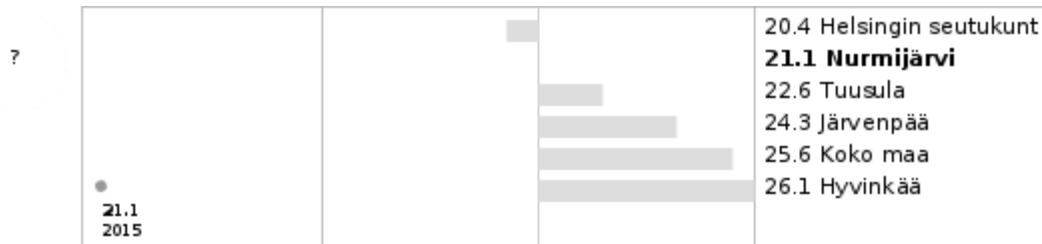
0 - 15-vuotiaat, % väestöstä, väestöennuste 2030

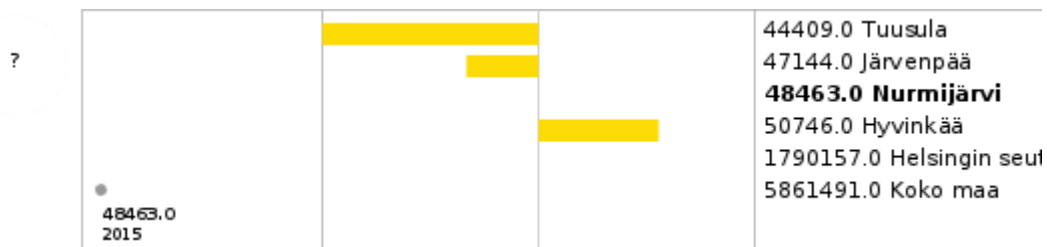
16 - 64-vuotiaat, % väestöstä, väestöennuste 2030

65 vuotta täyttäneet, % väestöstä, väestöennuste 2030

Väestöennuste 2040

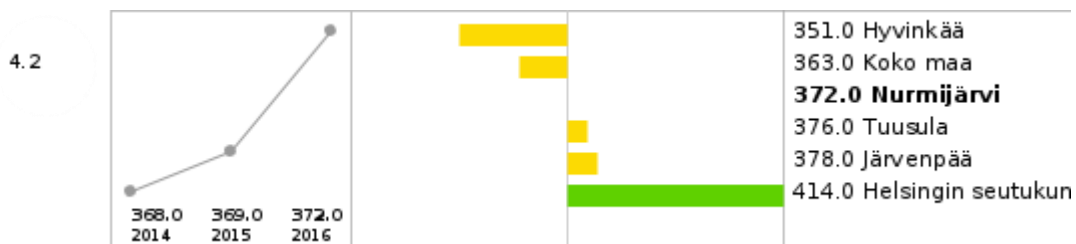

Elinvoima

Terveystiedon aktiivisuus (TEA) kunnan strategisessa johtamisessa, pistemäärä

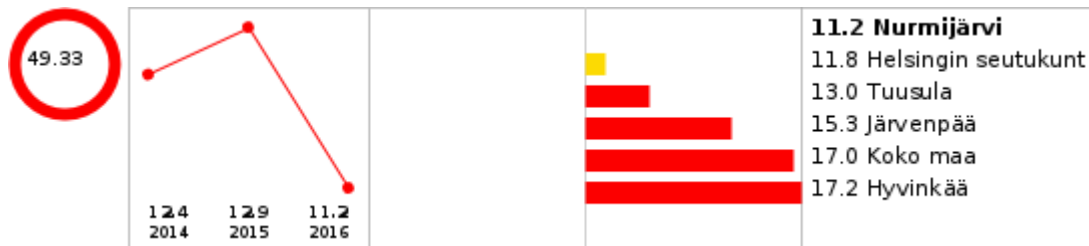
Koulutustasomittain

Työttömät, % työvoimasta

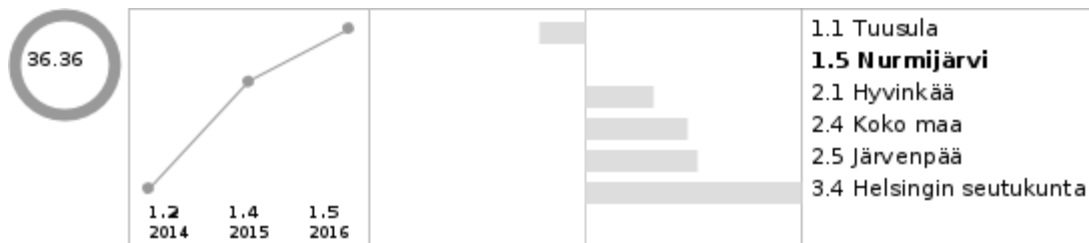
Nuorisotyöttömät, % 18 - 24-vuotiaasta työvoimasta

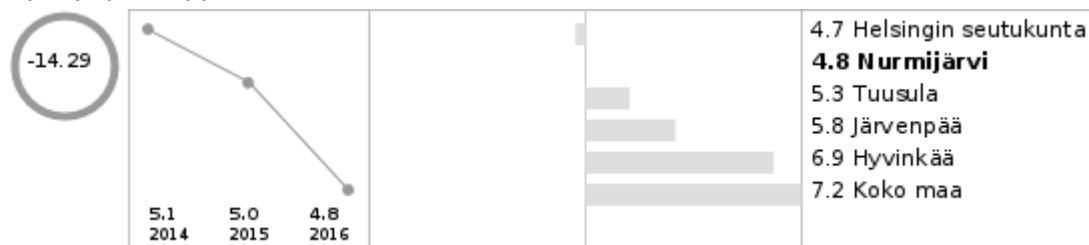
Työlliset, % väestöstä

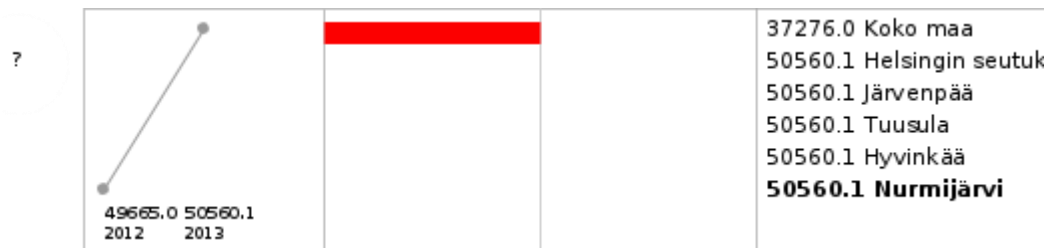
Toimeentulotukea pitkäaikaisesti saaneet 25 - 64-vuotiaat, % vastaavanikäisestä väestöstä

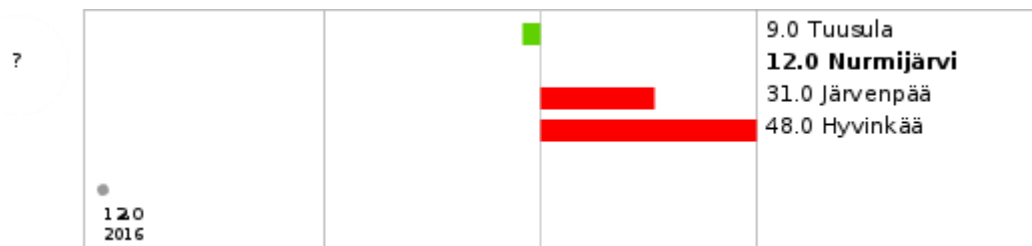
Työkyvyttömyyseläkettä saavat 25 - 64-vuotiaat, % vastaavanikäisestä väestöstä

Bruttokansantuote/asukas seutukunnittain

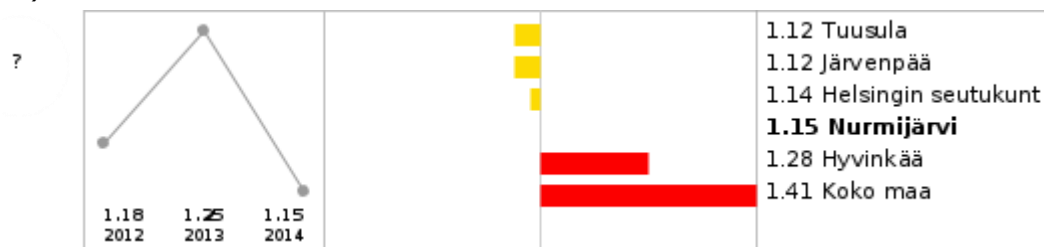
Sijoitus muuttovetovoimatutkimuksessa (11 muuttujan analyysi) 2016, suhteessa muihin Suomen kuntiin

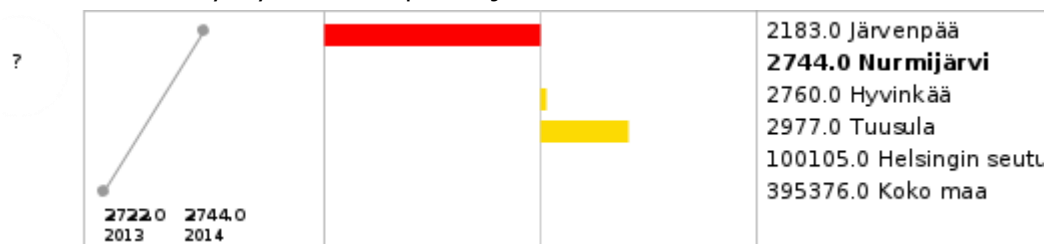
Tulonsaajien mediaanitulot kunnittain

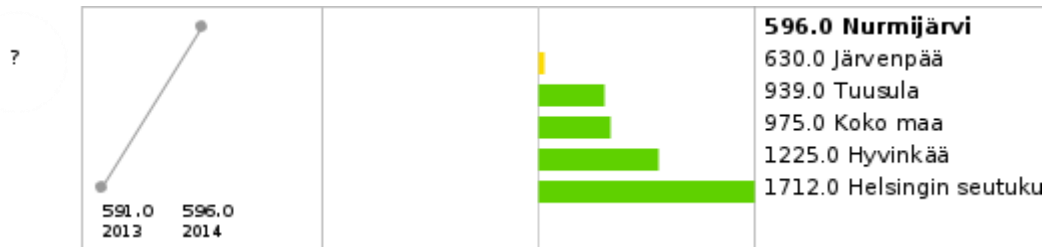
Taloudellinen huoltosuhde (työvoiman ulkopuolella ja työttömänä olevien määrä yhtä työllistä kohti)

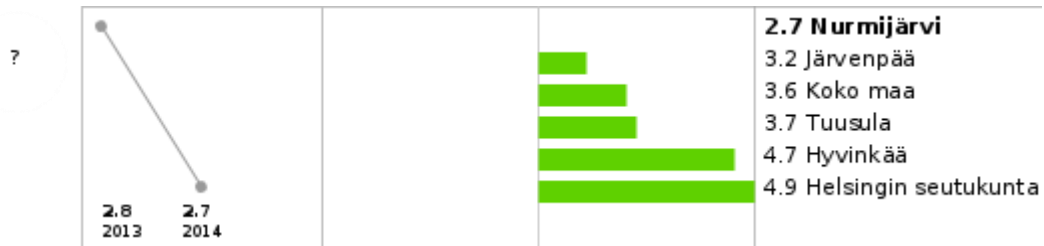
Alueella toimivien yritysten toimipaikkojen lukumäärä

Alueella toimivien yritysten liikevaihto / toimipaikka, 1 000 €

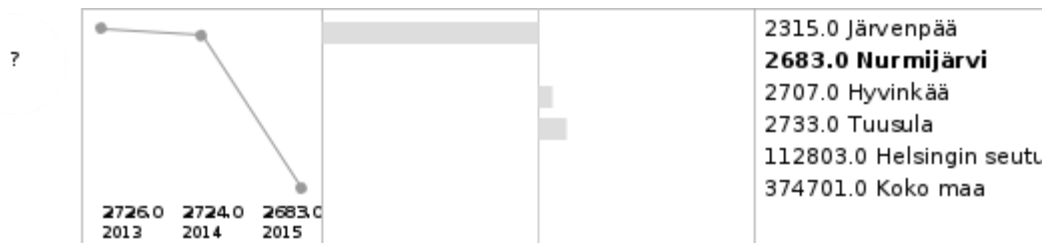
Alueella toimivien yritysten henkilömäärä / toimipaikka, keskiarvo

Valmistuneet asunnot yhteensä, lkm

Alueen yrityskanta

TALOUS JA ELINVOIMA - Yhteenveto

Talous

- + Kunnan verotulot ovat nousseet hiljalleen 2013–2016
- Kunnan toimintamenot ovat nousseet
- Kunnan tulot eivät riitä kattamaan investointeja; lainakanta per asukas on noussut merkittävästi

Elinvoima: väestö ja asunnot

- ± Kunnan väkiluku kasvanut 0,8–1,1 prosentin vuosivauhtia, mutta hidastuvasti: vuonna 2015 väestön kasvuprosentti oli 0,8 ja vuonna 2016 vain 0,3 prosenttia
- ± Nurmijärvi on ollut muuttovoittokunta, mutta muuttovoitto on pienentynyt 2013–2016 ja näyttää kääntyvän lieväksi muuttotappioksi v. 2016. Muuttovirta Helsingistä, Espoosta ja Vantaalta kehyskuntiin on vähentynyt selvästi, ja vastaavasti pääkaupunkiseudun vetovoima kasvanut. Myös monella muulla Helsingin seudun kehyskunnalla on ollut haasteita vetovoiman ylläpitämisessä.
- + Kuntaan muuttaa paljon nuoria perheitä ja lapsiperheitä, ja luonnollinen väestönkasvu on säilynyt suhteellisen korkealla tasolla, mutta suunta on tällä hetkellä aleneva.
- + Muuttovoitto ulkomailta on kasvanut 2013–2016 selvästi. vieraskielisten ja ulkomaan kansalaisten osuus väestöstä on lisääntynyt. Vastaanotettujen pakolaisten määrä lisääntyi vuonna 2015
- Uusien asuntojen vuosittaiset rakentamismäärät ovat pienentyneet 2013–2016 lähes 400 asunnosta alle 300:an. Edellytykset asuntotuotannon elpymiseen ovat kuitenkin tonttivarannon puolesta olemassa
- Kunnan demografinen huoltosuhde on selvässä kasvussa, koska väestö elää nykyisin aiempaa pidempään ja koska uusia lapsiperheitä muuttaa kuntaan aiempaa vähemmän.

Elinvoima: elinkeinot ja työllisyys

- + Nurmijärven työpaikkaomavaraisuus on kasvanut 58,9 prosentista (vuonna 2009) 61,6 prosenttiin (vuonna 2013)
- + Nurmijärvi on sijoittunut hyvin yrityspäättäjien imagoselvityksissä vuosina 2013–2015
- ± Nurmijärven työttömyysprosentti on ollut kasvusuunnassa 2012–2015, mutta kääntynyt laskuun 2016. 10/2015–10/2016 välisenä aikana työttömyysprosentti on laskenut 11 %, ollen 7,5 % joulukuussa 2016.
- Toimeentulotukea pitkäaikaisesti saaneiden osuus työikäisistä on kasvanut hieman, mutta tuensaajien määrä on suhteessa vertailukuntiin vähäistä.
- ± Uusien yritysten perustamismäärä on pysynyt vuosina 2013–2015 suhteellisen ennallaan, n. 200 uutta yritystä per vuosi. Lopettaneita yrityksiä on ollut vuosittain myös noin 200, eikä koko kunnan yrityskannassa ole tapahtunut merkittävää muutosta.
- Nurmijärveläiset yritykset ovat vertailukuntiin verrattuna suhteellisen pienikokoisia henkilöstömäärältään ja liikevaihdoltaan.

Kaikki ikäryhmät: turvallisuus, asuminen ja ympäristö

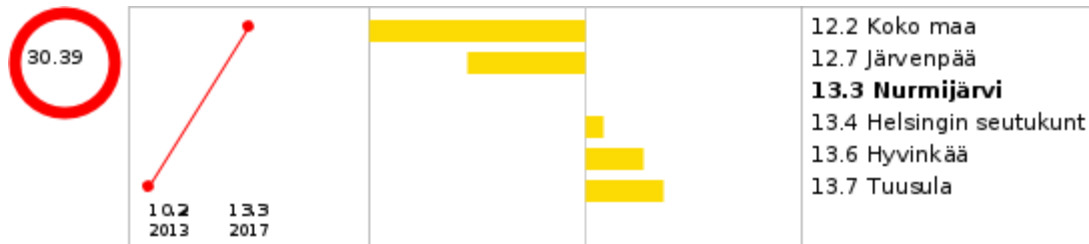
- + Asunnottomuus on Nurmijärvellä hyvin harvinaista.
- Asuntokuntien velat ovat Nurmijärvellä varsin isoja, ja nousseet edelleen 2013–2015

LAPSET, VARHAISNUORET JA LAPSIPERHEET Elämänlaatu ja osallisuus

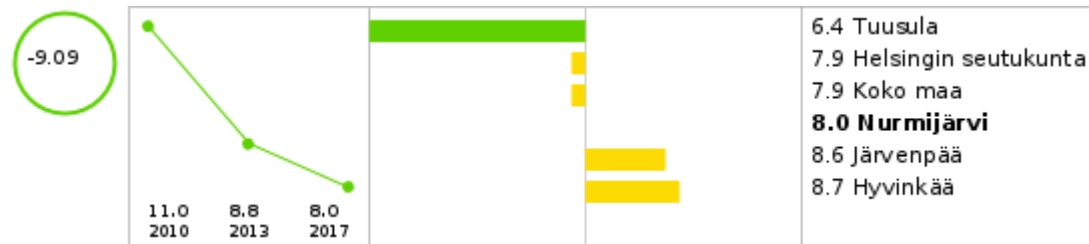
Ei yhtään läheistä ystävää, % 8. ja 9. luokan oppilaista

Kohtalainen tai vaikea ahdistuneisuus, % 8. ja 9. luokan oppilaista

Keskusteluvaikeuksia vanhempien kanssa, % 8. ja 9. luokan oppilaista

Kokee terveydentilansa keskinkertaiseksi tai huonoksi, % 8. ja 9. luokan oppilaista

Tosi humalassa vähintään kerran kuukaudessa, % 8. ja 9. luokan oppilaista

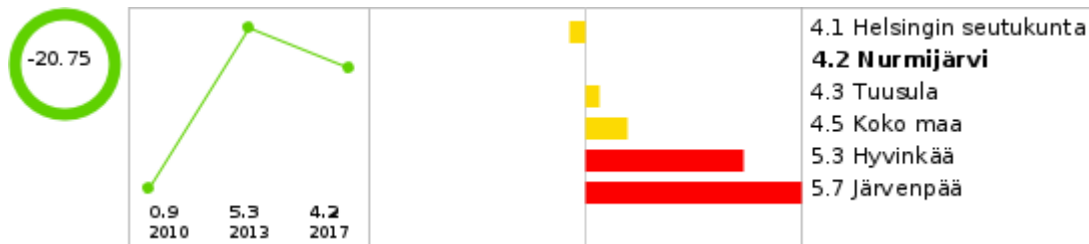

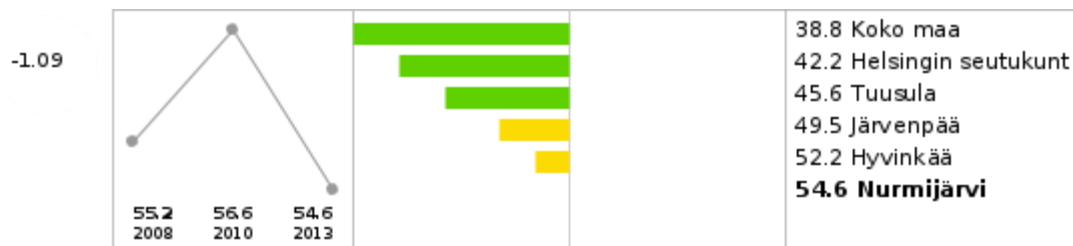
Tupakoi päivittäin, % 8. ja 9. luokan oppilaista

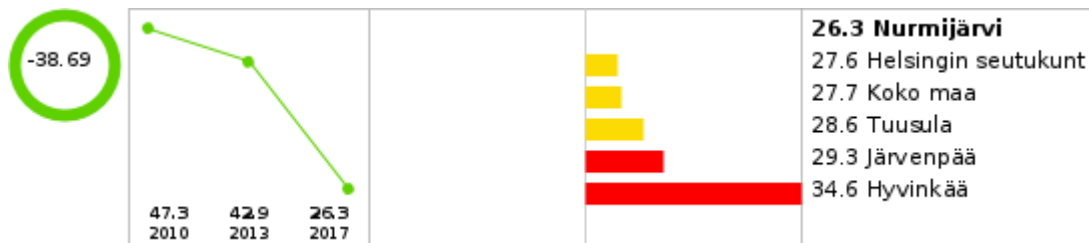
Nuuskaa päivittäin, % 8. ja 9. luokan oppilaista

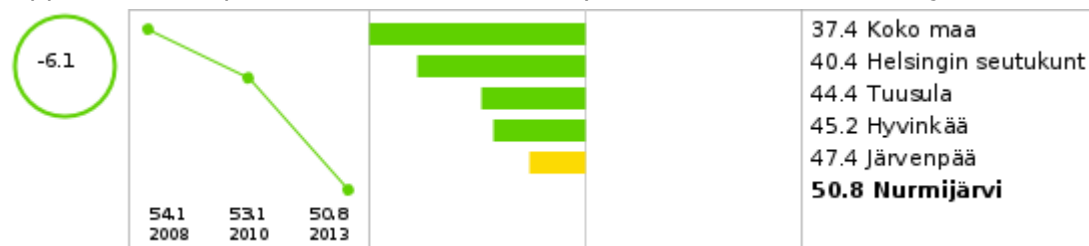
Ei tiedä miten voi vaikuttaa koulun asioihin, % 8. ja 9. luokan oppilaista

Opettajat eivät rohkaise mielipiteen ilmaisuun oppitunnilla, % 8. ja 9. luokan oppilaista

Oppilaiden mielipiteitä ei huomioida koulutyön kehittämisessä, % 8. ja 9. luokan oppilaista

Ylipaino, % 8. ja 9. luokan oppilaista

Ei syö koululounasta päivittäin, % 8. ja 9. luokan oppilaista

Harrastaa hengästyttävää liikuntaa vapaa-ajalla korkeintaan 1 h viikossa, % 8. ja 9. luokan oppilaista

Kokeillut laittomia huumeita ainakin kerran, % 8. ja 9. luokan oppilaista

Opiskelu, työ ja toimeentulo

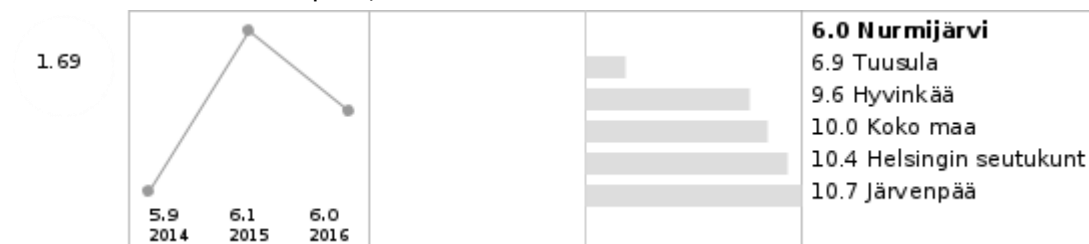
Toimeentulotukea saaneet lapsiperheet, % lapsiperheistä

Lasten pienituloisuusaste

Elatustukea saaneet lapset, % 0 - 17-vuotiaista

Turvallisuus, asuminen ja ympäristö

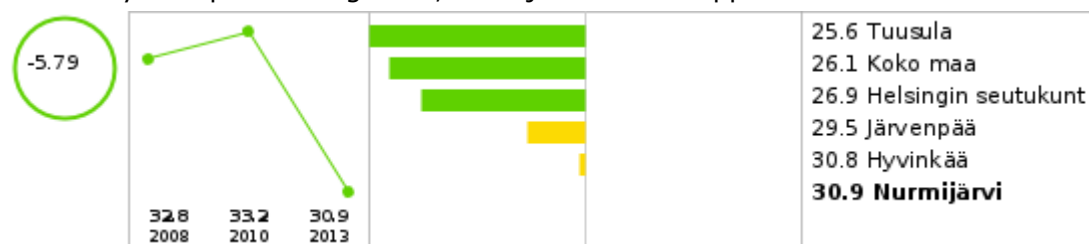
Vanhemmuuden puutetta, % 8. ja 9.luokan oppilaista

Läheisen alkoholin käyttö aiheuttanut ongelmia, % 8. ja 9. luokan oppilaista

Koulun työilmapiirissä ongelmia, % 8. ja 9. luokan oppilaista

Koulukiusattuna vähintään kerran viikossa, % 8. ja 9. luokan oppilaista

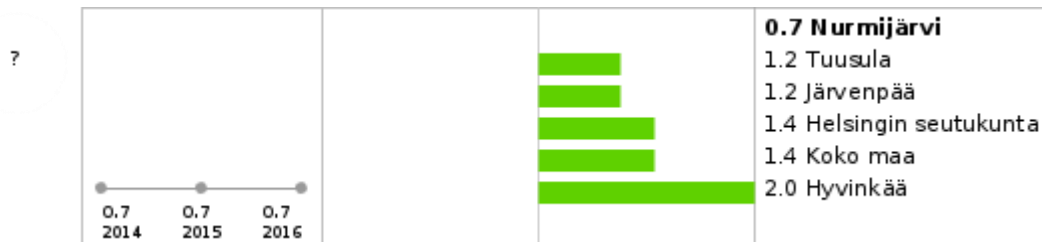
-25.0

Kiusaamiseen ei ole puututtu koulun aikuisten toimesta, % 8. ja 9. luokan oppilaista

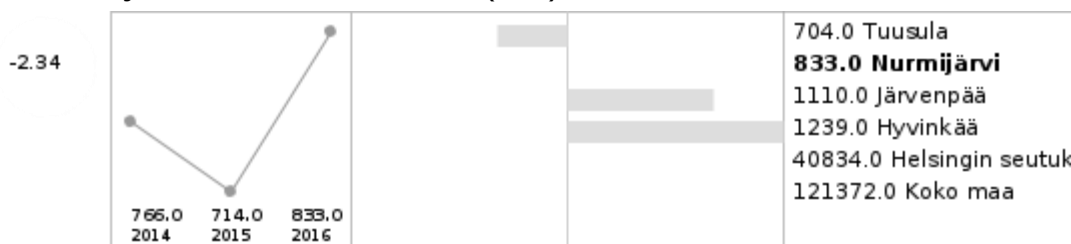
Kodin ulkopuolelle sijoitetut 0 - 17-vuotiaat, % vastaavanikäisestä väestöstä (THL)

Kokenut seksuaalista väkivaltaa joskus tai toistuvasti, % 8. ja 9. luokan oppilaista

Lastensuojeluilmoitusten lukumäärä (THL)

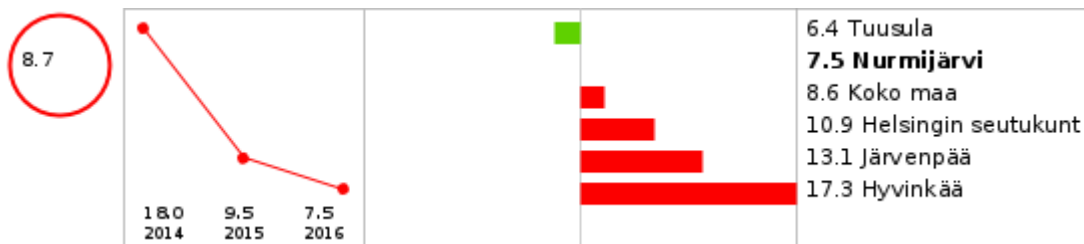
Ahtaasti asuvat lapsiasuntokunnat, % kaikista lapsiasuntokunnista

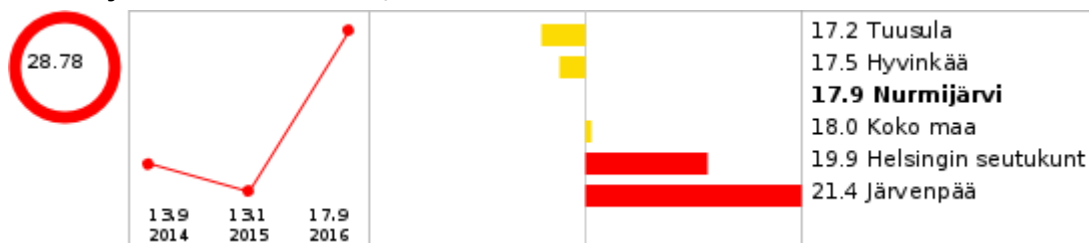
Huostassa tai kiireellisesti sijoitettuna olleet 0 - 17-vuotiaat viimeisimmän sijoitustiedon mukaan, % vastaavanikäisestä väestöstä (THL)

Rikoksista syyllisiksi epäillyt 0 - 14-vuotiaat / 1 000 vastaavanikäistä

Avioeroja 25 - 64-vuotiailla / 1 000 vastaavanikäistä naimisissa olevaa

Rikoksista syyllisiksi epäillyt 15 - 17-vuotiaat / 1 000 vastaavanikäistä

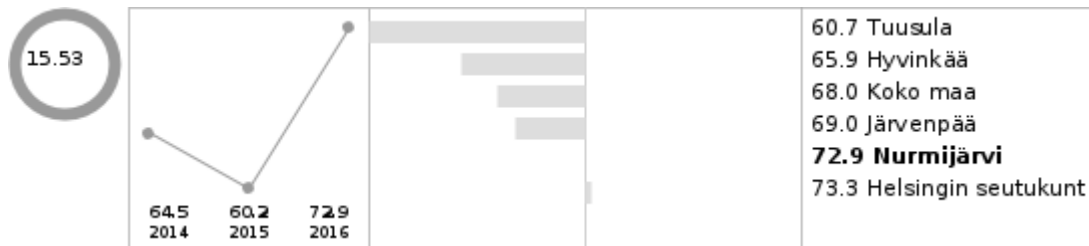

Päivähoito

Esiopetuksen piirissä lapsia 20.9. yhteensä, lkm

Lasten päivähoitossa olleet 3 - 5-vuotiaat % vastaavanikäisestä väestöstä

Kunnan kustantamassa kokopäivähoitossa olleet 1 - 2-vuotiaat, % vastaavanikäisestä väestöstä

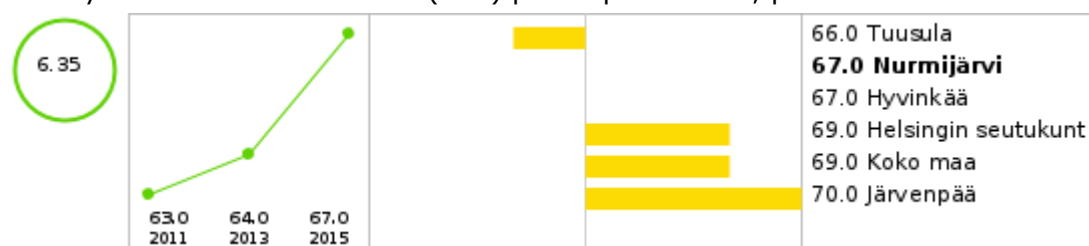

Leikkitoiminnan piirissä keskimäärin toimintapäivänä olleet lapset, kunnan kustantamat palvelut

Koulu

Terveydenedistämiseksi (TEA) perusopetuksessa, pistemäärä

Valmistavassa opetuksessa olevien oppilaiden lkm

Koulu - oppilaalla erityisen tuen päätös lkm /vuosi

Koulu - muut kuin äidinkieleltään suomen/ruotsin kieliset oppilaat lkm /vuosi

Koulu - yksityisessä opetuksessa olevat oppilaat lkm /vuosi

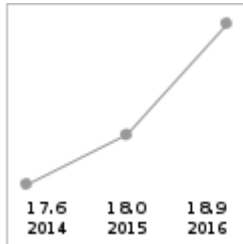

Koulu - lyhennettyä koulupäivää käyvät oppilaat lkm /vuosi

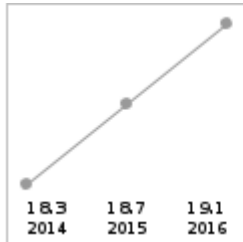
Koulu - ryhmäkoot yläkoulu oppilaita keskimäärin/luokka

?

18.9 Nurmijärvi

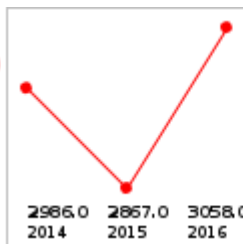
Koulu - ryhmäkoot alakoulu oppilaita keskimäärin/luokka

?

19.1 Nurmijärvi**Sosiaali- ja terveydenhuolto**

Perusterveydenhuollon lastenneuvolan käynnit yhteensä / 1 000 0 - 7-vuotiasta

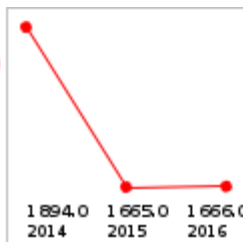
7947.37

2759.0 Järvenpää
 2866.0 Tuusula
3058.0 Nurmijärvi
 3155.0 Koko maa
 3233.0 Helsingin seutuku
 3248.0 Hyvinkää

Perusterveydenhuollon kouluterveydenhuollon käynnit / 1 000 7 - 18-vuotiasta

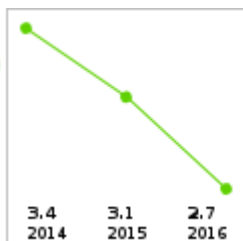
3521.74

1666.0 Nurmijärvi
 1981.0 Helsingin seutuku
 2032.0 Järvenpää
 2130.0 Koko maa
 2185.0 Tuusula
 2666.0 Hyvinkää

Mielenterveyden häiriöihin sairaalahoitoa saaneet 0 - 17-vuotiaat / 1 000 vastaavanikäistä

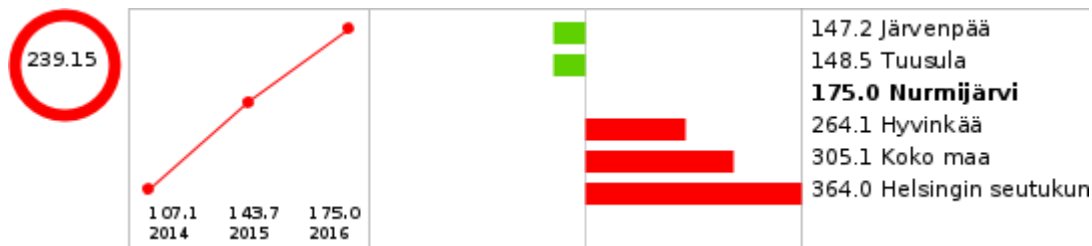
-18.18

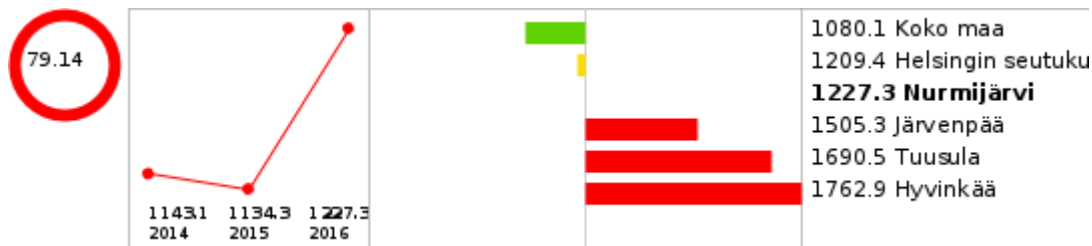
2.6 Tuusula
2.7 Nurmijärvi
 3.5 Helsingin seutukunta
 3.6 Järvenpää
 4.3 Koko maa
 4.5 Hyvinkää

Erikoissairaanhoidon avohoitokäynnit, lastenpsykiatria / 1 000 0 - 12-vuotiasta

Erikoissairaanhoidon avohoitokäynnit, nuorisopsykiatria / 1 000 13 - 17-vuotiasta

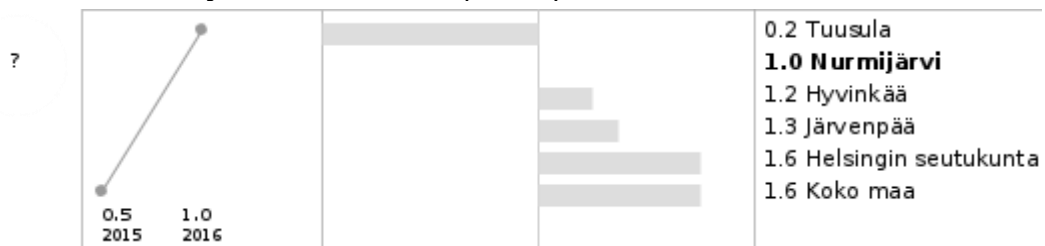
Turvakodeissa vuoden aikana hoidossa olleet lapset, nuoret ja perheenjäsenet, kunnan kustantamat palvelut

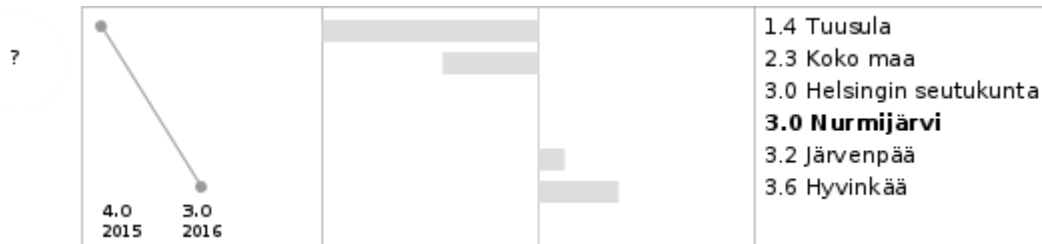
Lastensuojelun avohuollollisten tukitoimien piirissä 0 - 17-vuotiaita vuoden aikana, % vastaavanikäisestä väestöstä (THL)

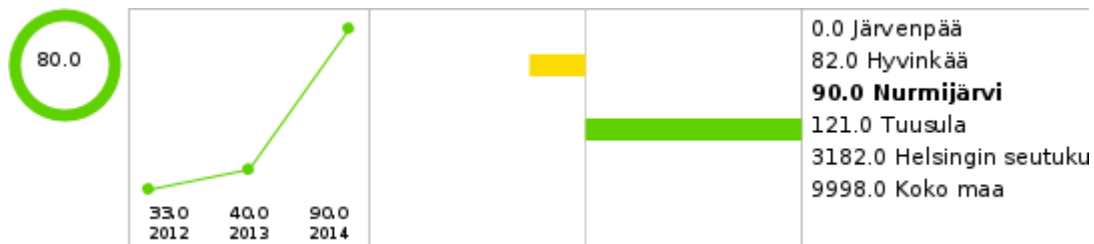
Perheitä lastensuojelun tehostetussa perhetyössä

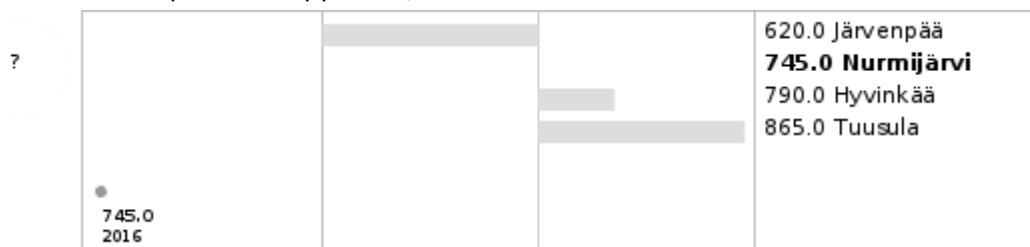
Perheitä sosiaalihuoltolain mukaisessa perhetyössä

Kodinhoitoapua vuoden aikana saaneita lapsiperheitä, kunnan kustantamat palvelut

Koulukuraattoripalvelut-oppilasta/koulukuraattori

Koulupsykologipalvelut-oppilasta/koulupsykologi

Kouluterveydenhoitajapalvelut-oppilasta/kouluterveydenhoitaja

Koululääkäripalvelut-oppilasta/koululääkäri

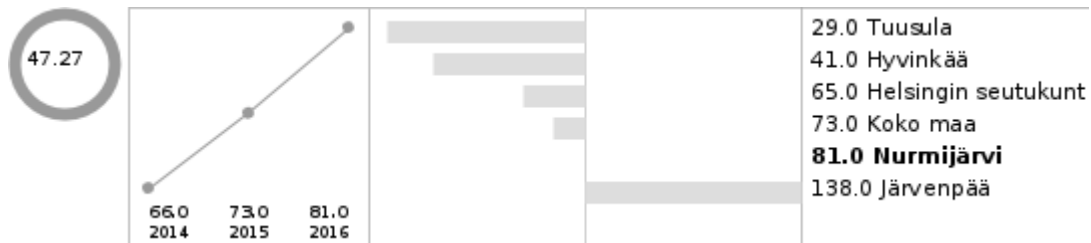
Vapaa-aika

Kirjastojen lastenkirjojen lainaus / 1000 as.

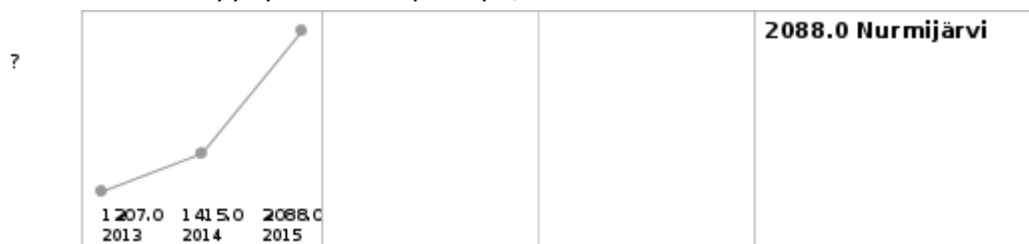

Muut palvelut

Kasvatus- ja perheneuvonnan asiakkaat vuoden aikana / 1 000 alle 18-vuotiasta

Joukkoliikenne - myydyt nuorisoliput kpl /vuosi

Olosuhdeseilvitysten määrä

Perheasiainsovittelu- osalistuneet perheet lkm/vuosi

LAPSET, VARHAISNUORET JA LAPSIPERHEET - Yhteenveto

(kouluterveyskyselyn indikaattorit, tea – viisari, 5lk koululaiskysely(sosiaalitaito), vertailukunnat Hyvinkää, Tuusula, Järvenpää, Helsingin seutukunta ja koko maa)

(Kouluterveyskyselyn tuloksia Nurmijärven kuntaan vuodelta 2015 ei saatu, mutta pitkäaikaisessa terkestelussa voidaan nähdä kehityksen suunta. Kehityksen suunnista on haettu tietoa kolmelta alueelta muutamalta opettajalta ja vaka - työntekijältä sekä alueiden monialaisilta työryhmittä 1/2017)

käsitelty :

- lasten ja nuorten hyvinvoinnin ohjausryhmä 17.1.2017
- Lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelman työryhmä

Lapset, varhaisnuoret ja lapsiperheet

Vahvuudet:

- Kokemus terveydentilasta on parantunut ja se on parasta vertailukuntiin verrattuna, 2013 8,5 % 8. ja 9. luokan oppilaista Kokee terveydentilansa keskinkertaiseksi tai huonoksi. Terveydentilansa keskinkertaiseksi tai huonoksi kokevien osuus vähentynyt, muutos n.- 13 % 2008–2013
- Kokemus yksinäisyydestä tai siitä, että ei ole yhtään läheistä ystävää on vähentynyt ja on keskitasoa suhteessa vertailukuntiin 14,6 % 8. ja 9. luokan oppilaista kokee että ei ole yhtään läheistä ystävää, Muutos -26% 2008–2013

- Alkoholin käytön ja tupakoinnin väheneminen ja niiden käyttö on vähintään suhteessa vertailukuntiin
  - *Tosi humalassa vähintään kerran kuukaudessa ilmoittaa 2013 kyselyssä olevansa 10,3 % 8. ja 9. luokan oppilaista, muutos - 41,1 % 2008–2013. 1/2017 monialaisten työryhmien edustajien kanssa käydyn keskustelun perusteella voidaan olettaa suunnan olleen samansuuntainen myös vuoden 2013 jälkeenkin*
  - *2013 kyselyssä 10,9 % 8. ja 9. luokan oppilaista kertoo tupakoivansa päivittäin, muutos - 33,94 % 2008–2013, monialaisten työryhmien edustajien kanssa käydyn keskustelun perusteella voidaan olettaa suunnan olleen samansuuntainen myös vuoden 2013 jälkeenkin*
- vapaa-ajalla liikkuminen hieman lisääntynyt, ja on verailu kuntiin nähden hyvää tasoa
- lapsiperheille suunnatut palvelut kehittyneet (Avoin VAKA, kodinhoitoapu, perheasiansovittelu)
  - kodinhoito apua saaneet perheet muutos + 80 %
  - leikkitoiminnapiirissä lapsia, muutos + 154 % 2010–2015
  - perheasiansovitteluun osallistuneet, 2014 15 kpl 2015 24kpl
- Kodin ulkopuolelle sijoitettujen alle 0-17v v lasten määrä on pientä ja on vakiintunut 0,7 prosenttiin vastaavan ikäisestä väestöstä, myös lasten suojelun avohuollon piirissä olevien määrä on laskenut ja luvut ovat pienimpiä suhteessa vertailukuntiin
- Kokemus koulukiusaamisesta vähentynyt, mutta on kuitenkin toiseksi suurinta suhteessa vertailukuntiin. (Koulukiusattuna vähintään kerran viikossa, 7,8 %. Koulukiusaamiseen puututaan herkemmin, mutta kuitenkin vähiten vertailukuntiin nähden ja koulujen ilmapiiri parantunut. Noin 70% 8. ja 9. luokan oppilaista ei koe ongelmia koulun ilmapiirissä)
- Kokemus keskusteluvaikeuksista vähentynyt, niin vanhempien (kouluterveyskysely, 8,8 % 8 ja 9 oppilaista kokee keskustelu vaikeuksia vanhempien kanssa, on enintään vertailukuntiin nähden) kuin koulujen henkilökunnan kanssa
- Varhaiskasvatuksen ja koulun liikuntaa lisäävät toimenpiteet ovat lisääntyneet (mm. kivakoulu - ohjelma käynnistynyt useissa kouluissa)
- Osallisuutta mittaavissa teaviisari - mittareissa myönteistä kehitystä

Haasteet:

- Ylipaino on lisääntynyt (ylipaino 14,4 % 8 ja 9 lk. oppilaista). Muutos 17,07 % 2008–2013) Ylipaino vertailukuntien toiseksi vähintään
- Nuuskan käyttö on lisääntynyt, samoin myönteinen suhtautuminen kannabikseen. Nuuskaa käyttää 5,4 % 8 ja 9 lk. oppilaista, muutos 260 % 2008–2013. Monialaisten työryhmien edustajien kanssa käydyn keskustelun perusteella voidaan olettaa suunnan olleen samansuuntainen myös vuoden 2013 jälkeenkin. nuuskan käyttö enintään vertailukuntiin verrattuna
- Mielenterveyden pulmat lapsilla ovat lisääntyneet ja ovat suhteessa vertailukuntiin keskiarvoa. Erikoissairaanhoidon lasten- ja nuorisopsykiatrian avohoitokäynnit lisääntyneet, sairaalahoitajaksot tosin vähentyneet. Tammikuussa 2017 käydyissä keskusteluissa työntekijöiden tuntuma oli että mielenterveyden pulmat ovat lisääntyneet (muutamia varhaiskasvatuksen työntekijät sekä opettajat että monialaisten työryhmien jäsenet).
- Kouluterveydenhoitajilla, koulupsykologeilla, ja koululääkäreillä on eniten oppilaita suhteessa muihin vertailukuntiin
- lasten peruskunto ja liikkuvuus huonontunut, Tämä tieto ei nouse suoraan mittareista vaan tuli esiin erityisesti alakoulujen opettajien huolena Tammikuun keskusteluissa

- Muuta kieltä kuin Suomi/Ruotsi puhuvien oppilaiden määrä lisääntynyt (v.2014=18 2016=106 ei vertailutietoa)
- Toimeentulo tukea saaneiden lapsiperheiden määrä on lisääntynyt, mutta on vähäistä suhteessa muihin vertailukuntiin

NUORET JA NUORET AIKUISET Elämänlaatu ja osallisuus

Ei yhtään läheistä ystävää, % lukion 1. ja 2. vuoden opiskelijoista

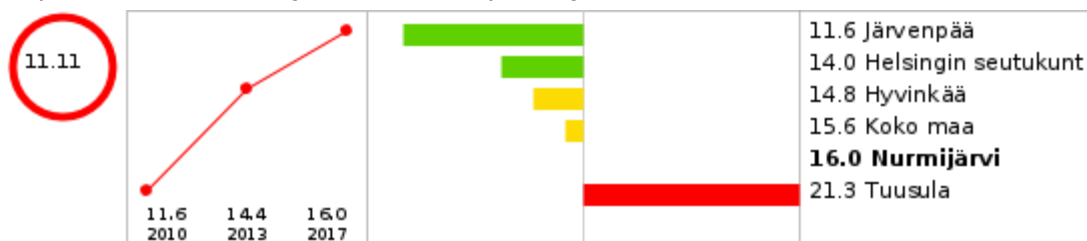
Ei yhtään läheistä ystävää, % ammatillisen oppilaitoksen 1. ja 2. vuoden opiskelijoista

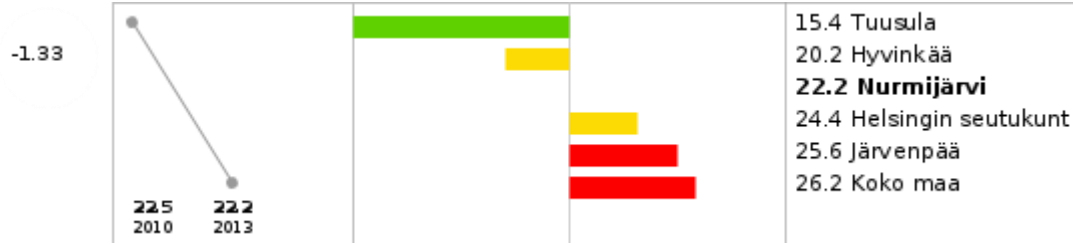
Mielenterveyden ja käyttäytymisen häiriöiden vuoksi työkyvyttömyyseläkettä saavat 16 - 24-vuotiaat, % vastaavan ikäisestä väestöstä

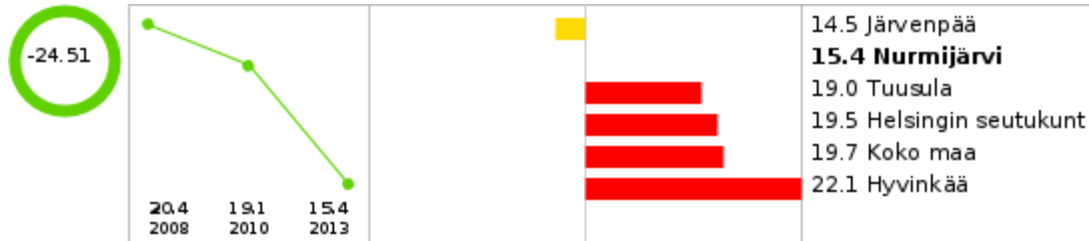
Ylipaino, % lukion 1. ja 2. vuoden opiskelijoista

Ylipaino, % ammatillisen oppilaitoksen 1. ja 2. vuoden opiskelijoista

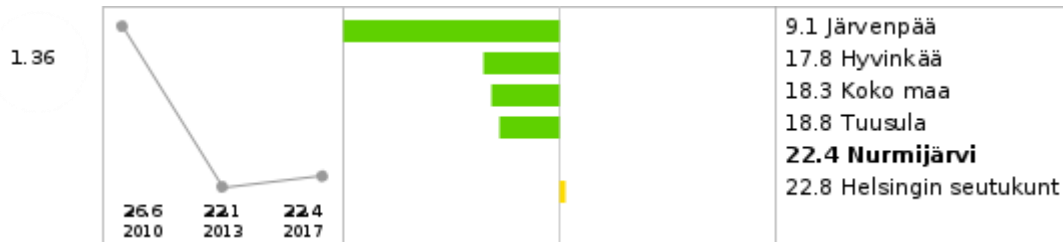
Kokee terveydentilansa keskinkertaiseksi tai huonoksi, % lukion 1. ja 2. vuoden opiskelijoista

Harrastaa hengästyttävää liikuntaa vapaa-ajalla korkeintaan 1 h viikossa, % lukion 1. ja 2. vuoden opiskelijoista

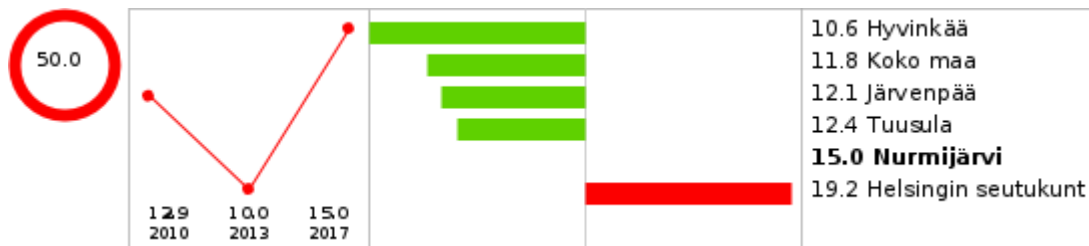
Tosi humalassa vähintään kerran kuukaudessa, % lukion 1. ja 2. vuoden opiskelijoista

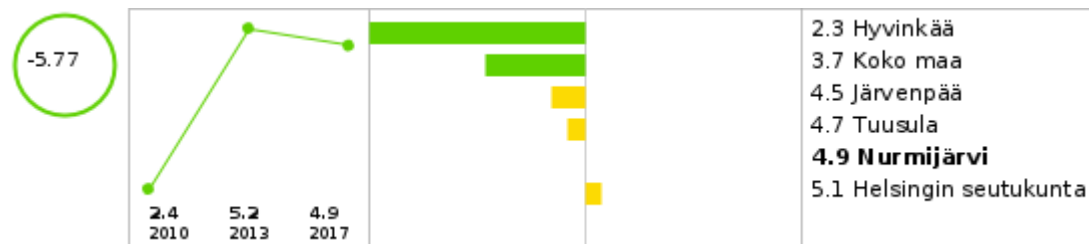
Tupakoi päivittäin, % lukion 1. ja 2. vuoden opiskelijoista

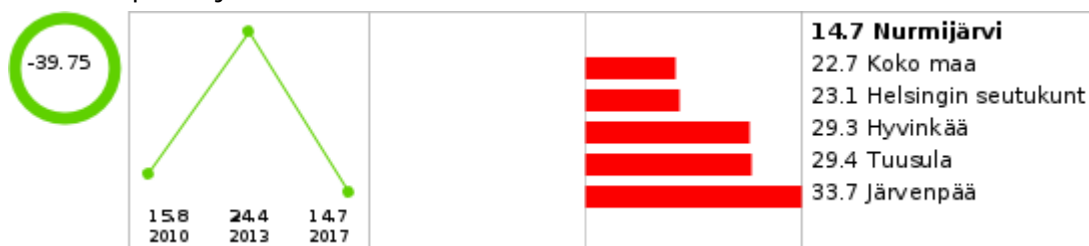
Kokeillut laittomia huumeita ainakin kerran, % lukion 1. ja 2. vuoden opiskelijoista

Nuuskaa päivittäin, % lukion 1. ja 2. vuoden opiskelijoista

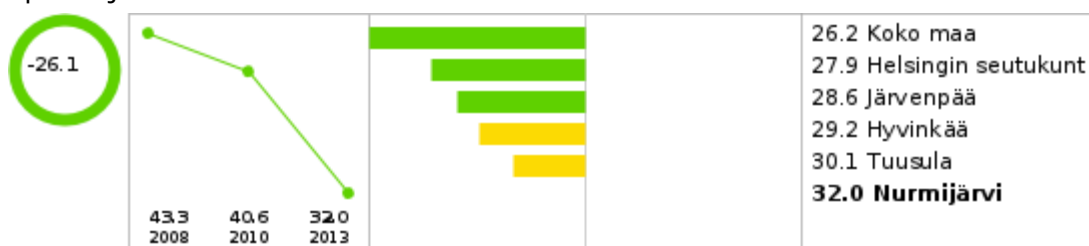
Kokee terveydentilansa keskinäiseksi tai huonoksi, % ammatillisen oppilaitoksen 1. ja 2. vuoden opiskelijoista

Opettajat eivät rohkaise mielipiteen ilmaisuun oppitunnilla, % lukion 1. ja 2. vuoden opiskelijoista

Opiskelijoiden mielipiteitä ei huomioida koulutyön kehittämisessä, % lukion 1. ja 2. vuoden opiskelijoista

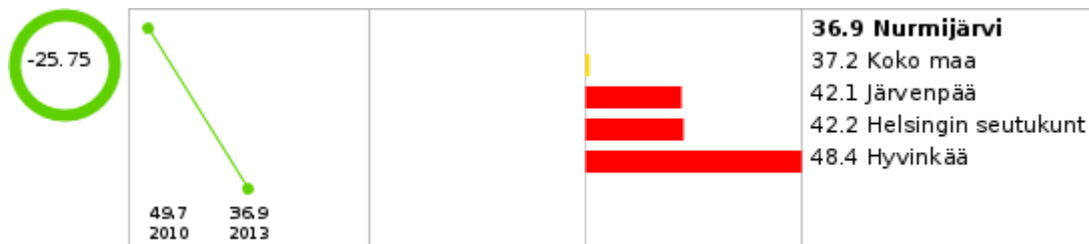

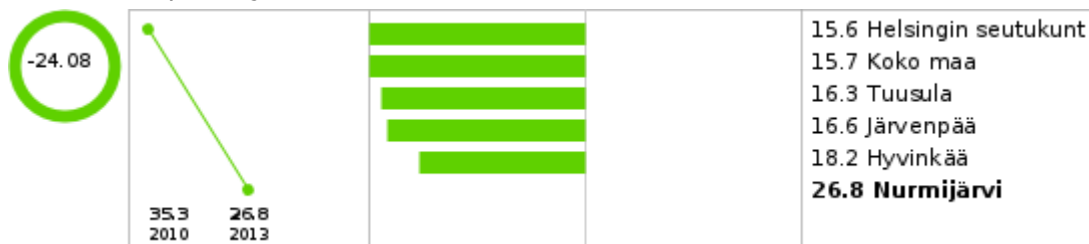
Nuuskaa päivittäin, % ammatillisen oppilaitoksen 1. ja 2. vuoden opiskelijoista

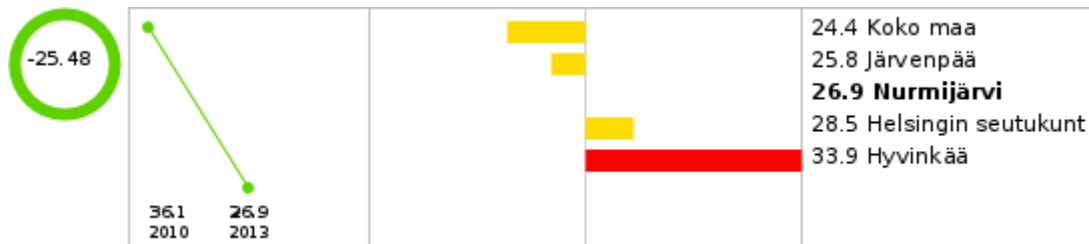
Ei tiedä miten voi vaikuttaa oppilaitoksen asioihin, % ammatillisen oppilaitoksen 1. ja 2. vuoden opiskelijoista

Opettajat eivät rohkaise mielipiteen ilmaisuun oppitunnilla, % ammatillisen oppilaitoksen 1. ja 2. vuoden opiskelijoista

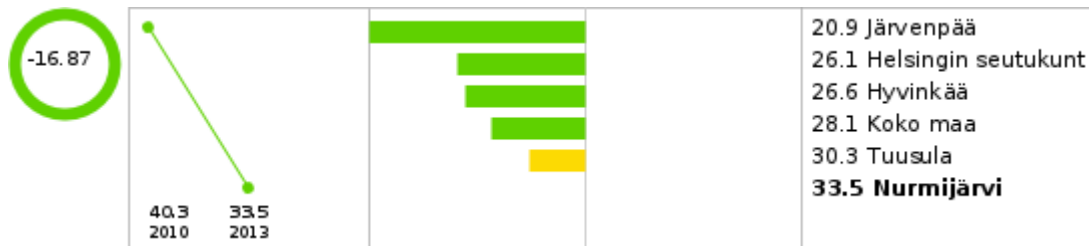
Opiskelijoiden mielipiteitä ei huomioida opiskelun kehittämisessä, % ammatillisen oppilaitoksen 1. ja 2. vuoden opiskelijoista

Harrastaa hengästyttävää liikuntaa vapaa-ajalla korkeintaan 1 h viikossa, % ammatillisen oppilaitoksen 1. ja 2. vuoden opiskelijoista

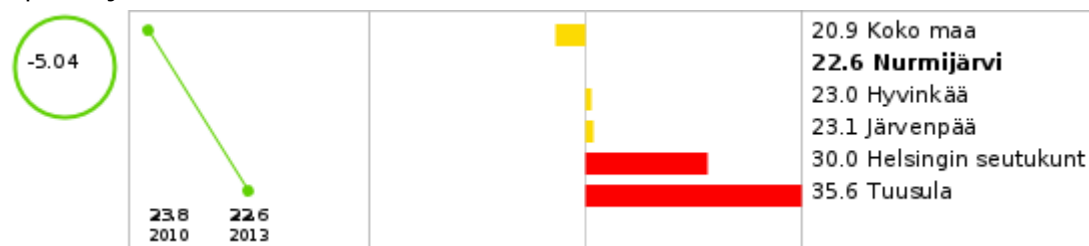
Tosi humalassa vähintään kerran kuukaudessa, % ammatillisen oppilaitoksen 1. ja 2. vuoden opiskelijoista

Tupakoi päivittäin, % ammatillisen oppilaitoksen 1. ja 2. vuoden opiskelijoista

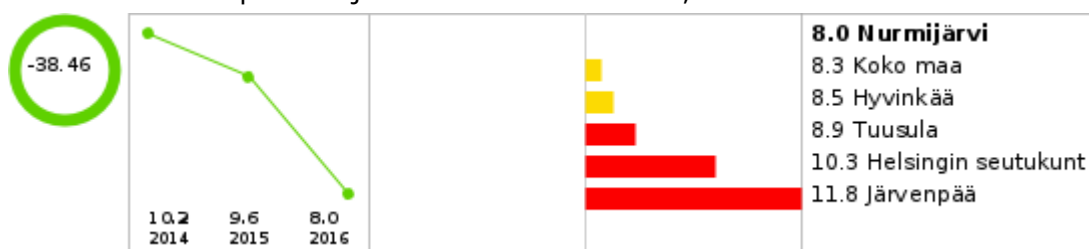

Kokeillut laittomia huumeita ainakin kerran, % ammatillisen oppilaitoksen 1. ja 2. vuoden opiskelijoista

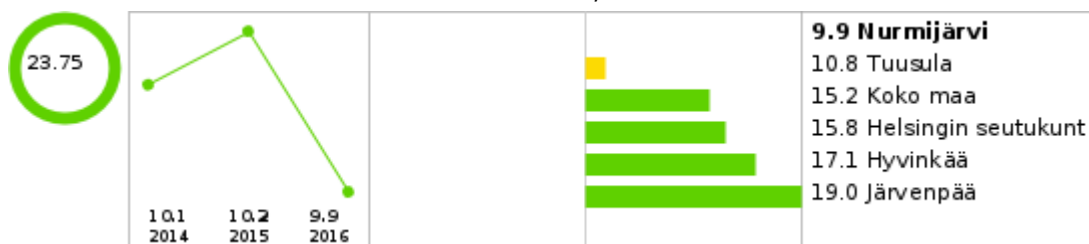

Opiskelu, työ ja toimeentulo

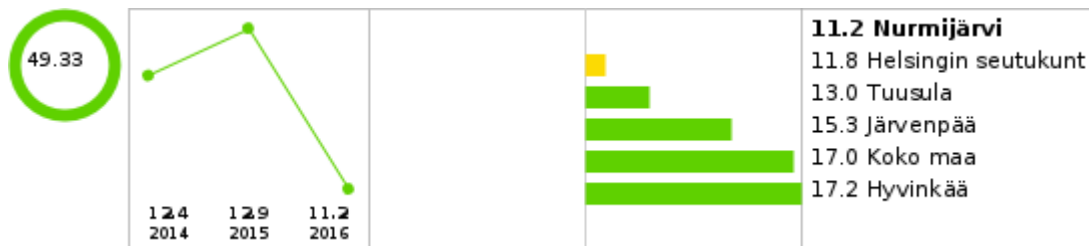
Koulutuksen ulkopuolelle jääneet 17 - 24-vuotiaat, % vastaavanikäisestä väestöstä

Toimeentulotukea saaneet 18 - 24-vuotiaat, % vastaavanikäisestä väestöstä

Nuorisotyöttömät, % 18 - 24-vuotiaasta työvoimasta

Turvallisuus, asuminen ja ympäristö

Koulun fyysisissä työoloissa puutteita, % lukion 1. ja 2. vuoden opiskelijoista

Oppilaitoksen fyysisissä työoloissa puutteita, % ammatillisen oppilaitoksen 1. ja 2. vuoden opiskelijoista

Kodin ulkopuolelle sijoitetut 18 - 20-vuotiaat, % vastaavan ikäisestä väestöstä (THL)

Sosiaali- ja terveydenhuolto

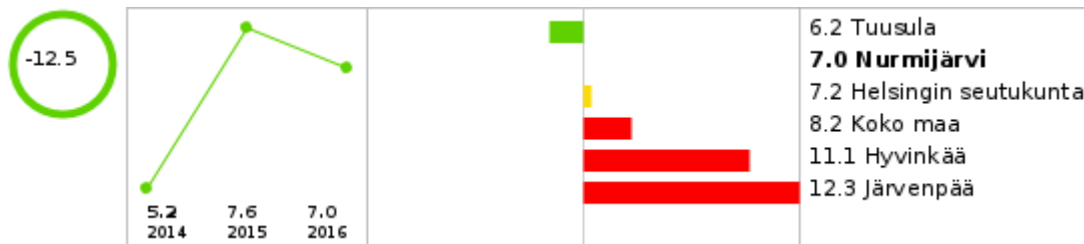
Päihteen vuoksi sairaaloiden ja terveyskeskusten vuodeosastoilla hoidossa olleet 15–24-vuotiaat / 1 000 vastaavan ikäistä

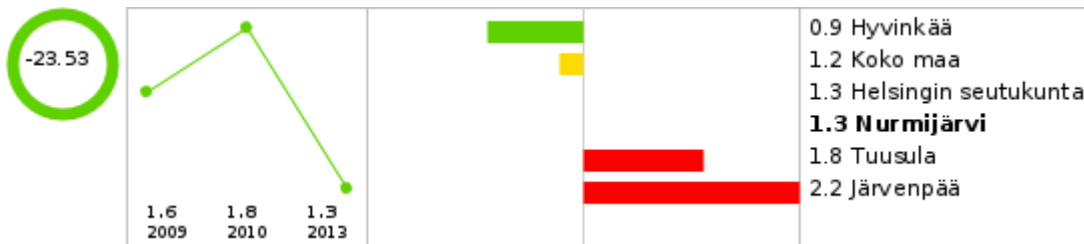
Lastensuojelun avoimuusohjelmien tukitoimien piirissä 18 - 20-vuotiaita vuoden aikana, % vastaavan ikäisestä väestöstä (THL)

Mielenterveyden häiriöihin sairaalahoitoa saaneet 18 - 24-vuotiaat / 1 000 vastaavanikäistä

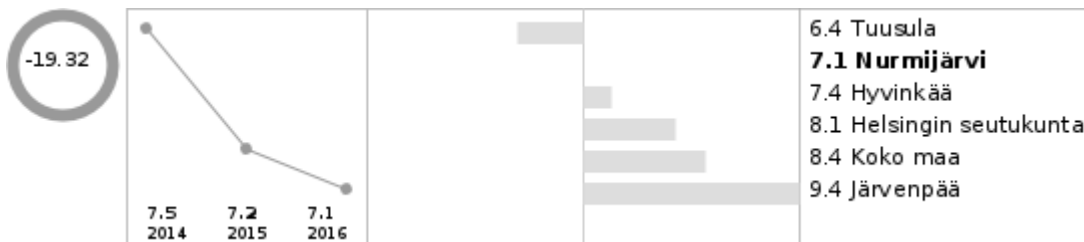

Päihdehuollon laitoksissa hoidossa olleet 15 - 24-vuotiaat / 1 000 vastaavan ikäistä

Muut palvelut

Alkoholijuomien myynti, 100 % alkoholia, litraa /15 vuotta täyttäneet

NUORET JA NUORET AIKUISET - Yhteenveto

(kouluterveyskyselyn indikaattorit, Tea-viisari, oppimistulokset ja hyvinvointi metropolialueella 2016)

(koulutuksen arviointikeskus vertailukunnat Hyvinkää, Tuusula, Järvenpää, Helsingin seutukunta ja koko maa)

(Kouluterveyskyselyn tuloksia Nurmijärven kuntaan vuodelta 2015 ei saatu, haettu tietoa kehityksen suunnista monialaisilta työryhmiltä)

käsitelty:

- Lasten ja nuorten hyvinvoinnin ohjausryhmä 17.1.2017
- Lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelman työryhmä 12.1.2017

Nuoret ja nuoret aikuiset

Vahvuudet:

- Kokemus terveydentilasta on parantunut
- Opiskelijoiden mielipiteiden huomioiminen parantunut, mutta on edelleen huonointa suhteessa vertailukuntiin lisäksi teaviisari ei osoita vaikutusmahdollisuuksien lisääntyneen
- Alkoholin ja tupakoinnin väheneminen, tosin ammatillisessa oppilaitoksessa tupakoidaan eniten suhteessa vertailukuntiin(46 % ammatillisen oppilaitoksen 1. ja 2. vuoden opiskelijoista Tupakoi päivittäin)
- Liikunnan harrastaminen lisääntynyt hieman(Harrastaa hengästyttävää liikuntaa vapaa-ajalla korkeintaan 1 h viikossa, 28,1% lukion 1. ja 2.vuoden opiskelijoista, muutos - 12,46 % 2008–2013. Ammatillisen oppilaitoksen oppilaitosten oppilaista 57,1 % harrastaa hengästyttävää liikuntaa vapaa-ajalla korkeintaan 1 h viikossa)
- koulutuksen ulkopuolelle jääneiden määrä vähentynyt ja on keskitasoa suhteessa vertailukuntiin(muutos - 29,66 % 2009–2014)
- Koulujen ja oppilaitosten fyysiset olosuhteet parantuneet ja on hyvää tasoa suhteessa vertailukuntiin
- kokemus koulukiusaamisesta vähentynyt

Haasteet:

- Ylipaino on lisääntynyt
- Nuuskan käyttö on lisääntynyt, samoin myönteinen suhtautuminen kannbikseen. Nuuskaa päivittäin, 5,2 lukion 1. ja 2. vuoden opiskelijoista, Ammattioppilaitoksen oppilaista 3,7 % ilmoittaa nuuskaavansa päivittäin)
- Lukio-opiskelijoiden ja ammattioppilaitoksessa opiskelijoiden elintapojen erot
- Työkyvyttömyyseläkettä saaneiden 16 -24v nuorten määrä on lisääntyminen(mielen terveys ja käytöshäiriöt)(Toimeentulotukea saaneet 18 - 24-vuotiaat, 10,2 % vastaavanikäisestä väestöstä). Työttömyyseläkettä sadaan kuitenkin toiseksi vähiten vertailukunnista.
- Nuorisotyöttömyys on lisääntynyt(kääntynyt parempaan suuntaa 2016) ja toimeentulotukea saaneiden nuorten määrä on kasvanut, mutta on vertailukuntiin nähden alhaisinten joukossa

- Nuorten nukkuminen, esim. lukio-opiskelijoista 80 % pojista ja 63 % tytöistä ilmoittaa menevänsä nukkumaan klo 23 tai sen jälkeen

TYÖIKÄISET

Elämänlaatu ja osallisuus

Mielenterveysperusteisesti sairauspäivärahaa saaneet 25–64-vuotiaat /1000 vastaavan ikäistä

Tuki- ja liikuntaelinten- sekä sidekudosten sairauksien vuoksi työkyvyttömyyseläkettä saavat, % 16 - 64-vuotiaista

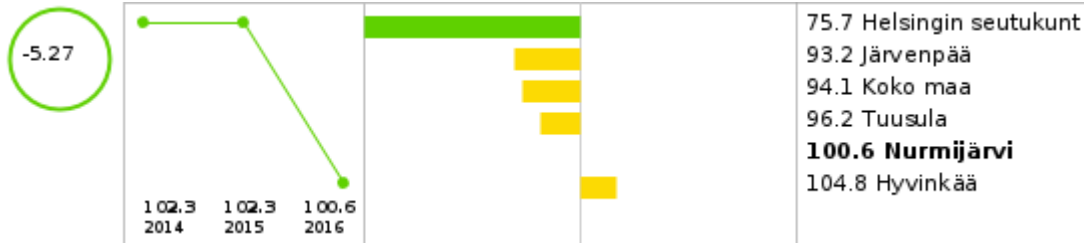
Mielenterveyden ja käyttäytymisen häiriöiden vuoksi työkyvyttömyyseläkettä saavat 25 - 64-vuotiaat, % vastaavanikäisestä väestöstä

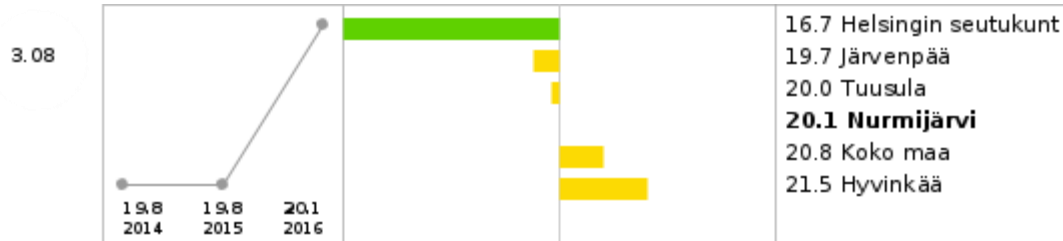
Työkyvyttömyyseläkettä saavat 25–64-vuotiaat, % vastaavan ikäisestä väestöstä

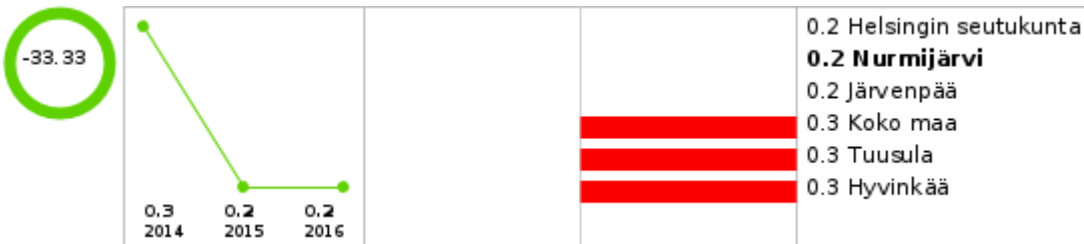
Sairauspäivärahaa saaneet 25–64-vuotiaat / 1 000 vastaavan ikäisistä

Erytiskorvattaviin lääkkeisiin oikeutettuja 25–64-vuotiaita, % vastaavan ikäisestä väestöstä

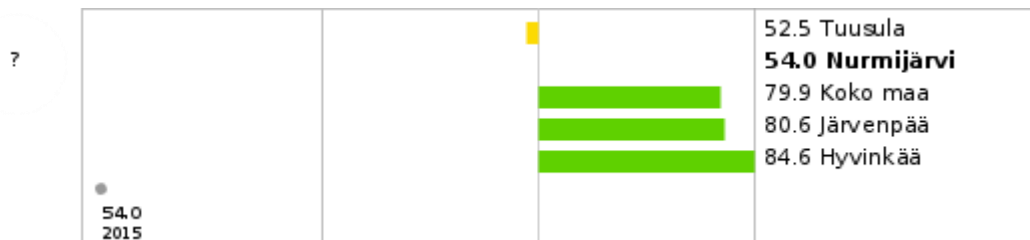
Verenkiertoelinten sairauksien vuoksi työkyvyttömyyseläkettä saavat, % 16 - 64-vuotiaista

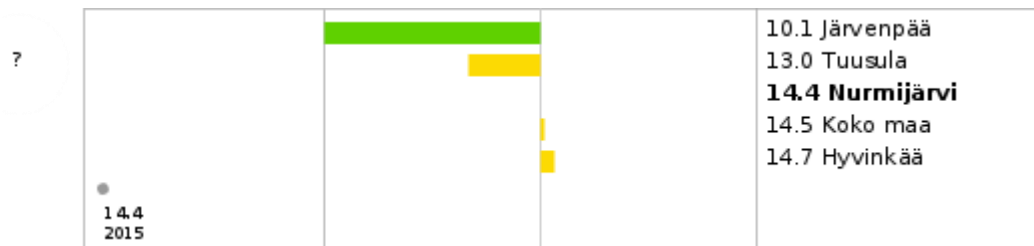
Raskaudenkeskeytykset / 1 000 15 - 49-vuotiasta naista

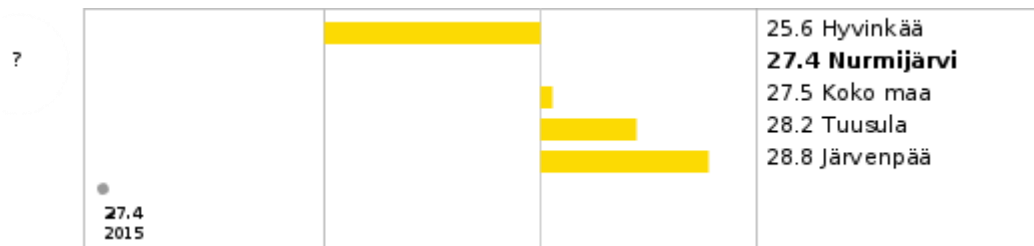
Niiden osuus, jotka ovat saaneet tarpeeseensa nähden riittävästi kulttuuripalveluita (%) 20–54 -vuotiaat (ATH 2013–2015)

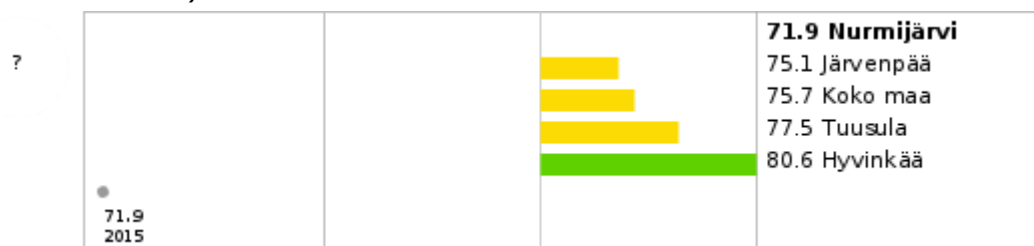
Psyykkisesti merkittävästi kuormittuneiden osuus (%) 20–54 -vuotiaat (ATH 2013–2015)

Aktiivisesti järjestötoimintaan tms. osallistuvien osuus (%) 20–54 -vuotiaat (ATH 2013–2015)

Niiden osuus, jotka kokevat työn ja perheen myönteistä vuorovaikutusta (%) 20-54 -vuotiaat (ATH 2013-2015)

Itsensä yksinäiseksi tuntevien osuus (%), 20-54-vuotiaat (ATH 2013-2015)

Elämänlaatussa (WHOQOL-8) keskimäärin hyväksi tuntevien osuus (%) 20–54-vuotiaat (ATH 2013–2015)

Niiden osuus, jotka ovat tyytyväisiä ihmissuhteisiinsa (%) 20–54 -vuotiaat (ATH 2013–2015)

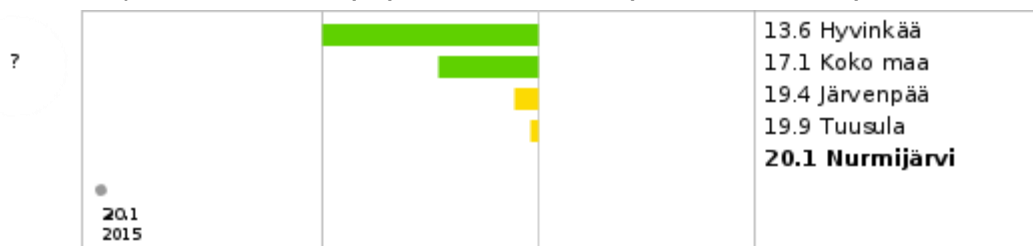
Terveytensä keskitasoiseksi tai sitä huonommaksi kokevien osuus (%) 20–54-vuotiaat (ATH 2013–2015)

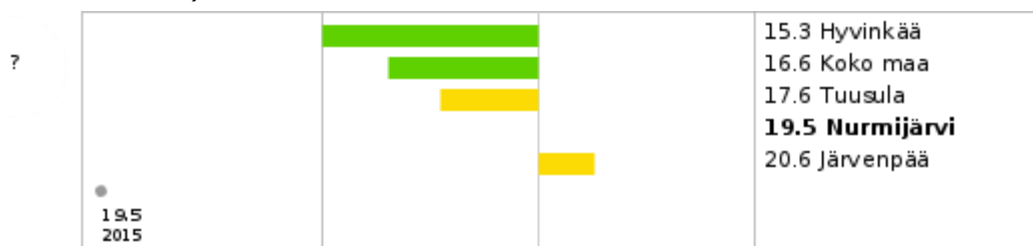
Alkoholia liikaa käyttävien osuus (AUDIT-C) (%) 20–54-vuotiaat (ATH 2013–2015)

Päivittäin tupakoivien osuus (%) 20–54-vuotiaat (ATH 2013–2015)

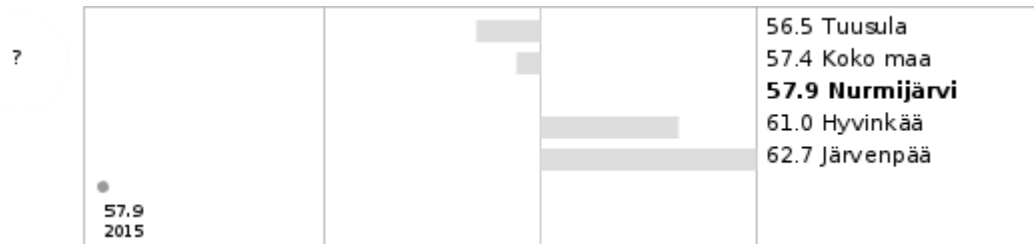
Lihavien osuus (kehon painoindeksi BMI >= 30 kg/m2) (%) 20–54-vuotiaat (ATH 2013–2015)

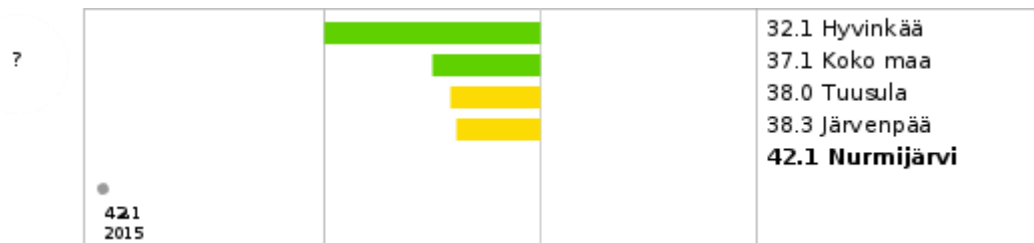
Vapaa-ajan liikuntaa harrastamattomien osuus (%) 20–54-vuotiaat (ATH 2013–2015)

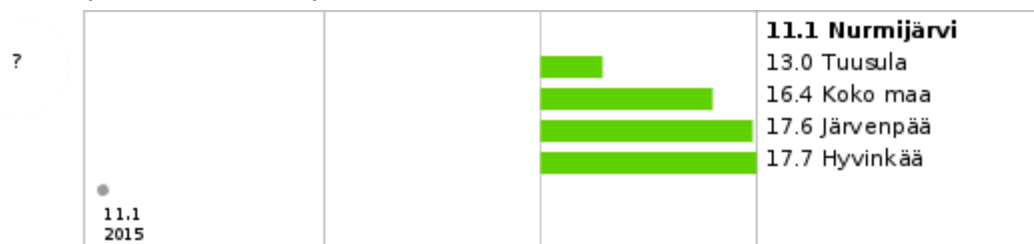
Ei mukana järjestötoiminnassa, syyt: ei koe tarvetta (%) 20–54-vuotiaat (ATH 2013–2015)

Niiden osuus, jotka tuntevat laiminlyövänsä kotiasioita työn vuoksi % 20–54 -vuotiaat (ATH 2013–2015)

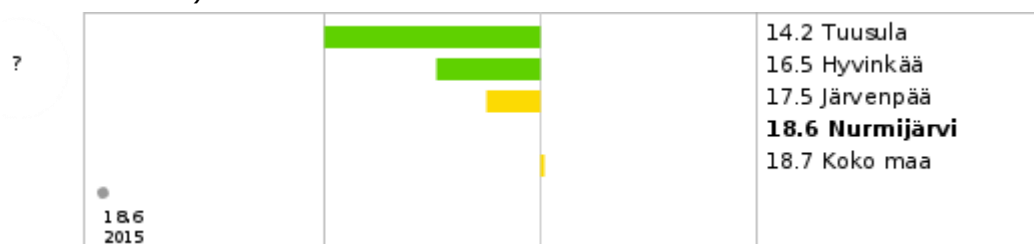

Suosituksen mukaisesti kestävyysliikuntaa ja lihaskuntoharjoittelua harrastavat % 20–54 -vuotiaat (ATH 2013–2015)

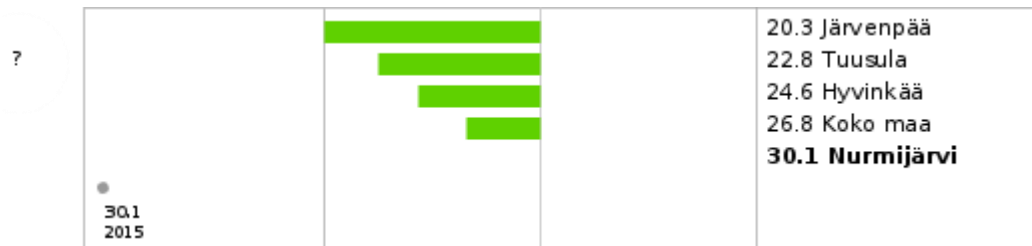

Opiskelu, työ ja toimeentulo

Työkykynsä heikentyneeksi (enintään 7/10) arvioivien osuus (%) 20–54-vuotiaat (ATH 2013–2015)

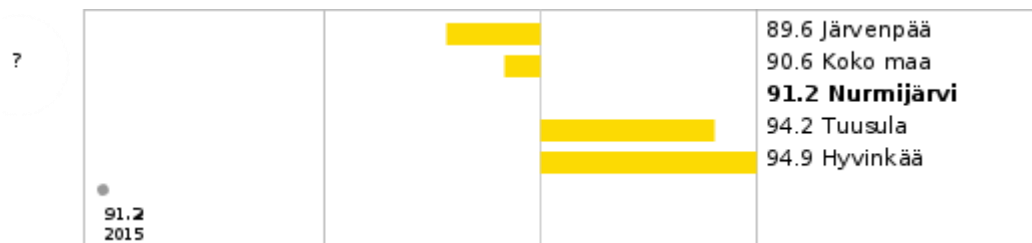

Niiden osuus, jotka uskovat, että todennäköisesti eivät jaksakaan työkennellä vanhuuseläkeikään saakka (%) 20–54-vuotiaat (ATH 2013–2015)

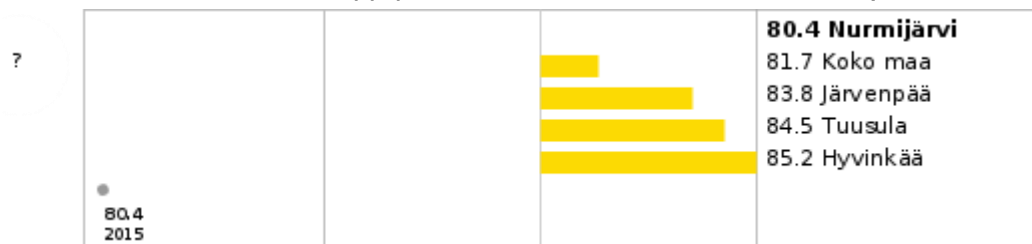

Turvallisuus, asuminen ja ympäristö

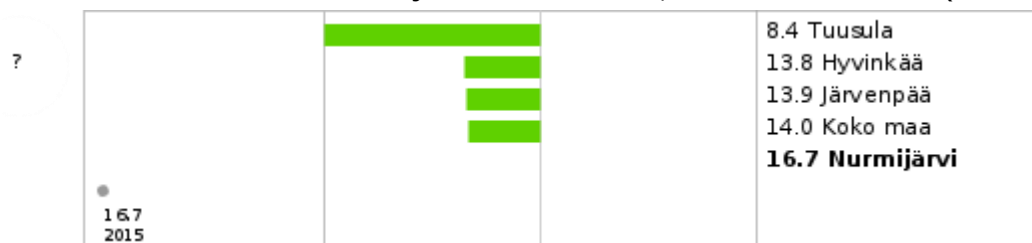
Niiden osuus, jotka ovat tyytyväisiä asuinalueensa turvallisuuteen (%) 20–54-vuotiaat (ATH 2013–2015)

Asuinalueensa olosuhteisiin tyytyväisten osuus % 20–54 -vuotiaat (ATH 2013–2015)

Väkivallan tai uhkailun kohteeksi joutuneiden osuus, % 20–54 -vuotiaat (ATH 2013–2015)

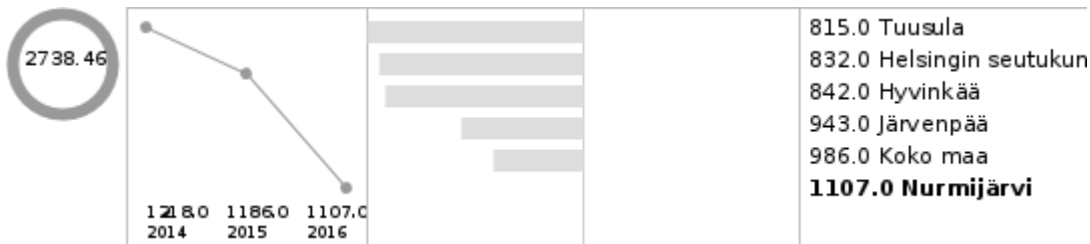

Sosiaali- ja terveydenhuolto

Perusterveydenhuollon avohoidon lääkärikäynnit 15–49-vuotiailla / 1 000 vastaavan ikäistä

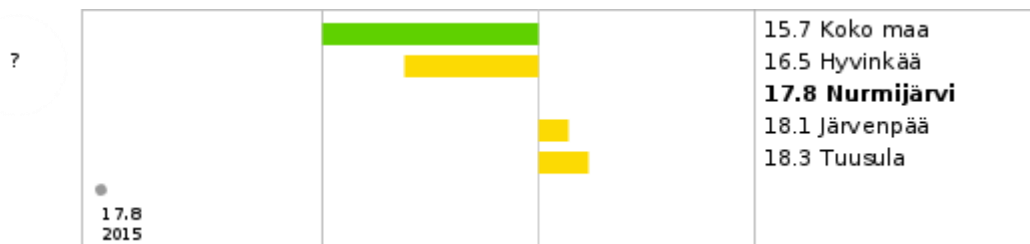
Perusterveydenhuollon avohoidon lääkärikäynnit 50–64-vuotiailla / 1 000 vastaavan ikäistä

Päihteiden vuoksi sairaaloiden ja terveyskeskusten vuodeosastoilla hoidossa olleet 25–64-vuotiaat /1 000 vastaavan ikäistä

Terveyskeskuslääkärin palveluita riittämättömästi saaneiden osuus koko väestöstä % 20–54 -vuotiaat (ATH 2013–2015)

Vapaa-aika

Liikuntapalveluiden tarjoama terveystyö - työikäisten liikunta osallistujia /vuosi

Kirjastojen aikuisten kirjojen lainaus / 1000 as.

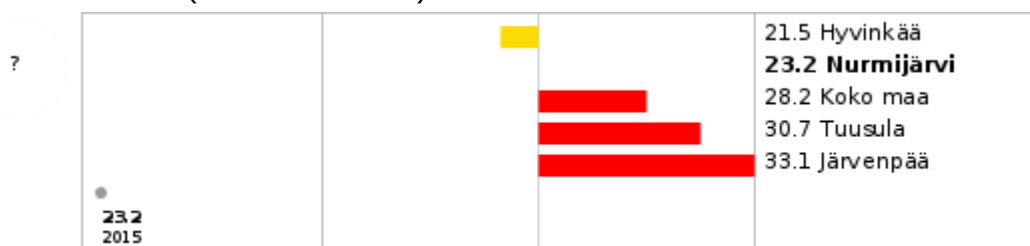

Muut palvelut

Joukkoliikenne -Nurmijärvilippu myydyt kuukausiliput kpl /vuosi

Niiden osuus, jotka ilmoittavat etteivät ole saaneet riittävästi tietoa kuntansa palveluista % 20–54 -vuotiaat (ATH 2013–2015)

TYÖIKÄISET - Yhteenveto

(SHVK indikaattorit, ATH-tutkimuksen vertailukunnat Hyvinkää, Tuusula, Järvenpää) käsitelty :

- aikuisväestön hyvinvointiryhmä 12.12.2016
- terveystalot ikäihmisten työryhmä 14.12.2016, työikäiset työryhmä 13.1.2017
- sosiaalipalvelut ikäihmisten työryhmä 9.1.2017, työikäiset työryhmä 13.1.2017
- liikuntapalvelut 9.1.2017

Työikäiset yhteenveto

Vahvuudet:

- Elämänlaatunsa keskimäärin hyväksi kokee reilu puolet (53 %) ATH-kyselyn 20-54-vuotiaista vastaajista, kun esimerkiksi Tuusulan vastaavan ikäisistä vastaajista luku on 59%. Neljännes vastaajista (26 %) kokee terveytensä keskitasoiseksi tai sitä huonommaksi, määrä on vertailukuntien keskitasoa.

- Koulutustaso eli peruskoulun jälkeen suoritettujen koulutusten pituus on hiukan pidentynyt (2013 364, 2014 368, 2015 369). Koulutustaso Nurmijärvellä on koko maata hiukan korkeampi, mutta alempi kuin Järvenpäässä tai Tuusulassa.
- Tulonsaajien mediaanitulot ovat hiukan lisääntyneet (2012 28619, 2013 29298, 2014 29463) ja tulos on vertailukuntien toiseksi korkein Tuusulan jälkeen.
- Työttömien % osuus työvoimasta lisääntynyt (2015 7,9 %), mutta on vertailukuntien pienin, työllisten osuus väestöstä samaa tasoa vertailukuntien kanssa sekä taloudellinen huoltosuhde samaan tasoon vertailukuntiin nähden
- Toimeentulotukea saaneiden osuus lisääntynyt vähän, mutta saajien määrä on vertailukuntien alhaisimpia
- Palvelut: Työikäiset käyttävät paljon perusterveydenhuollon palveluita. Riittämättömästi terveyskeskuslääkärin palveluita saaneiden osuus ja kunnan palveluista ylipäättään riittämättömästi tietoa saaneiden osuus on alle viidennes. Liikuntapalveluiden käyttäjien ja kirjastojen lainauksien määrät ovat suhteellisen vakiintuneita.

Haasteet:

- itsensä yksinäiseksi tuntevien osuus 20–54-vuotiaista työikäisistä on vertailukuntien korkein (8 %), mutta hiukan koko maan arvoa (9 %) pienempi. Ihmissuhteisiinsa tyytyväisiä on 75 % ja määrä on vertailukuntien toiseksi pienin Hyvinkään jälkeen (71 %).
- työikäisten elintavat herättävät huolta; päivittäin tupakoivien ja alkoholia liikaa käyttävien määrät ovat vertailukuntien kärkeä. Nurmijärven työpaikat, yritykset sekä pienyrittäjät haastetaan mukaan savuton kunta-toimintaan, porukka-asteita
- Vapaa-ajan liikuntaa harrastamattomien ja ylipainoisten osuus ovat myös vertailukuntien kärkeä. Miten vahvistaa työikäisten kaikenlaista omaehtoista liikkumista? Erityisesti työikäisten miesten liikkumisen edistämiseksi tarvitaan matalan kynnyksen toimintoja. Lähiharrastamiseen mahdollisuudet, hyötyliikunnan / arkiliikkumisen merkityksen korostaminen. Urheiluseurojen/järjestöjen kanssa yhteistyö: lapsiaan liikuntaharrastuksiin kuljettavien vanhempien aktivointi, liikuntamahdollisuus vertaisryhmänä lasten harjoitusten ajan.
- Työssä jaksaminen: Työkyky koetaan heikentyneeksi ja niiden osuus, jotka uskovat etteivät jaksaa työskennellä vanhuuseläkeikänsä saakka on vertailukuntien korkein. Työntekemisen monimuotoisuus otettava huomioon, etätyöpisteiden luominen
- Työn ja perheen yhteensovittaminen: Työn ja perheen myönteistä vuorovaikutusta koetaan meillä vertailukuntien vähiten. Niiden osuus, jotka kokevat laiminlyövänsä kotiasioita työn vuoksi on vertailukuntien suurin. Perheiden yhteisen vapaa-ajankäytön tukeminen
- Väkipuutteen tai sillä uhkailun kohteeksi joutuneiden ATH-kyselyyn vastanneiden osuus on huolestuttavaa. Tärkeää pitää asiaa esillä, tiedostetaan ilmiö kunnassa ja työntekijät osaavat tarttua tarvittaessa.
- Joukkoliikenteeseen tyytymättömien osuus vertailukuntien kärkeä Tuusulan kanssa. Joukkoliikenne on kehittynyt hyvään suuntaan, mutta vaatii jatkuvaa kehittämistä
- Vapaa-ajan ja arkiliikkumisen tukeminen ja mahdollistaminen, kevyenliikenteen väylien rakentamisen hyvä kehitys jatkuu toivottavasti

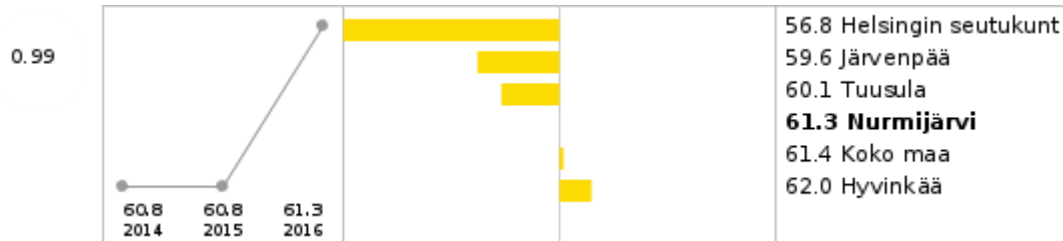
IKÄIHMISET

Elämänlaatu ja osallisuus

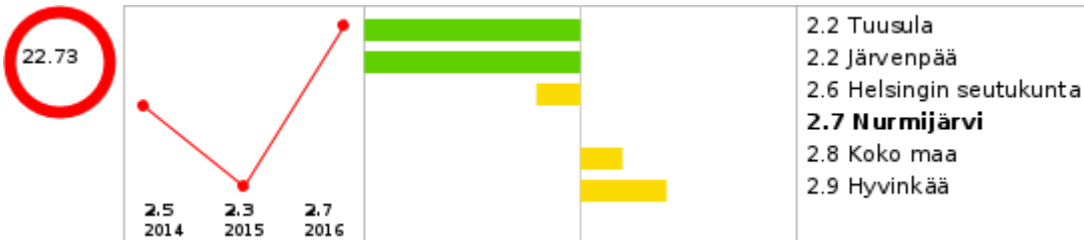
Erityiskorvattaviin lääkkeisiin psykoosin vuoksi oikeutettuja 65 vuotta täyttäneitä, % vastaavan ikäisestä väestöstä

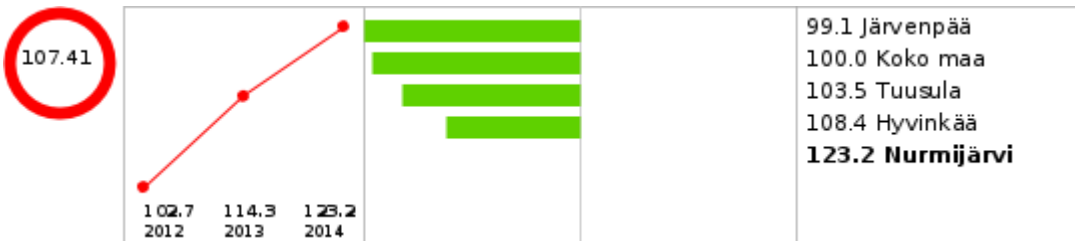
Erityiskorvattaviin lääkkeisiin oikeutettuja 65-vuotta täyttäneitä, % vastaavan ikäisestä väestöstä

Vammojen ja myrkytysten vuoksi sairaalassa hoidetut 65-vuotta täyttäneet, % vastaavan ikäisestä väestöstä

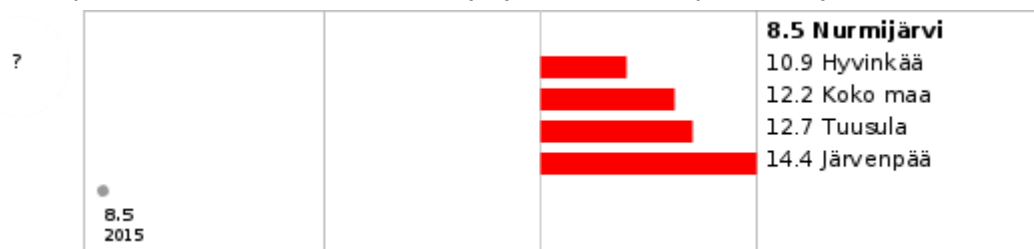
Dementiaindeksi, ikävakioitu

Elämänlaatussa (WHOQOL-8) keskimäärin hyväksi tuntevien osuus (%) 75-vuotta täyttäneet (ATH 2013–2015)

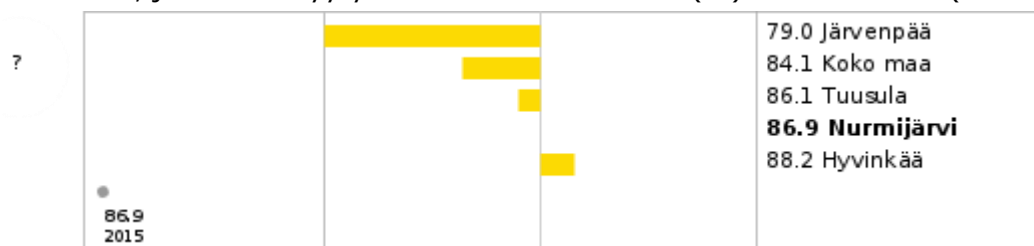
Itsensä yksinäiseksi tuntevien osuus (%) 75-vuotta täyttäneet (ATH 2013–2015)

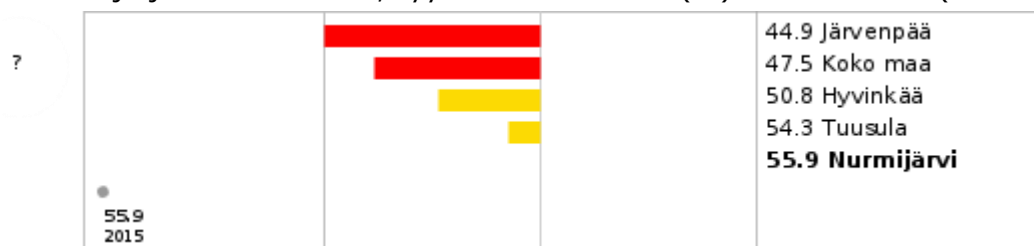
Apua riittämättömästi saavien osuus koko väestöstä (%) 75+ -vuotiaat (ATH 2013–2015)

Niiden osuus, jotka ovat tyytyväisiä ihmissuhteisiinsa (%) 75+ -vuotiaat (ATH 2013–2015)

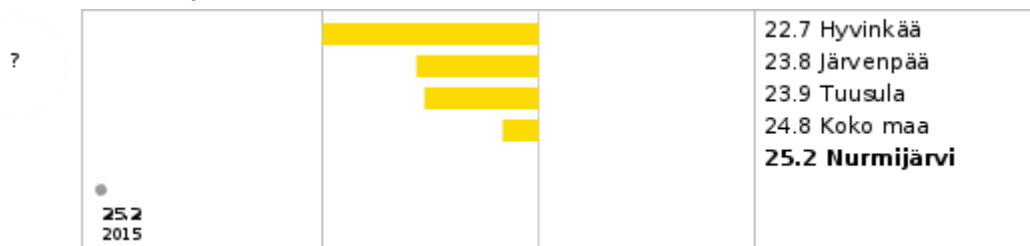

Ei mukana järjestötoiminnassa, syyt: ei koe tarvetta (%) 75+ -vuotiaat (ATH 2013–2015)

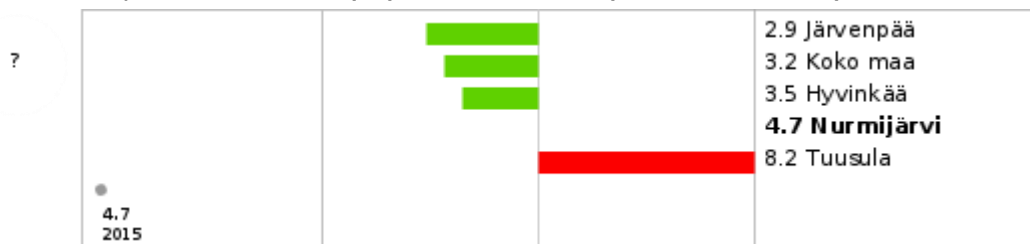
500 metrin matkan kävelemisessä suuria vaikeuksia, osuus (%) 75+ -vuotiaat (ATH 2013–2015)

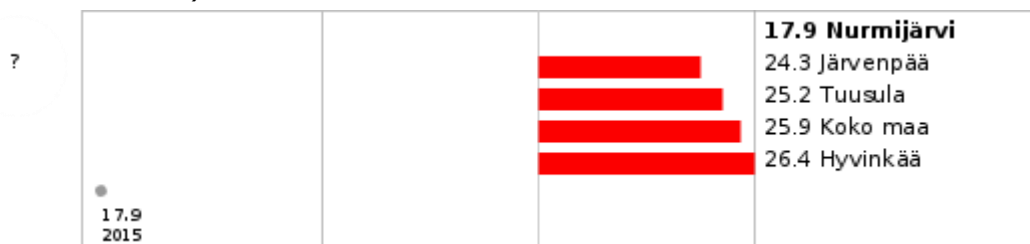
Alkoholia liikaa käyttävien osuus (AUDIT-C) (%) 75+ -vuotiaat (ATH 2013–2015)

Päivittäin tupakoivien osuus (%) 75+ -vuotiaat (ATH 2013–2015)

Arkiaskareissa (ADL+IADL) suuria vaikeuksia kokevien osuus (%) 75+ -vuotiaat (ATH 2013–2015)

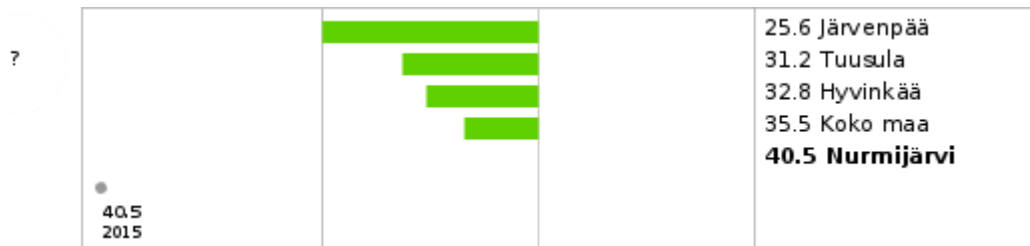
Psyykkisesti merkittävästi kuormittuneiden osuus (%) 75+ -vuotiaat (ATH 2013–2015)

Terveytensä keskitasoiseksi tai sitä huonommaksi kokevien osuus (%) 75+ -vuotiaat (ATH 2013–2015)

Vapaa-ajan liikuntaa harrastamattomien osuus (%) 75+ -vuotiaat (ATH 2013–2015)

Aktiivisesti osallistuvien osuus (%) 75+ -vuotiaat (ATH 2013–2015)

Aktiivisesti osallistuvien osuus % 55–74 -vuotiaat (ATH 2013–2015)

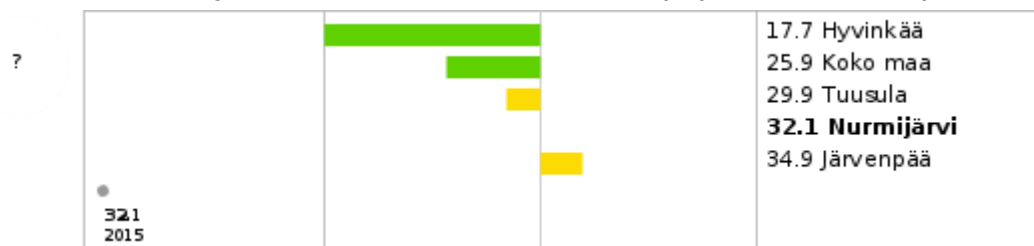

Opiskelu, työ ja toimeentulo

Täyttä kansaneläkettä saaneet 65 vuotta täyttäneet, % vastaavan ikäisestä väestöstä

Kotitalouden menojen kattaminen tuloilla hankalaa (%) 75+ -vuotiaat (ATH 2013–2015)

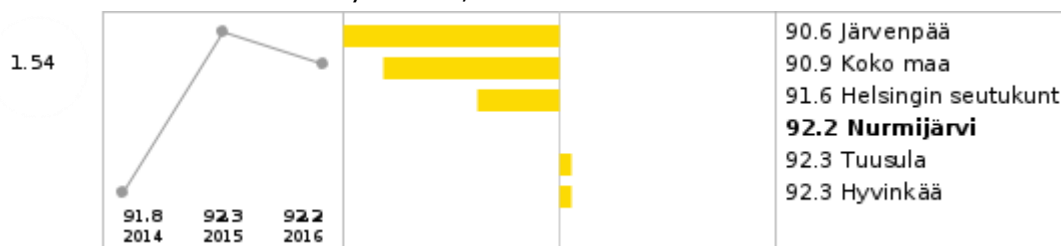

Joutunut tinkimään ruuasta, lääkkeistä tai lääkärikäynneistä rahan puutteen vuoksi, osuus (%) 75+ -vuotiaat (ATH 2013–2015)

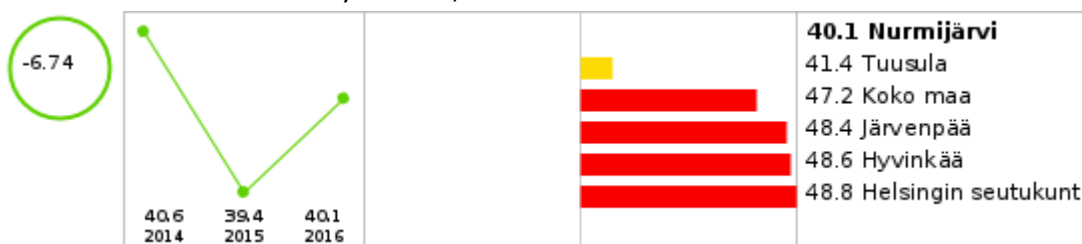

Turvallisuus, asuminen ja ympäristö

Kotona asuvat 75 vuotta täyttäneet, % vastaavan ikäisestä väestöstä

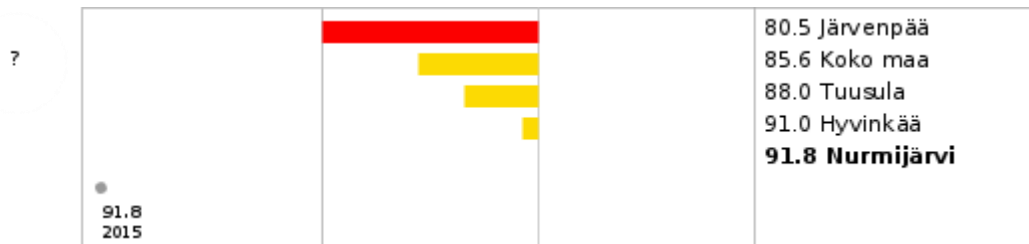
Yksinasuvat 75-vuotta täyttäneet, % vastaavan ikäisestä asuntoväestöstä

Niiden osuus, jotka ovat tyytyväisiä asuinalueensa turvallisuuteen (%) 75+ -vuotiaat (ATH 2013–2015)

Niiden osuus, jotka ovat tyytyväisiä asuinalueensa olosuhteisiin (%) 75+ -vuotiaat (ATH 2013–2015)

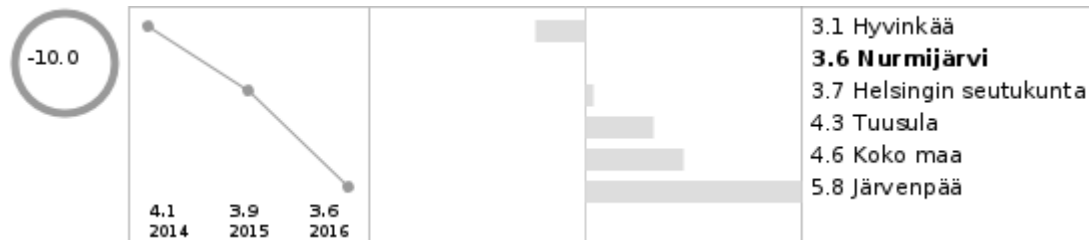

Sosiaali- ja terveydenhuolto

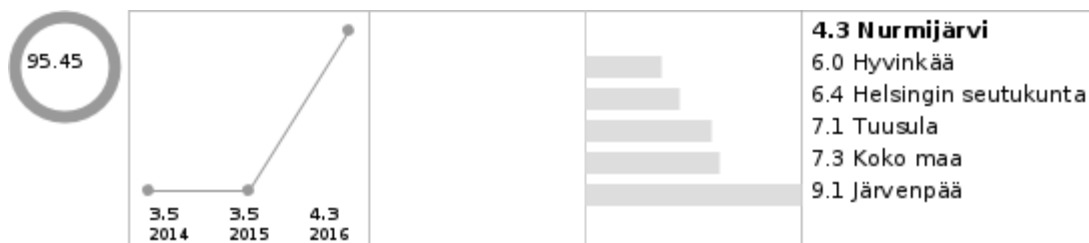
Säännöllisen kotihoiton piirissä 30.11. olleet 75-vuotta täyttäneet asiakkaat, % vastaavan ikäisestä väestöstä

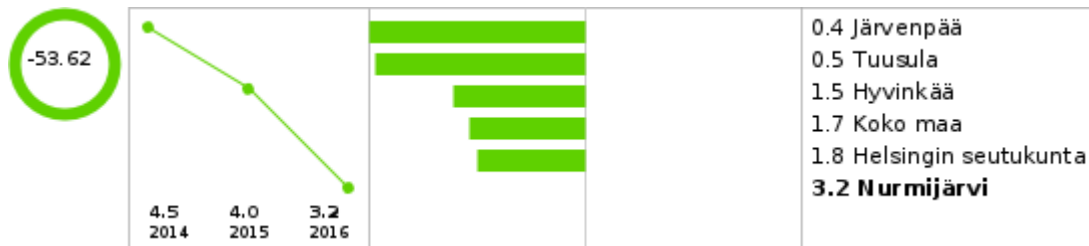
Omaishoidon tuen 75 vuotta täyttäneet hoidettavat vuoden aikana, % vastaavan ikäisestä väestöstä

Ikääntyneiden tehostetun palveluasumisen 75 vuotta täyttäneet asiakkaat 31.12 % vastaavan ikäisestä väestöstä

Vanhainkodeissa tai pitkäaikaisessa laitoshoidossa terveyskeskuksissa olevat 75 vuotta täyttäneet 31.12., % vastaavan ikäisestä väestöstä

Pitkäaikaisessa laitoshoidossa olevat 75 vuotta täyttäneet, % vastaavan ikäisestä väestöstä

Terveyskeskuslääkärin palveluita riittämättömästi saaneiden osuus koko väestöstä (%) 75+ -vuotiaat (ATH 2013–2015)

Vapaa-aika

Liikuntapalveluiden tarjoama terveystuokunta -ikäihmisten liikunta (60+ -ikäiset) osallistujia / vuosi

Muut palvelut

Niiden osuus, jotka ilmoittavat etteivät ole saaneet riittävästi tietoa kuntansa palveluista (%) 75+ -vuotiaat (ATH 2013–2015)

Niiden osuus, jotka ovat saaneet tarpeeseensa nähden riittävästi kulttuuripalveluita (%) 75+ -vuotiaat (ATH 2013–2015)

IKÄIHMISET- Yhteenveto

Hyvinvointikertomuksen 2013–2016 indikaattoreiden analysointi (SHVK indikaattorit, ATH-tutkimuksen vertailukunnat Hyvinkää, Tuusula, Järvenpää)

käsitelty :

- aikuisväestön hyvinvointiryhmä 12.12.2016
- terveysterveystyöryhmä 14.12.2016, työikäiset työryhmä 13.1.2017
- sosiaalipalvelut ikäihmisten työryhmä 9.1.2017, työikäiset työryhmä 13.1.2017
- liikuntapalvelut 9.1.2017

Ikäihmisten yhteenveto:

Vahvuudet:

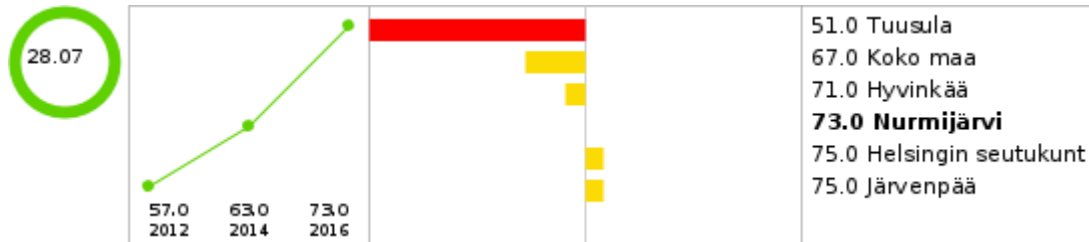
- Vähiten yksinäiseksi itsensä tuntevia ja ollaan tyytyväisiä ihmissuhteisiin, vähiten yksinasuvia
- Elämänlaatunsa hyväksi tuntee lähes puolet, vaikka sairastetaan vakavia pitkäaikaisia sairauksia keskimäärin saman verran kuin muualla.
- Arkiaskareissa pärjätään ja koetaan keskimääräistä paremmaksi terveys
- Päivittäistoimissa koetaan vaikeuksia huomattavasti vähemmän kuin muualla, arjen toimintakykyä ylläpitävä ja ihmisen omia voimavaroja vahvistava työote näkyy oletettavasti tuloksissa ja siksi sitä tulee jatkossakin pitää vahvana.
- Tyytyväisiä asuinalueen turvallisuuteen ja olosuhteisiin
- Palvelut; ylipäätään apua koetaan saatavan hyvin. Erityisen tyytyväisiä terveyskeskuksen lääkäripalveluiden saatavuuteen, ja ylipäätään tietoa kunnan palveluista. Kulttuuripalveluita kaivataan lisää.

Haasteet:

- Meillä on edelleen potilaita enemmän ympärivuorokautisessa pitkäaikaisessa laitoshoidossa kuin ympäristökunnissa. Tavoite on pitkäaikaisen laitoshoidon vähentäminen ja kotona asumisen ja kodinomaisen asumisen tukeminen mahdollisimman pitkään.
- Alkoholin käyttöön tulisi kiinnittää huomiota jo työikäisten parissa. Ikäihmisten alkoholin käyttöä tulisi kysyä ja tarvittaessa puuttua palveluissa. Mitä tehdään/tarjotaan niille, jotka haluavat vaikuttaa alkoholin käyttöönsä?
- Runsaasti alkoholia käyttävät ikäihmiset olisi tärkeää saada palveluiden piiriin
- Ikäihmisten vapaa-ajan liikkumisen lisääminen: vähäinen vapaa-ajan liikuntaa harrastavien määrää ja järjestötoimintaan osallistuvien määrää selittää varmaan osin kuntarakenne
- Talous/toimeentulo; kotitalouden menojen kattaminen tuloilla haastavaa noin kolmannekselle, mutta vain noin yksi kymmenestä joutunut tinkimään ruoasta, lääkkeistä tai lääkärikäynneistä rahan puutteen vuoksi.

KAIKKI IKÄRYHMÄT Hyvinvointi

Terveystiedon edistäminen (TEA) perusterveydenhuollossa, pistemäärä

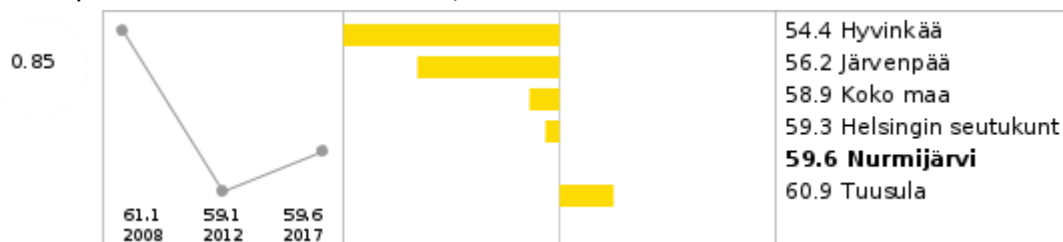

Terveystiedon edistäminen (TEA) liikunnan edistämisessä, pistemäärä

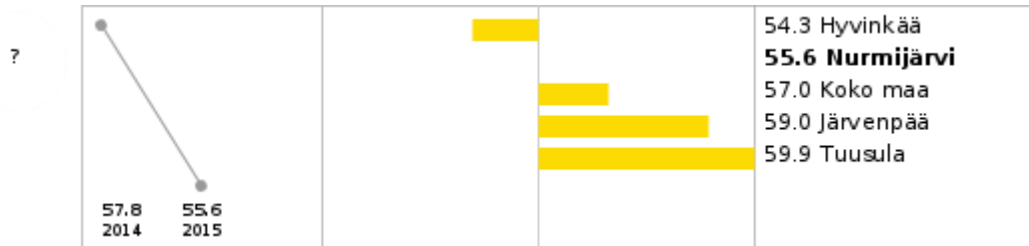

Elämänlaatu ja osallisuus

Äänestysaktiivisuus kuntavaaleissa, %

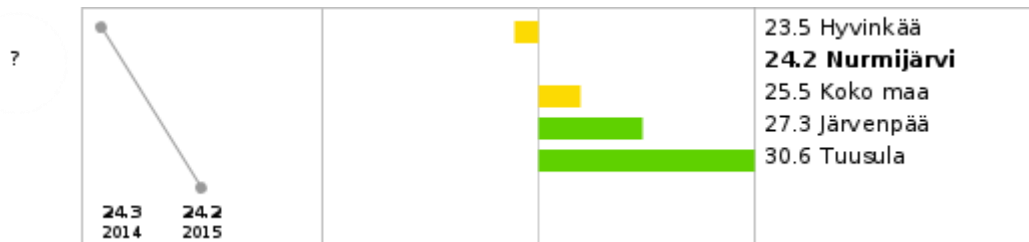
Elämänlaatunsa (EuroHIS-8) hyväksi tuntevien osuus (%)

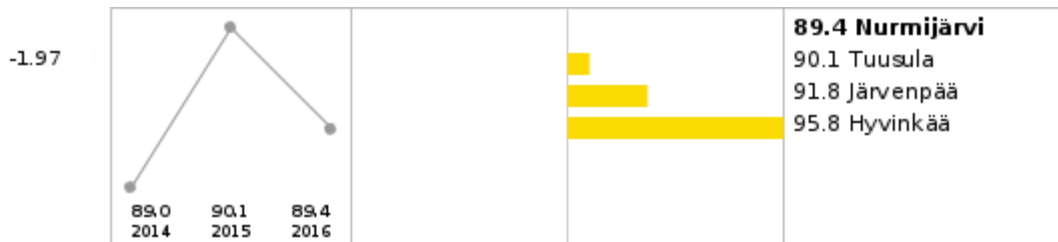
Itsensä yksinäiseksi tuntevien osuus (%)

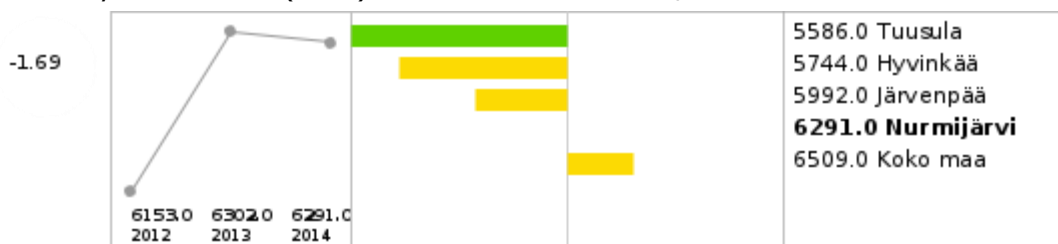
Aktiivisesti järjestötoimintaan tms. osallistuvien osuus (%)

Kelan sairastavuusindeksi, ikävakioitu

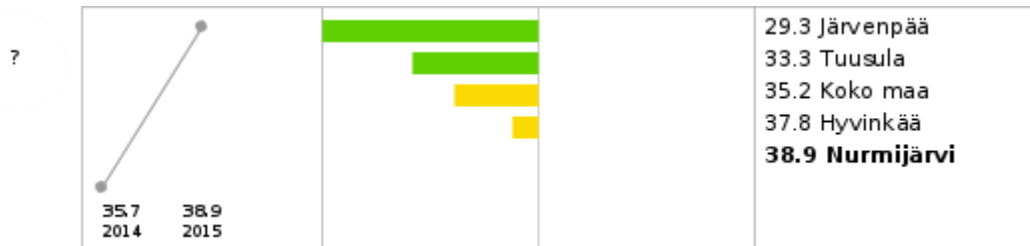

Menetetyt elinvuodet (PYLL) ikävälillä 0–80 vuotta /100 000 asukasta

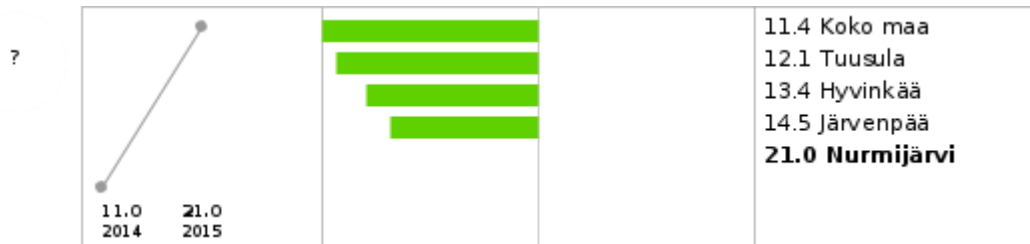

Terveytensä keskitasoiseksi tai sitä huonommaksi kokevien osuus (%)

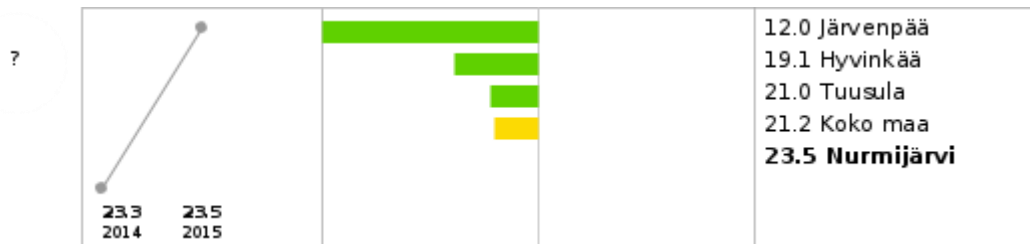
Päivittäin tupakoivien osuus (%)

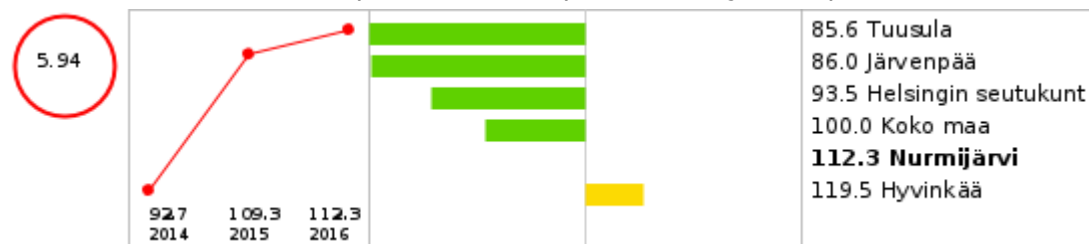
Alkoholia liikaa käyttävien osuus (AUDIT-C) (%)

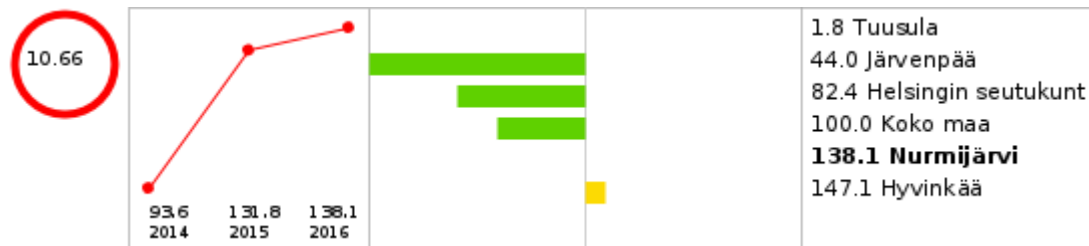
Vapaa-ajan liikuntaa harrastamattomien osuus (%)

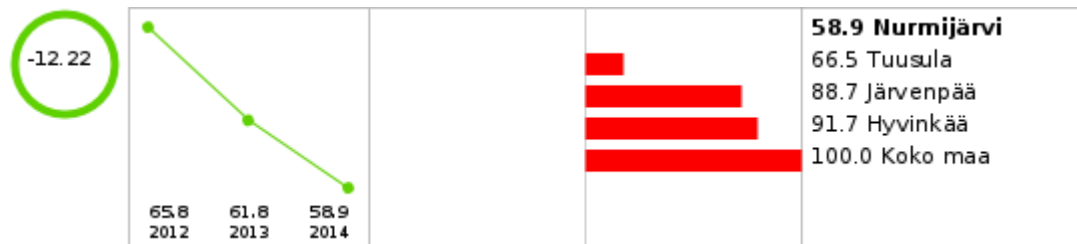
Sairaalahoitossa olleiden potilaiden hoitopäivien ikä- ja sukupuolivakioitu indeksi

Perusterveydenhuollon vuodeosastohoidon potilaiden hoitopäivien ikä- ja sukupuolivakioitu indeksi

Mielenterveysindeksi, ikävakioitu

Opiskelu, työ ja toimeentulo

Työkykyensä heikentyneeksi arvioivien osuus (%)

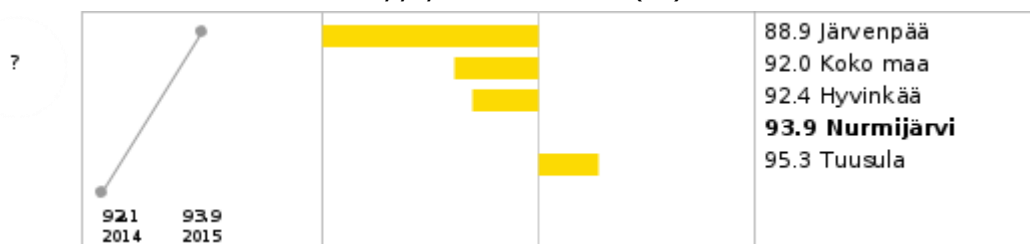

Turvallisuus, asuminen ja ympäristö

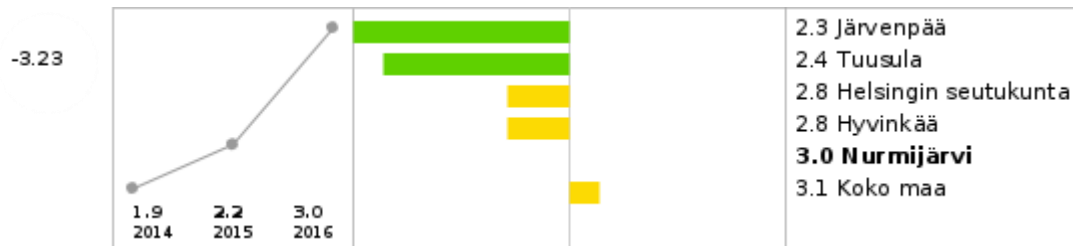
Poliisin tietoon tulleet henkeen ja terveyteen kohdistuneet rikokset /1 000 asukasta

Asuinalueensa turvallisuuden tyytyväisten osuus (%)

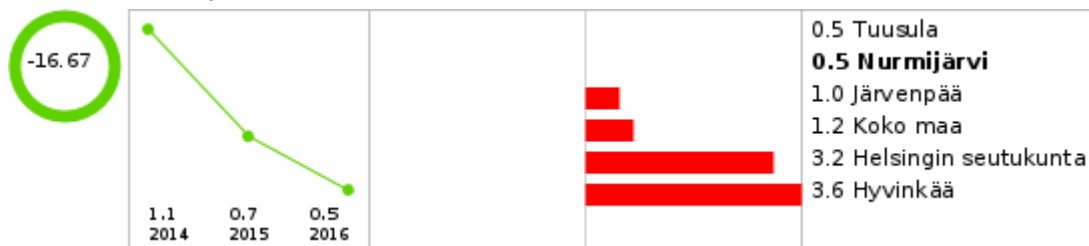
Poliisin tietoon tulleet rattijuopumustapaukset /1 000 asukasta

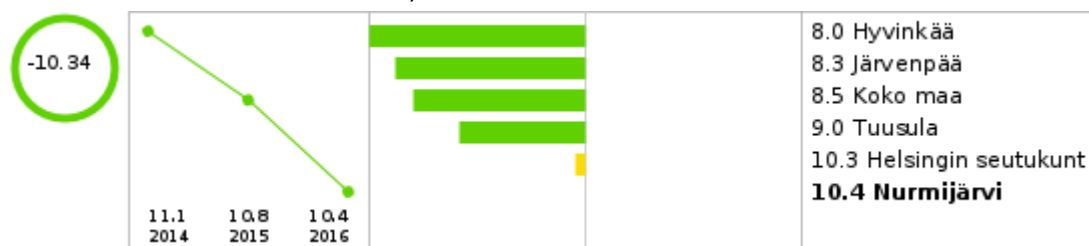
Poliisin tietoon tulleet huumauserikokset /1 000 asukasta

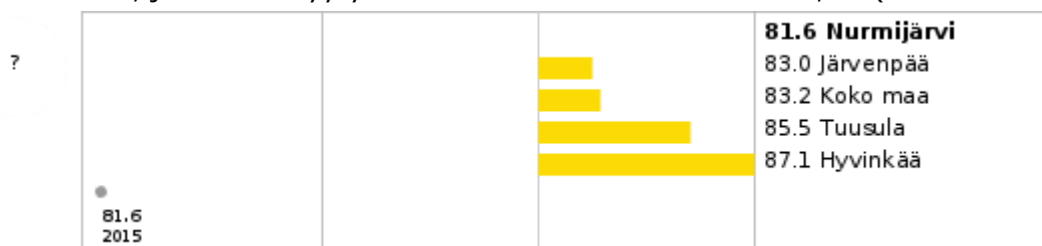
Asunnottomat yksinäiset /1 000 asukasta

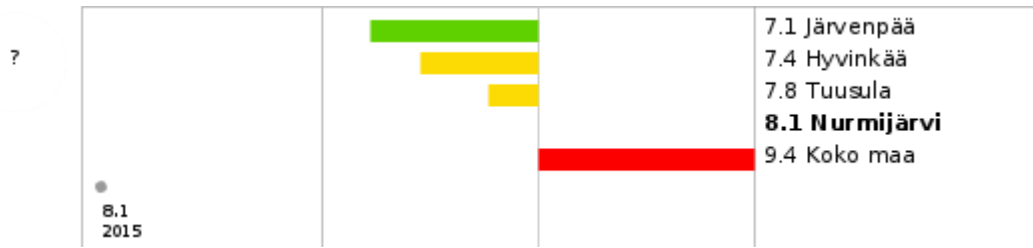
Ahtaasti asuvat asutokunnat, % kaikista asutokunnista

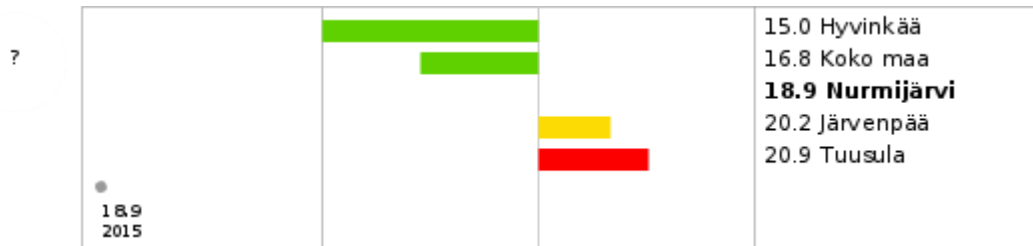
Niiden osuus, jotka ovat tyytyväisiä asuinalueensa olosuhteisiin, % (ATH 2013–2015)

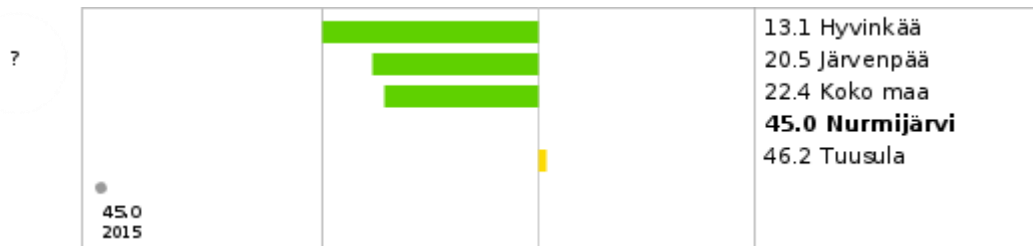
Niiden osuus, joita rakennusten huono kunto tai asuinalueen rumuus haittaa vähintään jonkin verran, % (ATH 2013–2015)

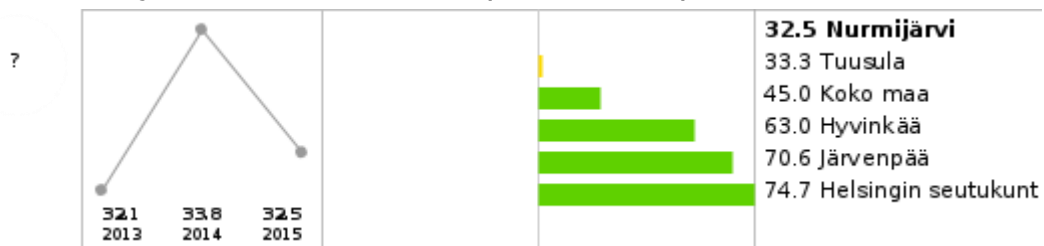
Asuntonsa kustannuksiin vähintään melko tyytymättömien osuus, % (ATH 2013–2015)

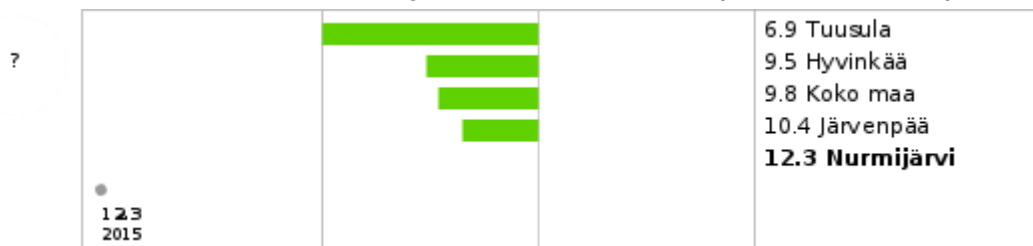
Niiden osuus, joita huonot julkiset liikenneyhteydet haittaavat vähintään jonkin verran (ATH 2013–2015)

Kannattavan joukkoliikenteen alueella (väh. 20 as/ha) asuvien osuus koko väestöstä

Väkivallan tai uhkailun kohteeksi joutuneiden osuus, % (ATH 2013–2015)

Fyysistä uhkaa 12 viime kk aikana kokeneiden osuus, % (ATH 2013–2015)

Asuinalueensa turvattomaksi kokevien osuus, % (ATH 2013–2015)

Katujen ja teiden hoitoon tyytyväisten osuus

Kevyen liikenteen väylien hoitoon tyytyväisten osuus

Puistojen ja viheralueiden hoitoon tyytyväisten osuus

Leikkipaikkojen hoitoon tyytyväisten osuus

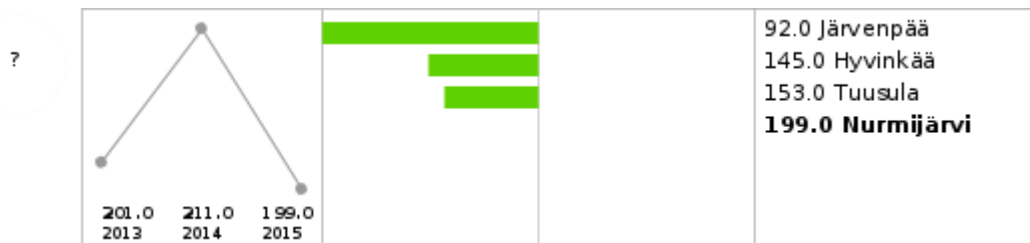
Urheilu- ja pelikenttien hoitoon tyytyväisten osuus

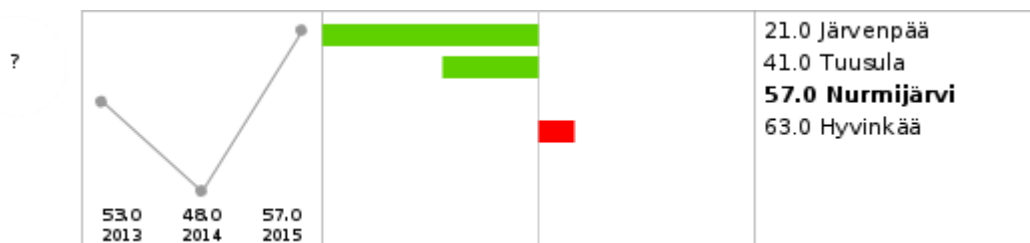
Kuntoratojen ja ulkoilureittien hoitoon tyytyväisten osuus

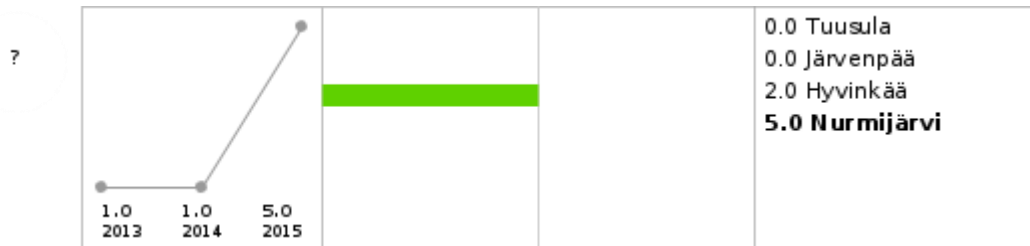
Tapahtuneet tieliikenneonnettomuudet

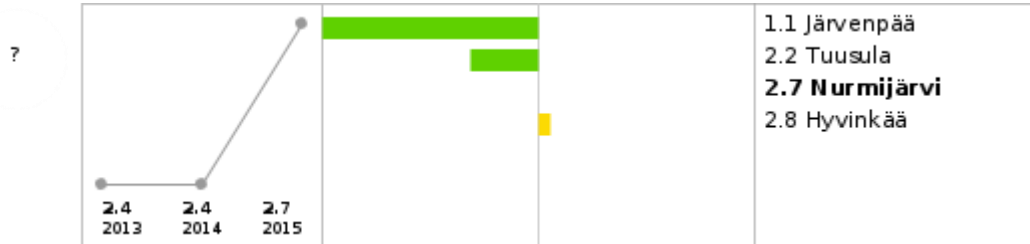
Tieliikenneonnettomuuksissa loukkaantuneet

Tieliikenneonnettomuuksissa kuolleet

Tieliikenneonnettomuuksista kunnille kohdistuvat kustannukset M €

Poliisin tietoon tulleet kaikki rikokset

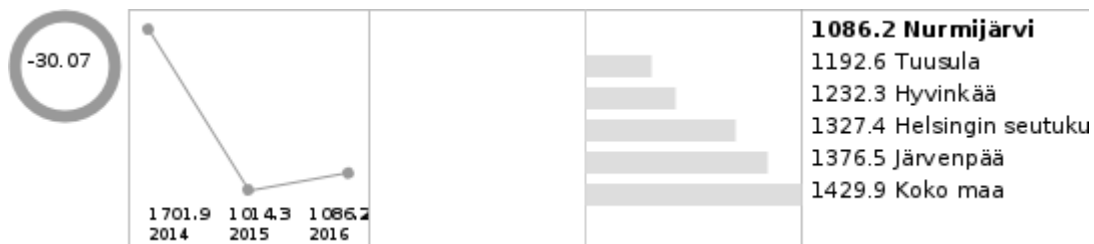

Sosiaali- ja terveydenhuolto

Perusterveydenhuollon avohoidon kaikki lääkärikäynnit / 1 000 asukasta

Sosiaalitoimen nettokustannukset, euroa /asukas

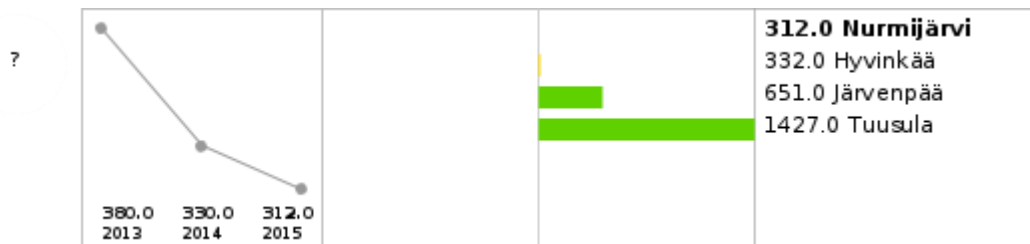

Vapaa-aika

Kirjastokäynnit / 1000 as.

Museokäynnit /1000 as.

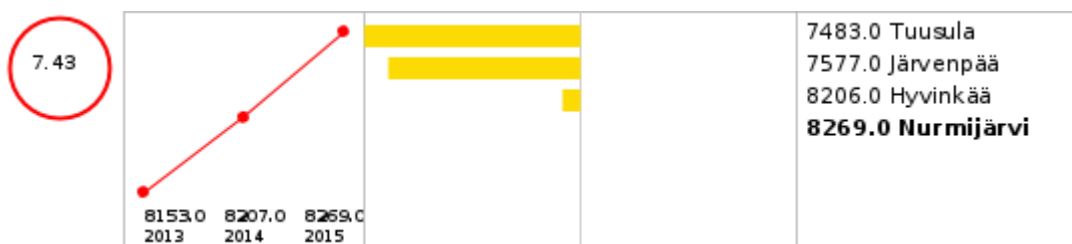
Kulttuuripalvelujen kävijämäärä

Muut palvelut

Talous

Asuntokuntien velat

KAIKKI IKÄRYHMÄT - Yhteenveto

- Terveytensä keskitasoiseksi tai sitä huonommaksi kokevien osuus on lisääntynyt, vertailukuntiin nähden eniten.
- Elintavat; tupakoivien ja alkoholia liikaa käyttävien osuus lisääntynyt, Nurmijärvellä tupakoidaan vertailukuntiin nähden eniten
- Vapaa-ajan liikuntaa harrastamattomien osuus on lisääntynyt, osuus suurin vertailukuntiin nähden.
- Turvallisuus:
Poliisin tietoon tulleiden henkeen ja terveyteen kohdistuneiden rikosten, rattijuopumusten sekä huumausainerikosten määrä on pysynyt samana ja vertailukuntiin nähden vähäistä.

Väkivallan tai sillä uhkailun kohteeksi joutuneiden osuus sekä fyysistä uhkaa kokeneiden osuus vertailukuntien korkein, asuinalueensa turvattomaksi kokeneiden osuus vertailukuntien korkein

Palvelut:

- Perusterveydenhuollon lääkärikäyntien määrät pysyneet ennallaan ja ovat vertailukuntien suurinta.
- Kirjasto- ja museokäyntien sekä kulttuuripalveluiden kävijämäärät ovat laskeneet jonkin verran
- Asuinalueensa olosuhteisiin tyytyväisiä on Nurmijärvellä hieman vähemmän kuin koko maassa.
- Nurmijärvellä joukkoliikennettä kohtaan on tulosten mukaan jonkin verran tyytymättömyyttä.
- Myös asuinalueensa turvattomaksi kokevien osuus oli Nurmijärvellä hieman suurempi kuin koko maassa.
- Tyytyväisyys katujen ja teiden kuntoon oli kasvanut vuodesta 2012, minkä todettiin olevan toivottava kehityssuunta jatkossakin.
- Urheilu- ja pelikenttien hoitoon oltiin kunnassa tyytyväisiä. Tyytyväisyys voi johtua juuri äskettäin merkittävästi parannetuista urheilupaikoista, kuten Klaukkalan jäähallin laajennuksesta ja Kirkonkylän tekojään toteuttamisesta.
- Kuntalaisten osallisuus-kärkihankkeeseen sisältyvä puistojen ja viheralueiden siistiminen vaikuttaa perustellulta ja kuntalaisten hyvinvointia lisäävältä toimenpiteeltä.
- Vuonna 2015 on ollut poikkeuksellisen paljon liikennekuolemia ja loukkaantumisia liikenteessä.

2 Painopisteiden, tavoitteiden ja toimenpiteiden arviointi

Hyvinvointisuunnitelman 2013–2016 painopisteiden, tavoitteiden ja toimenpiteiden toteutumista on arvioitu ja esitelty valtuustolle vuosittain. Yhteenvetona voidaan todeta, että tavoitteet ovat pääsääntöisesti toteutuneet tai ainakin niihin suunnatut toimenpiteet ovat käynnistyneet.

1. Painopiste: Hyvinvointityön kehittäminen kunnan strategisessa johtamisessa

Tavoite:

1. **Hyvinvoinnin johtamisen rakenteiden kehittäminen kunnassa**
  - Nurmijärvellä on vakiintunut hyvinvointijohtamisen rakenne.
  - Nurmijärven TEA-viisarin (terveyden edistämisasiivisyys) pisteet ovat nousseet valtakunnallisen keskiarvon yläpuolelle.

- Vaikutusten ennakoarviointimenetelmää (EVA) ei ole otettu suunnitelman mukaisesti käyttöön.

2. Painopiste: Turvallisen, viihtyisän asuin- ja elinympäristön edistäminen:

Tavoitteet:

1. Turvallisen ja esteettömän liikkumisen edistäminen

- Varsinaista esteettömyyskartoitusta ei ole aloitettu. Rajamäen keskusta ja Viirinlaaksoon on suunniteltu esteettömät keskusta-alueet, joita ei vielä ole toteutettu. Viirinlaakson alueen toteutus on etenemässä.
- Kirkonkylä-Rajamäki kevyen liikenteen väylän tie- ja rakennussuunnitelmat ovat valmiit ja rakentaminen on alkanut keväällä 2016. Väylä saataneen valmiiksi 2017 loppuun mennessä.

2. Liikenteen sujuvuuden kehittäminen parantamalla joukkoliikennettä ja kehittämällä liikenneväyliä

- Vuoden 2015 alusta on otettu käyttöön joukkoliikenteen alueellinen käyttöoikeussopimus. Palvelutasoa on parannettu ja vuorotarjontaa lisätty. Vuodenvaihteessa otettiin käyttöön Nuorisolipun laajennetut kelpoisuusvyöhykkeet eli Nurmijärvi-Helsinki ja Nurmijärvi-Vantaa / Espoo. Kesällä 2015 on Kehäradalla aloitettu liikennöinti, mikä on lisännyt joukkoliikenteen käyttöä ja erityisesti HSL-lippujen myyntiä.
- Vuoden 2015 tilastojen mukaan Nurmijärvilipun myynti on lisääntynyt 4 % ja HSL-lipun myynti 20 %. Nurmijärvilipun myynnin kasvu selittyy Nuorisolipun myynnin kasvulla.
- Klaukkalan ohikulkutien tiesuunnitelma on valmis ja on ollut nähtävillä marras-joulukuussa 2016. Klaukkalantien-Kirkkotien-Alitilantien liittymän katu- ja rakennussuunnitelmat ovat valmiit ja rakentaminen alkanee 2017.

3. Turvallinen, viihtyisä ja siisti asuin- ja elinympäristö

- Turvallisuussuunnitelma on hyväksytty 3/2015. Turvallisuustyöryhmä koostaa turvallisuussuunnitelman toimeenpanon etenemisestä kirjallisen tilannekatsauksen vuosittain kunnan johdolle.
- Turvalliset kylät Nurmijärvelle – kylille omat turvallisuussuunnitelmat projekti on saatu päätökseen 12/2016.
- Kunnan valmiussuunnitelman nettiversio "Tilanne päällä" kuntalaisille on valmistunut 12/2016.
- Kuntalaisia on tiedotettu paikallislehdessä ja kunnan omassa julkaisussa mm. mahdollisuudesta osallistua kevään siivoustalkoisiin sekä puutarha- ja hyötyjätteiden käsittelystä.

3. Painopiste: Lasten ja nuorten hyvinvoinnin edistäminen ja perheiden tukeminen

Tavoitteet:

1. Myönteisten kasvatusten kehittämisen kehittäminen kouluissa, päiväkodeissa ja kodeissa

- Henkilöstöä on koulutettu laajasti, vertaisryhmätoimintaan on koulutettu ohjaajia ja vertaisryhmiä on toteutettu.

2. Nuorille suunnattujen ennalta ehkäisevien sekä varhaisen tuen mielenterveys- ja päihdepalvelujen kehittäminen

- Pop up –nuorisoasematoiminta on käynnistynyt 11/2015.

- Nuorisopsykiatrian hoitopolku on tekeillä.

3. Koululounaan merkityksen nostaminen ja houkuttelevuuden lisääminen

- Perusopetuksen ja Aleksia-liikelaitoksen yhteistyötä on tiivistetty ja nuorten ja lasten vaikuttamismahdollisuuksia on lisätty.

4. Lasten ja nuorten liikunnan edistäminen

- Liikkuva koulu -malli toimii laajasti lähes kaikissa kouluissa ja toimintaa kehitetään edelleen hankerahoituksen tuella.
- Päiväkotien liikuntaedellytyksiä on parannettu.

4. Painopiste: Työikäisten hyvinvoinnin edistäminen:

Tavoitteet:

1. Aikuisväestön lisääntynyt hyvinvointi

- ATH-tutkimuksen tuloksia on hyödynnetty toimenpiteiden kohdentamisessa. Mm. lähisuuhdeväkivallan tunnistaminen –koulutus on järjestetty sotelin henkilöstölle. Kirjastoihin sijoitettavien etätyöpisteiden perustamiseksi on varattu budjettiin rahaa vuodelle 2017.

2. Terveysliikunnan edistäminen osana terveellisiä elintapoja

- Kunnossa kaiken ikää -toimintaa toteutettu ja toiminta jatkuu.

3. Savuttomuuden edistäminen

- Savuton kunta -toimenpideohjelmaa toteutetaan.

4. Päihde- ja mielenterveysohjelman päivittäminen vuoteen 2016 saakka

- Päihde- ja mielenterveysohjelma on valmis.

5. Nurmijärven työpaikkamäärän kasvattaminen työttömyyden vähentämiseksi ja työmatkaan käytettävän ajan lyhentämiseksi

- Yritystontteja on markkinoitu ja myyty aktiivisesti, sidosryhmiin on pidetty aktiivisesti yhteyttä ja tapahtumia on järjestetty, esim. Nurmijärvi NYT ja Nurmijärvi B2B –verkostoitumistilaisuudet.
- Kunnassa toimivien yritysten toimintaedellytyksiin on panostettu tarjoamalla Uusyrityskeskukseen ja Keski-Uudenmaan Kehittämiskeskukseen palveluja.
- Nurmijärven työpaikkaomavaraisuus on kasvanut 58,9 % (vuonna 2009) 61,6 % (vuonna 2013).
- Uusien yritysten perustamismäärä on pysynyt vuosina 2013–2015 suurin piirtein ennallaan.
- Nurmijärvi on sijoittunut hyvin yrityspäätäjien imagoselvityksissä vuosina 2013–2015.
- Nurmijärven työttömyysaste on 10/2015–10/2016 välisenä aikana laskenut 11 % ollen 6,9 % lokakuussa 2016.

5. Painopiste: Ikäihmisten hyvinvoinnin tukeminen

Tavoitteet:

1. Iäkkään väestön fyysisen, psyykkisen ja sosiaalisen hyvinvoinnin tukeminen

- Woimaa vanhuuteen kuntosalikurssit, osapäiväkuntoutus, K60 –kulttuuriklubit, kirjaston kotipalvelu.

2. Ikäihmisen kotona asumisen tukeminen ja amp; syrjäytymisen ehkäisy

- Klaukkalan vanhustentalo on valmistunut 12/2016.
- Vapaaehtoistoiminnan koulutuksen uudelleen organisointi ja käynnistys 2/2017.
- Kotihoidon ennaltaehkäisevät yhteydenotot toteutuvat.

3 Johtopäätökset ja toimenpide-ehdotukset

3.1 Yhteenveto hyvinvointitiedon havainnoista ja arvioinneista:

Tähän kappaleeseen on kerätty keskeiset havainnot indikaattorikokonaisuuksien merkittävistä hyvinvointihavainnoista mukailten niiden otsikointia.

Elämänlaatu ja terveys:

Suuri osa lapsista, nuorista ja nuorista aikuisista kokee terveydentilansa hyväksi. Aikuisväestöstä terveydentilansa ja elämänlaatunsa hyväksi kokee hieman yli puolet. Ikäihmisistä terveydentilansa hyväksi kokee kaksi kolmasosaa ja elämänlaatunsa keskimäärin hyväksi lähes puolet. Ikäihmisten arjen toimintakyky on hyvää ja he pärjäävät arjessa erittäin hyvin. Nuorten mielenterveysoireet ja -ongelmat näyttävät jonkin verran lisääntyneen. Aikuisväestössä psyykkistä kuormittuneisuutta koetaan saman verran kuin vertailukunnissa. Ikäihmisten osalta psyykkistä kuormittuneisuutta on vertailukunnista toiseksi vähiten.

Elintavat:

Nuorten ja nuorten aikuisten alkoholinkäyttö ja tupakointi ovat vähentyneet. Nuuskan käyttö on viime vuosina lisääntynyt ja lisäksi kannabismyönteisyys ja kannabiksen käyttö on lisääntynyt. Työikäisistä reilu kolmannes ilmoittaa käyttävänsä alkoholia liikaa ja heistä tupakoi päivittäin viidennes. Ikäihmiset tupakoivat ja käyttävät alkoholia huomattavasti vähemmän kuin työikäiset. Kuitenkin alkoholin liikakäyttö on yli 75 -vuotiaiden keskuudessa melko suurta suhteutettuna ikäryhmään. Lasten ja nuorten liikkuminen on lisääntynyt, mutta myös ylipaino on lisääntynyt. Aikuisväestöstä neljäsosa ei harrasta vapaa-ajan liikuntaa ja yli puolet aikuisväestöstä ei liiku valtakunnallisten suositusten mukaisesti. Työikäisistä ylipainoisia on viidennes, joka on enemmän kuin keskimääräisesti koko maassa.

Osallisuus:

Lasten ja nuorten osallisuuden kokemus niin päiväkodeissa, kouluissa kuin kodeissa on lisääntynyt. Huoltajien ja työntekijöiden kiinnostus lasten ja nuorten kuulumisista on lisääntynyt lasten kokeman perusteella. Yksinäisyyden kokemus näyttää erityisesti lasten osalta vähentyneen. Koulukiusaaminen on vähentynyt. Aikuisväestön osalta vähemmän kuin yksi kymmenestä kokee itsensä yksinäiseksi. Työikäisistä melko suuri osa on tyytyväisiä ihmissuhteisiinsa, mutta ikäihmisistä vain reilu puolet. Ikäihmisistä yksinäiseksi tuntevien osuus on vertailukuntien pienin.

Opiskelu, työ ja toimeentulo:

Koulutuksen ulkopuolelle jääneiden nuorten määrä on vähentynyt.

Työikäiset kokevat työn ja perhe-elämän yhteensovittaminen hankalaksi. ATH- tutkimuksen mukaan erityisesti miehet kokevat näin. Niiden osuus, jotka kokevat työn ja perheen myönteisestä vuorovaikutusta on vähäisempi kuin koko maassa. Työikäisten kokemus työkykynsä heikentymisestä on lisääntynyt ja kolmasosa arvioi ettei jaksakaan työskennellä työeläkkeeseen saakka.

Asuntokuntien velkaantuneisuus on Nurmijärvellä varsin suurta ja noussut edelleen viime vuosina. Työttömyys on lisääntynyt viime vuosina, mutta näyttää taittuneen vuonna 2016. Toimeentulotukea saaneiden lapsiperheiden määrä on kasvanut.

Turvallisuus, asuminen ja ympäristö:

Poliisin tietoon tulleiden rikosten määrä lisääntyi vuonna 2016. Tammikuusta syyskuuhun 2017 rikosten määrä on vähentynyt. Lähisuuhdeväkivalta on lastensuojeluilmoitusten vireillepanon yleisin syy Nurmijärvellä keväällä 2017. Asuinalueensa olosuhteisiin tyytyväisiä on Nurmijärvellä hieman vähemmän kuin vertailukunnissa ja koko maassa. Asuinalueensa turvattomaksi kokevien osuus on vertailukuntien korkein ja hieman suurempi kuin koko maassa. Liikenneyhteyksiin ja joukkoliikenteeseen ollaan jonkin verran tyytymättömiä ja joukkoliikenteen toimimattomuuden koetaan haittaavan jonkin verran liikkumista.

3.2 Hyvinvoinnin edistämisen ja palvelujärjestelmän vahvuudet ja voimavarat

Hyvinvointi:

- Terveydentilan kokeminen ja elämänlaatu on keskiarvoa hieman parempi.
- Kuntalaisten osallisuus on hyvällä tasolla.
- Yksinäisyyden kokeminen on vähäistä.
- Työttömyysluvut ovat kääntyneet vuonna 2016 laskuun.

Palvelujärjestelmä:

- Kunnan verotulot ovat jonkin verran lisääntyneet ja työpaikkaomavaraisuus on kasvanut.
- Kuntaan on luotu hyvinvoinnin edistämiseksi pysyvät rakenteet.
- Moniammatillinen yhteistyö sekä yhteistyö järjestöjen kanssa on lisääntynyt.
- Kunnan terveyden edistämisaktiivisuus kuntajohtamisessa, perusterveydenhuollossa sekä liikunnan edistämässä on lisääntynyt (TEA-viisari).
- Kunnan peruspalveluihin ollaan melko tyytyväisiä ja palveluiden saatavuus koetaan verrattain hyväksi.
- Peruspalvelut ja varhaisen tuen palvelut tukevat lapsia ja nuoria perheitä kohtuullisen hyvin.
- Ikäihmisten arjen toimintakykyä ylläpitävät ja heidän omia voimavarojaan vahvistavat palvelut näkyvät heidän toimintakyvyssään myönteisesti.
- Joukkoliikennettä on kehitetty käytön lisäämiseksi, on otettu mm. käyttöön Nurmijärvilippu ja nuorisolippu.

OSA II HYVINVOINTISUUNNITELMA VALTUUSTOKAUDELLE 2017 – 2020

4 Kuntastrategian painopisteet ja linjaukset

Kuntien toimintakentän muuttuessa muuttuvat myös kunnan toiminta, johtamiskäytännöt ja -rakenteet, osallisuusmallit ja -keinot, kumppanuuden tavat ja tehtäviin liittyvät toimintatavat. Nurmijärven uudessa kuntastrategiassa 2018–2025 keskitytään tämän toimintakentän muutoksen haltuunottoon ja strategia hahmottuu kahden pääteeman kautta: kunta toimijana ja mahdollistajana sekä kuntalainen toimijana.

Elinvoiman ylläpitäminen ja vahvistaminen korostuu uuden kunnan perustehtävänä. Hyvinvointi ja elinvoimaisuus ovat myös olennaisella tavalla kytköksissä toisiinsa. Uudessa kuntastrategiassa 2018–2025 Nurmijärven kunnan elinvoima ja menestyminen nähdäänkin laadukkaana toiminnan tuloksena, jossa hyvinvoivat kuntalaiset ovat osa kunnan elinvoimaa.

Nurmijärven uudessa kuntastrategiassa 2018–2025 korostuvat teemoina

- laadukas, toimiva ja houkutteleva asuin- ja elinympäristö
- asukkaan arkeen sopivat peruspalvelut
- yritys- ja yrittäjäystävällinen kunta
- osallistumiseen, kohtaamiseen ja vuoropuheluun kannustava kunta
- monipuoliset vapaa-ajanvietto mahdollisuudet ja laadukkaat virkistysalueet
- henkilöstö: asiakaslähtöisen palvelun tärkein voimavara

Strategian tukipilareina toimivat

- toimintakulttuuri
- vastuullinen talous
- hyvä johtaminen (päätöksenteko ja virkamiesjohto)
- henkilöstön toiminta

Uutta kuntastrategiaa laaditaan rinnakkain hyvinvointisuunnitelman kanssa. Tämä helpottaa strategian jalkauttamista ja hyvinvointisuunnitelman tavoitteiden toteuttamista.

5 Hyvinvoinnin edistämisen erillisohjelmat ja -suunnitelmat

Nurmijärven kunnan toimintaa ohjaa strategian lisäksi useat suunnitelmat ja ohjelmat, joiden yhtenä tavoitteena on kuntalaisten hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen. Suunnitelmat ja ohjelmat löytyvät kunnan kotisivuilta [strategiat ja ohjelmat](#) -sivulta.

Vanhuspalvelulain edellyttämä suunnitelma ikääntyneen väestön tukemiseksi on sisällytetty alla olevaan hyvinvointisuunnitelmaan. Kunnan on laadittava suunnitelma toimenpiteistään ikääntyneen väestön hyvinvoinnin, terveyden, toimintakyvyn ja itsenäisen suoriutumisen tukemiseksi sekä iäkkäiden henkilöiden tarvitsemien palvelujen ja omaishoidon järjestämiseksi ja kehittämiseksi. Suunnittelussa on painotettava kotona asumista ja kuntoutumista edistäviä toimenpiteitä. Vanhuspalvelulain velvoitteet on huomioitu laajassa hyvinvointikertomuksessa. ([Vanhuspalvelulaki](#))

6 Hyvinvointisuunnitelma

Hyvinvointisuunnitelman 2017–2020 painopistealueet:

1. Hyvinvointityön kehittäminen ja yhteensovittaminen tulevassa maakuntaudistuksessa
2. Turvallisen ja viihtyisän asuin- ja elinympäristön edistäminen
3. Lasten ja nuorten hyvinvoinnin edistäminen ja perheiden tukeminen
4. Työikäisten hyvinvoinnin edistäminen
5. Ikäihmisten hyvinvoinnin tukeminen

Alla olevassa taulukossa on esitelty painopistekohtaiset tavoitteet toimenpiteineen.

Hyvinvointityön kehittäminen ja yhteensovittaminen tulevassa maakuntaudistuksessa

Tavoite	Toimenpiteet	Vastuutaho ja resurssit	Arviointimittarit
Yhteistyön järjestäminen kunnan ja maakunnan välillä siten, että hyvinvoinnin edistäminen on osa kunnan toimintaa ja palveluita.	Hyvinvointityön järjestäminen osaksi kunnan johtamisjärjestelmää ja vuosikelloa. Palveluihin liittyvät rajapinnat ja tehtävät kartoitetaan ja mietitään kuntayhtymän ja maakunnan kanssa.	Kunnan johtoryhmä ja HYTE-työryhmä. Sivistystoimiala ja hyvinvointitoimiala. Resurssi toimialojen henkilöstö	Hyvinvointisuunnitelman toimenpiteiden toteutumisen arviointi toimenpidekohtaisin mittarein.
Hyvinvointityön hyödyntäminen strategisessa suunnittelussa ja johtamisessa.	Hyvinvointisuunnitelman keskeisten linjausten sisällyttäminen uuteen kuntastrategiaan.	Kunnan johtoryhmä ja toimialat.	Strategian toteutumisen arvioinnissa käytettävät mittarit.

Turvallisen ja viihtyisän asuin- ja elinympäristön edistäminen

Tavoite	Toimenpiteet	Vastuutaho ja resurssit	Arviointimittarit
Turvallisen ja esteettömän liikkumisen edistäminen	Esteettömyyskartoituksen ja toimenpideohjelman laatiminen päätaajamien keskustojen alueille.	Ympäristötoimiala ja hyvinvointitoimiala yhteistyössä vanhus- ja vammaisneuvostojen kanssa.	Esteettömyyskartoituus ja toimenpideohjelma tehty ja tuloksia hyödynnetään suunnittelussa ja toteutuksessa.
	Levähdyspenkkejä suosittujen kulkureittien mm. terveysasemien ja kauppojen tuntumaan.	Riittävien resurssien ja määrärahan varaaminen esteettömyyskartoituksen ja toimenpideohjelman laatimiseen.	Toimenpiteiden arviointi v. 2020. Asennetut levähdyspenkit (lukumäärä).
	Taajamien välisten kevyen liikenteen väylien toteuttaminen maanteiden varsille.	Ympäristötoimiala, ELY-keskus. Riittävien resurssien ja määrärahan varaaminen.	Kevyen liikenteen väyliä enemmän (km). Klaukkalantien-Lopentien kevyen liikenteen väylä toteutuu vuoden 2021 loppuun.
	Liikenneturvallisuussuunnitelman päivitys 2019-20. Päivityksessä huomioidaan lasten esille nostama huoli haja-asutusalueiden liikenne-turvallisuudesta.	Ympäristötoimiala, ELY-keskus, liikenneturvallisuustyöryhmä. Riittävien resurssien varaaminen.	Suunnitelma valmis 2020.
	Reitistösuunnitelman päivitys 2019-20.	Ympäristötoimiala. Riittävien resurssien ja määrärahan varaaminen.	Kuntalaiskysely reitistötarpeista, suunnitelma valmis 2020.
Liikenteen sujuvuuden kehittäminen	Joukkoliikenteen käytön lisääminen.	Ympäristötoimiala, ELY-keskus. Riittävien resurssien ja määrärahan varaaminen, riittävä joukkoliikenteen tuki, onnistunut kilpailutus 2017-18.	Toteutuneet matkat/kpl: Nurmijärvilippu, Kuuma-seutulippu, nuorisolippu.
	Liikenteen sujuvuutta edistävien erillishankkeiden suunnittelun ja toteutuksen edistäminen.	Riittävien resurssien ja määrärahan varaaminen.	Toteutuneet erillishankkeet, mm. Klaukkalantien-Ropakkotien-Kiikkaisten-kujan liittymä parannettu 2018. Klaukkalan ohikulkutie toteutettu 2020.
Turvallinen, viihtyisä ja siisti asuin- ja elinympäristö	Ympäristön viihtyisyyden lisääminen yhteistyössä kunnan ja kuntalaisten kanssa.	Ympäristötoimiala ja muut toimialat, ELY-keskus. Kuntalaiset ja kunta toimijana. Tiedottaminen, kasvatus ja valistus	Kuntalaispalautteet Yhdyskuntatekniset palvelut – kyselytutkimuksen tulosten hyödyntäminen

	Kunnan kiinteistöjen sisäilmaongelmien ennakointi ja hallinta.	kunnossapitovastuista kuntalaisille, taloyhtiöille, yrityksille. Ympäristötoimiala/tilakeskus	asumis-viihtyvyyden mittareina. ATH- kysely (Aikuisten terveys-, hyvinvointi- ja palvelututkimus): Niiden osuus, joita asuinalueen rumuus haittaa vähintään jonkin verran (%). Toteutuneet korjauskohteet ja toimenpiteet (korjauskohteiden kuvauksena esim. iso/pieni, lukumäärä)
	Kylien ja taajamien turvallisuustyön jatkaminen ja turvallisuussuunnitelman päivittäminen vuoden 2018 loppuun.	Keskushallinto ja toimialat. Keskushallinto organisoii ja järjestää tilaisuudet, muilta viranomaisilta asiantuntijuus.	Toteutuneet asukastilaisuudet, tehdyt toimenpiteet.

Lasten ja nuorten hyvinvoinnin edistäminen ja perheiden tukeminen

Tavoitekohtaiset toimenpiteet, vastuutahot, resurssit ja toteutuman raportointi esitellään erillisessä Lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelmassa.

Tavoite	Toimenpiteet	Vastuutaho ja resurssit	Arviointimittarit
Myönteisten kasvatustietojen kehittäminen ja ryhmään kuulumisen edistäminen			
Ennaltaehkäisevien ja varhaisen tuen palvelujen kehittäminen.			
Hyvinvointia edistävien elintapojen vahvistaminen.			
Opiskelussa jaksamisen ja elämänhallinnan tukeminen.			
Oppilashuollon kehittäminen.			

Työikäisten hyvinvoinnin edistäminen

Tavoite	Toimenpiteet	Vastuutaho ja resurssit	Arviointimittarit
Työssäjaksamisen ja työn ja perhe-elämän yhteensovittaminen.	Kirjastojen tiloissa mahdollistetaan etätönn tekeminen.	Kirjastopalvelut. Pääkirjaston peruskorjauksen suunnittelussa huomioidaan tarvittavat tilat. Pienemmät muutostyöt toteutetaan korjausohjelmien kautta.	Toteutuneet etätötilat.
	Käyttäjystävällisten sähköisten järjestelmien ja palveluiden tarjoaminen ja kuntalaisten tukeminen näiden käyttämisessä.	Toimialat. Varataan osaavaa henkilökuntaa ja vertaiskouluttajia eri ikäryhmille suunnattuihin opastuksiin.	Käyttäjäpalautte. Sähköisten palvelujen käyttöaste yhteenvetona toimialoilta.
	Vähävaraisille perheille taloudellista apua kesänviettoon mm. tuetut lomat, kesäleirit.	Aikuisten sosiaalipalvelut, resurssi täydentävä toimeentulotuki. Uusi vapaaehtoistyön koulutuskokonaisuus, kunnan ja seurakunnan vapaaehtoistyön koordinaattori sekä vapaaehtoistyön tukiryhmä. Yhteistyössä MLL:n kanssa osana LAPE-hanketta (lapsi- ja perhepalveluiden muutosohjelma).	Täydentävää toimeentuloa saaneiden määrä. Vapaaehtoistoiminnan piirissä olevien määrä / vuosi. Perhekummin saaneet perheet/vuosi.
	Vapaaehtoistyön kehittäminen: -varamummot ja vaarit -perhekummitoiminta		
	Kunnan sosiaali- ja terveystyöpalveluista tiedottamisen tehostaminen.	Hyvinvointitoimiala. Sosiaalipalveluiden asiakasraati.	Asiakaspalautte.
	"Perheiden hyvinvointi" teemaviikon vuosittainen nostaminen palveluissa.	Hyvinvointi- ja sivistystoimiala, lasten ja nuorten hyvinvoinnin ohjausryhmä yhteistyössä aikuisväestön hyvinvointiryhmän kanssa. Resurssina toimialat, viestintä.	Teemaviikon toteutuminen. ATH kysely (Aikuisten terveys-, hyvinvointi- ja palvelututkimus): -niiden % osuus, jotka kokevat työn ja perheen myönteistä vuorovaikutusta. -niiden % osuus, jotka ilmoittivat kokevansa riittämättömyyttä vanhempana

			-elämänlaatunsa keskimäärin hyväksi tuntevien osuus %.
Hyvinvointia edistävien terveellisten elintapojen vahvistaminen.	Vähävaraisille perheille ja henkilöille uimahalli- ja kuntosalilippuja.	Aikuisten sosiaalipalvelut, resurssi täydentävä toimeentulotuki.	Myönnetty liput lkm. Tuetut henkilöt/perheet lkm.
	Vanhemmille yhteistä liikunnallista tekemistä samaan aikaan lasten harrastusten kanssa.	Liikuntapalvelut Yhteistyössä; liikuntapalvelut, tekninen keskus, Nurmijärven Opisto, urheiluseurat, uimahalli ja yksityiset yritykset	Ohjaustuntien määrä vko/vuosi. Ohjatuille tunneille osallistuneiden määrä. Osallistumisten määrä seurojen vanhemmille järjestettäviin tapahtumiin. ATH-kysely (Aikuisten terveys-, hyvinvointi- ja palvelututkimus): vapaa-ajan liikuntaa harrastamattomien % osuus.
	Päihteiden käytön puheeksiotto ja kirjaus kaikissa hyvinvointitoimialan palveluissa, ehkäisevän päihdetyön (viikko 45) aikana.	Hyvinvointitoimiala	Teemaviikon toteutuma. ATH-kysely Aikuisten terveys-, hyvinvointi- ja palvelututkimus): alkoholia liikaa käyttävien osuus % työikäiset.
	Omahoidon vahvistaminen, sähköisten palveluiden markkinointi.	Hyvinvointitoimiala.	klikkaukset Omahoitosivuilla lkm. sähköisten terveystarkastusten lkm. ATH-kysely (Aikuisten terveys-, hyvinvointi- ja palvelututkimus): terveytensä keskitasoisiksi tai sitä huonommaksi kokevien % osuus.
Yhteisöllisyyden tukeminen ja vahvistaminen.	Järjestöyhteistyön jatkaminen, kylä- ja taajamatapahtumat/illat, eri ikäryhmille suunnitellut tapahtumat.	Keskushallinto, muiden toimialojen tuella ja yhteistyössä. Leader-rahoitus osana.	Järjestetyt tapahtumat, osallistavan budjetoinnin toteutuma.

Ikäihmisten hyvinvoinnin tukeminen

Tavoite	Toimenpiteet	Vastuutaho ja resurssit	Arviointimittarit
Ikäkkään väestön fyysisen, psyykkisen ja sosiaalisen hyvinvoinnin tukeminen.	Ikäihmisille järjestetään fyysistä ja psyykkistä toimintakykyä edistäviä palveluja sekä monipuolisia kulttuuritilaisuuksia.	Hyvinvointitoimiala, kirjasto- ja kulttuuripalvelut yhteistyössä vanhusneuvoston kanssa.	Asiakaskyselyt ja kävijämäärät.
	Omaishoitajien hyvinvointia edistävän sähköisen terveystarkastuksen käyttöönotto.	Hyvinvointitoimiala, terveyspalvelut ja sosiaalipalvelut.	Tehtyjen sähköisten tarkastusten määrä. Omahoitosivujen omaishoidon sivujen klikkausten määrä.
	Ikäihmisten palveluohjaustoiminnan vakiinnuttaminen ja markkinointi.	Hyvinvointitoimiala, palveluohjausyksikkö.	Asiakasmäärät.
	Päihteiden käytön puheeksiotto ja kirjaus kaikissa hyvinvointitoimialan palveluissa, ehkäisevän päihdetyön viikon aikana (vko 45).	Hyvinvointitoimiala.	Teemaviikon toteutuma. ATH-kysely (Aikuisten terveys-, hyvinvointi- ja palvelututkimus): alkoholia liikaa käyttävien % osuus yli 75v.
Ikäihmisen kotona asumisen tukeminen.	Alueellisen kuvapuhelimen käyttöönotto.	Hyvinvointitoimiala.	Pilotoinnin arviointi. Käyttökokemukset.
	Alueellisen kotikuntoutus-toimintamallin käyttöönotto.	Hyvinvointitoimiala.	Pilotoinnin arviointi. STM ikäihmisten laatusuosituksen mittarit, 75 vuotta täyttäneet, vastaavan ikäisestä väestöstä: -kotona asuvat % -omaishoidon tuen hoidettavat vuoden aikana % -säännöllisen kotihoidon piirissä olevat %
	Perhehoito-toimintamallin vakiinnuttaminen.(Hoidon tai muun osa- tai ympärivuorokautisen huolenpidon järjestämistä perhehoitajan kodissa tai hoidettavan kotona, perhehoitolaki 3§)	Hyvinvointitoimiala.	Asiakkuuksien määrä.
	Käyttäjystävällisten sähköisten järjestelmien ja palveluiden tarjoaminen ja	Toimialat. Varataan osaavaa henkilökuntaa ja	Sähköisten palvelujen käyttöaste yhteenvetoa toimialalta.

	ikäihmisten tukeminen näiden käyttämisessä.	vertaiskouluttajia eri ikäryhmille suunnattuihin opastuksiin.	
--	---	---	--

OSA III VALTUUSTOKÄSITTELY

7 Suunnitelman laatijat

Suunnitelman ovat laatineet kunnan johtoryhmä sekä hyvinvoinnin ja terveydenedistämisen työryhmä.

Kunnan johtoryhmä:

Kunnan johtaja Kimmo Behm
Kehitysjohtaja Aarno Kononen
Hallintojohtaja Jukka Anttila
Sivistystoimenjohtaja Tiina Hirvonen
Sosiaali- ja terveysjohtaja Erja Pentti
Tekninen johtaja Ilkka Ruutu
Talousjohtaja Pekka Kivilevo
Henkilöstöpäällikkö Leena Ojala
Kunnanjohtajan sihteeri Satu Nurmentaus

Hyvinvoinnin ja terveydenedistämisen työryhmä:

Toimialasuunnittelija Johanna Jahnukainen, hyvinvointitoimiala
Erikoissuunnittelija Katriina Ahokas elinkeino- ja kuntakehityskeskus
Erityisopetuksen asiantuntija Miira Arminen, sivistystoimen toimiala
Kirjastonjohtaja Anu Sorvali, sivistystoimen toimiala
Liikenneinsinööri Pia Korteniemi, ympäristötoimiala
Toimiala-asiantuntija (verkostotyö), Olli Laiho, hyvinvointitoimiala
Palvelujohtaja Anu Savander-Hämäläinen, Aleksia -liikelaitos, keskushallinto
Liikuntasuunnittelija Marjo-Kaisa Konttinen, hyvinvointitoimiala

8 Suunnitelman hyväksyminen

Laaja hyvinvointikertomus ja hyvinvointisuunnitelma 2017–2020 on hyväksytty kunnanvaltuustossa 28.2.2018